

Årsredovisning för Österåkers kommun 2020

Version: utskick KF

Innehållsförteckning

1	Förvaltningsberättelse.....	3
2	Resultaträkning.....	46
3	Balansräkning.....	47
4	Finansieringsanalys.....	49
5	Noter.....	51
6	Driftredovisning, central nivå.....	74
7	Driftredovisning, nämndnivå.....	76
8	Anslagsfinansierad investeringsverksamhet.....	78
9	Exploateringsfinansierad investeringsverksamhet.....	80
10	Kommunfullmäktige.....	81
11	Kommunstyrelsen exklusive PU.....	83
12	Produktionsutskott.....	86
13	Förskole- och grundskolenämnden.....	89
14	Kultur- och fritidsnämnden.....	92
15	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.....	94
16	Vård- och omsorgsnämnden.....	97
17	Byggnadsnämnden.....	100
18	Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	102
19	Tekniska nämnden.....	104
20	Socialnämnden.....	107
21	Armada fastighets AB (koncernen).....	109
22	Roslagsvatten (koncernen).....	112
23	Miljöredovisning.....	114
24	Barnbokslut.....	124
25	Bilagor.....	127

I Förvaltningsberättelse

I.1 Översikt över verksamhetens utveckling (I)

För 2020 uppgår det totala resultatet för Österåkers kommun till 220,7 mnkr exklusive de kommunala bolagen. 197,8 mnkr är årets balanskravsresultat. Koncernens resultat är 270,9 mnkr. Där ingår förutom kommunen även 100 procent av Armadas resultat om 43,3 mnkr samt 43,9 procent av Roslagsvat- tens resultat om 15,9 mnkr.

Kommunen	2016	2017	2018	2019	2020
Folkmängd	43 293	44 130	44 831	45 574	46 644
Kommunal skattesats	18,17	17,75	17,35	17,10	17,10
Verksamhetens intäkter (mnkr)	440,7	461,7	396,1	420,3	568,5
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-2 399,7	-2 429,3	-2 528,4	-2 597,4	-2 663,0
Årets resultat (mnkr)	66,9	147,8	3,9	67,6	220,7
Soliditet	61,2%	62,7%	51,3%	52,7%	48,1%
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser	21,3%	27,7%	23,2%	26,3%	23,1%
Investeringar (netto) (mnkr)	77,2	121,2	106,4	84,0	424,6
Självfinansieringsgrad	1,7	0,4	5,5	0,2	0,4
Långfristig låneskuld (mnkr)	86,7	90,8	87,3	84,6	68,8
Antal anställda (årsarbetare)	1 654	1 704	1 709	1 761	1 789

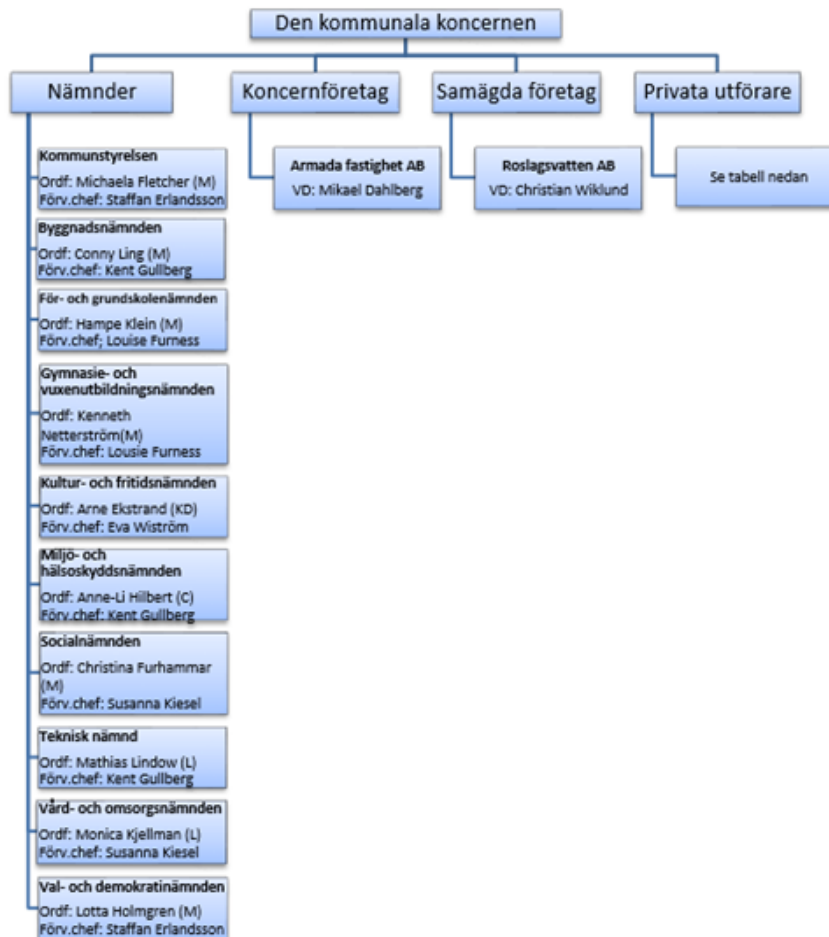
Koncernen	2016	2017	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter (mnkr)	753,3	799,1	751,4	808,8	951,2
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-2 563,8	-2 595,4	-2 706,7	-2 771,8	-2 838,0
Årets resultat (mnkr)	73,8	167,6	26,7	124,2	270,9
Soliditet	23,3%	24,1%	22,1%	23,5%	22,2%
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser	9,5%	11,9%	11,3%	13,3%	12,7%
Investeringar (netto) (mnkr)	454,7	590,1	365,2	264,6	713,3
Självfinansieringsgrad	0,3	0,5	1,5	0,6	0,6
Långfristig låneskuld (mnkr)	2 976,6	3 240,8	3 469,6	3 483,8	3 540,2

Som en effekt av den pågående pandemin har statsbidragen kraftigt ökat för att kompensera kommunernas merkostnader för pandemin samt minskade skatteintäkter. Som en effekt av ny redovisningslagstiftning var också 2020 första året då erhållna gatukostnadsersättningar skulle intäktsföras direkt på driftresultatet, förutsatt att kommunens åtaganden var uppfyllda. Detta har påverkat kommunens resultat positivt med 126,3 mnkr.

Kommunen har under året genomfört en rad rättelser samt Anpassningar till nu aktuell redovisningslagstiftning, vilket på olika sätt påverkat de finansiella rapporterna. Bland annat kan nämnas den avsättning kommunen gjorde 2018 som medfinansiering till Roslagsbanans utbyggnad inom ramen för Sverigeförhandlingen samt hanteringen av erhållet etableringsstöd. Större rättelser av tidigare års bokslut bokförs direkt mot kommunens egna kapital, vilket i sin tur påverkar kommunens soliditet.

Investeringsvolymen har en tendens att fluktuera mellan åren både på kommun- och koncernnivå. Gällande ökningen av investeringsvolymen 2020 är det en effekt av förändrade redovisningsmässiga rutiner, där exploateringsfinansierade investeringar nu redovisas tillsammans med övriga anslagsfinansierade investeringar. Dessutom ingår 167,1 mnkr avseende tidigare års investeringar i årets utfall som en effekt av denna omflyttning.

1.2 Den kommunala koncernen (2)

1.2.1 Privata utförare

Kommunens välfärdstjänster levereras av både privata alternativ och kommunens egen produktion, vilket ger invånare och brukare möjlighet att välja utförare. Detta gäller såväl inom förskola och skola som inom vård och omsorg, samt stödtjänster som städ, transport med mera.

All kommunal verksamhet kan utmanas utom myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner. Detta regleras i ”Regelverk och tillämpningsföreskrifter för utmanarrätt” och ”Riktlinjer för hantering av personalinitiativ till överlämning av kommunal verksamhet”.

Kommunen välkomnar initiativ från utomstående och egna medarbetare att utmana kommunen i syfte att överta verksamhet i andra driftsformer. Uppdraget från Kommunfullmäktige kan ses som en del i ambitionen att utveckla kommunens verksamhet genom att öka mångfalden i utbudet av tjänster, och därmed öka valfriheten samtidigt som skattebetalarnas medel används på effektivast möjliga sätt. Gemensamt för samtliga aktörer och leverantörer av välfärdstjänster är uppdraget att ha invånarnas bästa i fokus. Detta ska säkerställas via ”Program för uppföljning och insyn”. I tabellen nedan listas de privata utförare som är väsentliga inom respektive nämnd och verksamhetsområde.

Privata utförare som är väsentliga inom respektive verksamhetsområde

Nämnder	Verksamhet	Privata utförare
Kommunstyrelsen	Anläggning	Nord c/o JM AB (54%), Bro 6 Väg Mälardalen AB (9,7%), NCC Sverige AB (9,6%)
Vård- och omsorgsnämnden	Särskilt boende	A&O Omsorg (26%), Attendo (14%)
Kultur- och fritidsnämnden	Simhall	Be fair (100%)
Kultur- och fritidsnämnden	Musikskola	Popskolan (40%), Livat artistskola (20%)
Förskole- och grundskolenämnden	Förskola	TP förskolor AB (6,4%), Kunskap i Österåker AB (6,3%), Österåkers Montessori (5%)
Förskole- och grundskolenämnden	Grundskola	Cedergrenska AB (13%), Atvexa AB (4%), IES Sverige Holdings II AB (3,8%)
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Gymnasieskola	AU Claves (15%), Cedergrenska AB (10%), Procurama (10%)
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Gymnasial vuxenutbildning	Hermods (17%), Jensen (10%), Svea Education (7%)
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	SFI	Academedica Eductus (22%)
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Grundläggande vuxenutbildning	Academedica Eductus (14%), Svea Education (9%)
Tekniska Nämnden	Anläggning	Storstockholms Lokaltrafik (36%), Peab Anläggning AB (17%), Peab Asfalt AB (16%)
Tekniska Nämnden	Drift	E ON Kundsupport AB (3%)

Andel köp av verksamheten har utvecklats 2010-2019 inom olika verksamhetsområden enligt tabellen nedan:

Köp av verksamhet som andel av verksamheternas kostnad, andel i procent

Verksamhet	2010	2017	2018	2019
Förskola och skolbarnsomsorg	33	37	37	38
Grundskola F-9	25	32	32	33
Gymnasieskola	84	72	69	73
Funktionsneds. SoL 0-64 år	47	59	62	72
Funktionsnedsättning LSS och SFB	22	30	31	35
Ordinärt boende äldreomsorg	25	67	71	73
Särskilt boende äldreomsorg	69	69	72	74
Individ och familjeomsorg	21	27	20	21
Kultur och fritid	0	12	12	13

För 2020 finns ännu ingen sammanställning

1.2.2 Koncernföretag

En del av kommunens verksamhet drivs i bolagsform. Den verksamhet som Österåkers kommun driver i bolagsform är verksamheter som är konkurrensutsatta, drivs på affärsmässiga grunder och, i Roslagsvatten AB:s fall, tillsammans med andra kommuner. En bolagisering är ett ändamålsenligt sätt att göra en tydlig åtskillnad mellan den kommunala ekonomin för de i huvudsak skattefinansierade ”kärnverksamheterna” och den i princip avgifts- och hyresbaserade bolagsekonomin.

Det huvudsakliga syftet med att driva verksamhet i bolagsform är att det ska bli bättre kvalitet på tjänsterna och att nyttan för kunden och/eller kommuninvånaren ska öka. Bolagsformen möjliggör snabbare beslutsvägar och tydligare resultatansvar, vilket kan leda till en ökad produktivitet och en ökad effektivitet då bolaget kan verka på en konkurrensutsatt marknad under samma förutsättningar som de privatägda företagen.

Armada Fastighets AB

Armada Fastighets AB är Österåkers kommuns fastighetskoncern, som ägs till 100 procent av kommunen. Koncernen innehåller flera olika dotterbolag.

- Armada Bostäder AB, hyr ut och förvaltar bostäder

- Armada Kommunfastigheter AB, äger och förvaltar de fastigheter där kommunens verksamheter finns
- Österåkers Exploateringsfastigheter, äger fastigheter som ska utvecklas
- Österåkers Stadsnät AB, bygger fibernät i Åkersberga med omnejd

Armada Bostäder AB och Österåkers Exploateringsfastigheter har i sin tur dotterbolag.

Roslagsvatten AB

Roslagsvatten AB ägs till 43,9 procent av Österåkers kommun. Inom koncernen Roslagsvatten AB finns fem dotterbolag:

- Österåkersvatten AB
- Vaxholmsvatten AB
- Vallentunavatten AB
- Knivstavatten AB
- Ekerövatten AB

Dotterbolagen ägs till 99,0–99,9 procent av Roslagsvatten AB och resterande 0,1-1,0 procent av respektive kommun. Österåkers kommun äger en procent av Österåkersvatten AB. Österåkersvatten är huvudman för vatten och avlopp i Österåkers kommun och har också ansvar för att hämta sopor och hantera avfall i kommunen.

Minoritetsägande i kommunala bolag

2016 förvärvade kommunen samtliga aktier i Långängens Förvaltnings AB. Företaget har till syfte att äga och förvalta en av centrumfastigheterna. Med anledning av det ringa värdet av företagens balansomslutning, samt syftet att vidare-sälja, har bolaget inte konsoliderats i den sammanställda redovisningen, utan innehavet syns bara som en tillgång i form av aktievärdet.

Under 2017 förvärvade kommunen samtliga aktier i bolagen ÖGAB Fastighet 6 AB samt Österåkers Återvinningscentral AB. Inte heller dessa båda bolag har konsoliderats i den sammanställda redovisningen, med anledning av det ringa värdet av företagens balansomslutning. ÖGAB har till syfte att äga fastigheten Hagby 1:5, vilken ingår i ett pågående exploateringsprojekt.

Utöver de ovan nämnda företagen har kommunen dessutom ett mindre ägande i följande företag:

- Vårlyjus AB (3,5 %)
- Stockholmsregionen Försäkrings AB (3,7 %)
- Visit Roslagen AB (10,0 %)
- Inera AB (0,16 %)

Kommunen är också medlemmar i följande förbund:

- Norrvatten
- Storstockholms Brandförsvär
- Samordningsförbundet Roslagen

1.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning (3)

Under avsnitt 1.6, God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning, återfinns kommunens finansiella analys i form av RK-modellen. Där analyseras de risker som kommunen identifierat samt vidtagna åtgärder. Detta inkluderar finansiella risker såsom ränterisker samt kommunens policy för dess hanterande. Vidare återfinns samtliga obligatoriska upplysningar om pensionsförpliktelser och dess finansiering.

1.3.1 Omvärld

Budgeten för 2020 upprättades med antagandet att Sverige skulle gå in i en mild lågkonjunktur under 2020 och att det skulle råda en måttlig tillväxt i svensk ekonomi. När pandemin slog till under våren föll aktiviteten i ekonomin kraftigt och 2020 blev ett år som ingen hade kunna förutse, med historiska ras inom flera delar av ekonomin. Den kraftiga nedgången i ekonomin skedde främst under andra kvartalet. Tredje kvartalet följdes av starka rekyleffekter, framförallt på grund av minskad smittspridning och lättnader i restriktioner, samt finanspolitiska stödåtgärder. Under hösten såg förutsättningarna för fortsatt återhämtning till en början goda ut, men den andra vågen av pandemin försämrade prognoserna framåt. Under hösten ökade smittspridning och hårdare restriktioner infördes.

Andra vågen har inte följts av samma nedgång i BNP som under våren, utan återhämtningen har varit tudelad där vissa branscher är särskilt hård drabbade medan andra fortsatt sin återhämtning året ut. Den ekonomiska aktiviteten är fortsättningsvis i hög grad beroende av hur smittspridningen av covid-19 fortskrider, hur länge restriktionerna för att begränsa den finns kvar och hur snabbt vaccineringen går.

Industrin har varit motorn i återhämtningen under 2020. Efterfrågan från utlandet föll mer under inledningen av pandemin än den inhemska och medan orderingången från utlandet har återhämtat sig helt har den inhemska marknaden en bit kvar till nivån innan pandemin. Det har varit ett mycket svårt år för hotell- och restaurangbranschen och den främsta anledningen är restriktioner kring öppettider, resande och sociala kontakter. Det skedde en återhämtning under sommaren 2020, men branschen har drabbats hårt även under den andra vågen av pandemin.

Detaljhandeln har klarat sig relativt bra, totalt sett under pandemin, men konsumtionsmönstren är förändrade. I inledningen av pandemin gick livsmedelsin-

dustrin kraftigt uppåt likaså apotekens försäljning, men följdes av några månader med minskad konsumtion. Vid året slut var det en marginell uppgång jämfört med 2019.

BNP minskade i Sverige med 2,8 procent under 2020, vilket är ett bättre utfall än vad flera prognosmakare räknat med tack var ett bättre avslut av 2020 än väntat. I EU-området minskade BNP preliminärt med över 6 procent. Inför 2020 prognostiserade SKR en BNP-tillväxt på drygt 1 procent 2020. Pandemin orsakade istället en minskning i BNP på 2,8 procent för helåret 2020. SKR:s prognos för mitten av februari räknar med att inledningen av 2021 blir svag, men att återhämtningen väntas bli starkare under andra halvan av 2021.

Tabell visar SKR:s bedömning av vissa nyckeltal för den svenska ekonomin såsom BNP, sysselsättning, arbetslöshet, timlön, inflation och befolkning för åren 2019 till och med 2024, i procentuell förändring.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BNP*	1,4	-3,1	2,7	3,6	2,1	2,1
Sysselsättning, timmar*	-0,3	-3,9	1,4	2,3	1,2	0,9
Relativ arbetslöshet, %	6,8	8,3	8,4	8,1	7,9	7,5
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,8	5,0	1,7	2,2	2,3	2,4
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,6	2,1	2,5	2,2	2,3	2,4
Inflation, KPIF	1,7	0,5	1,3	1,4	1,8	2,0
Inflation, KPI	1,8	0,5	1,2	1,5	1,9	2,3
Befolkning, 15-74 år	0,7	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5

1.3.2 Arbetsmarknad

Nedgången i ekonomin har medfört en svagare arbetsmarknad i många länder. I Sverige har arbetslösheten under pandemin stigit mer än i EU som helhet.

Den globala finanskrisen under 2008 och 2009 är den händelse som har påverkat arbetslösheten i Sverige mest sedan 2000, då arbetslösheten nådde en topp på 8,6 procent. Pandemin har slagit hårt mot arbetsmarknaden i Sverige, och särskilt i storstadsregionerna. Arbetslösheten, som årsgenomsnitt, har ökat med omkring 1,5 procentenheter mellan 2019 och 2020 och ligger i utgången av 2020 på 8,3 procent enligt SCB.

När effekterna av pandemin slog till under andra kvartalet 2020 föll antalet sysselsatta med ungefär 100 000 personer i Sverige, vilket motsvarar ungefär 2 procent av det totala antalet sysselsatta. Utöver det permitterades många arbetstagare som fortsatt får lön och kan räkna med en återgång till arbetet. En återhämtning påbörjades under tredje kvartalet 2020, men dämpades något under slutet av 2020 och fortfarande är det ungefär 50 000 färre sysselsatta än i början av förra året. Antalet arbetande timmar har haft ett ungefär liknande mönster och det återstår ungefär 3 procentenheter att återhämta sedan pandemin startade. Antalet arbetade timmar är basen i kommunernas skatteunderlag. Under 2020 har antalet arbetade timmar minskat, men skatteunderlaget hålls

uppe av att bland annat korttidspermitterade får lön liksom att sjuka får sjuklön. Under 2021 väntas en ökning av antalet arbetade timmar.

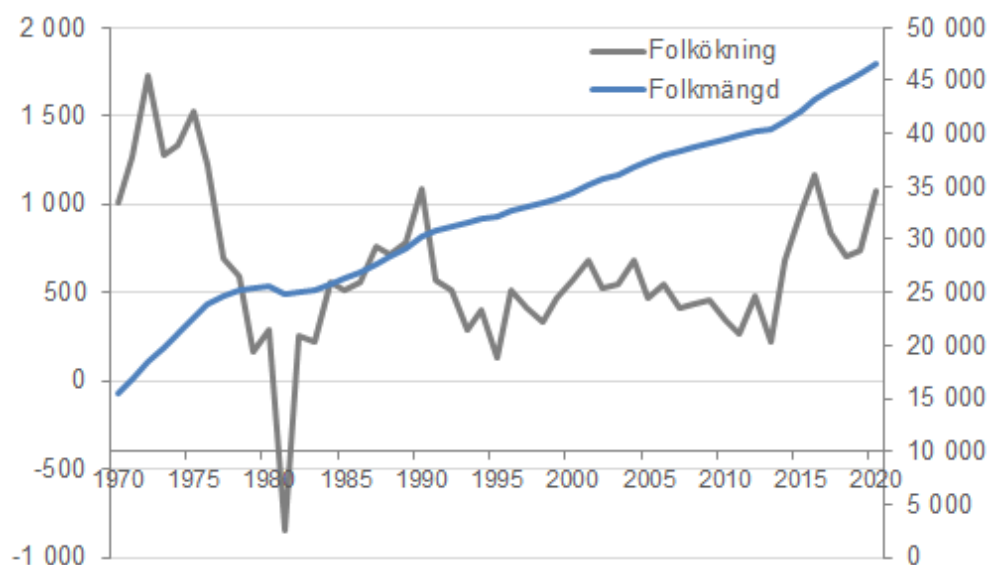
För Österåker var det drygt 1700 inskrivna hos Arbetsförmedlingen i december 2020, vilket är en ökning med omkring 400 personer jämfört med december 2019. Arbetslösheten var 5,2 procent i Österåker i december enligt Arbetsförmedlingens registerbaserade statistik, vilket är en ökning om 1,5 procentenheter jämfört med samma tid 2019. I länet som helhet ligger arbetslösheten betydligt högre (8,4 procent) och har även ökat mer, med 2,2 procentenheter jämfört med december 2019. De mest utsatta är unga och utrikes födda.

	December 2019	December 2020	Skillnad mellan 2019 och 2020
Österåker			
Samtliga 16-64 år	3,7	5,2	1,5
18-24 år	5,0	7,0	2,0
Utrikes födda	10,0	11,6	1,6
18-24 år och utrikes född	17,3	17,3	0,0
Stockholms län			
Samtliga 16-64 år	6,2	8,4	2,2
18-24 år	6,6	9,7	3,1
Utrikes födda	13,5	16,4	2,9
18-24 år och utrikes född	16,5	19,3	2,8
Riket			
Samtliga 16-64 år	7,4	8,8	1,4
18-24 år	9,2	11,8	2,6
Utrikes födda	19,9	21,1	1,2
18-24 år och utrikes född	25,1	25,8	0,7

Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik

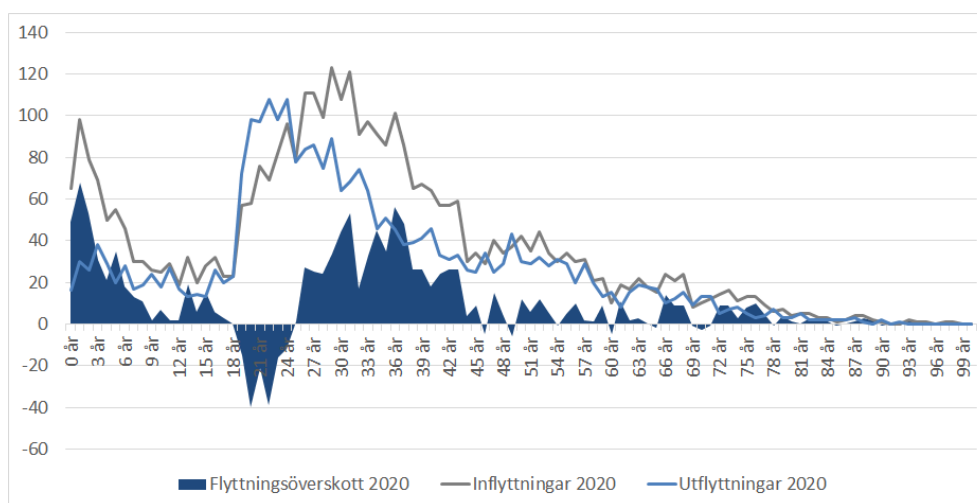
1.3.3 Befolkningsutveckling

Österåker hade 46 644 folkbokförda invånare den 31 december 2020. Befolkningen ökade med 1070 personer under året eller med 2,3 procent, vilket är en större ökning än mellan 2018 och 2019, både till antal och i procent. Österåker hade under 2020 en starkare befolkningsökning än både länet och riket.

Befolkningsökningen i Österåker kan härledas till både en naturlig befolkningsökning, det vill säga det föds fler personer än det avlider, men främst beror befolkningsökningen på en stor inflyttning. Det flyttade in omkring 3 750 personer och flyttade ut omkring 2 750 personer, vilket ger ett inflyttningsnetto om knappt 1000 personer. Delas flyttnettot upp efter inflytt från länet, Sverige och utlandet, har Österåker ett positivt flyttnetto från länet, det vill säga Österåker attraherar människor från andra kommuner i Stockholms län, men tappar befolkning till kommuner i övriga Sverige. Inflyttningsnettot från utlandet är positivt, det har invandrat 295 personer och utvandrat 212 personer vilket ger ett flyttnetto från utlandet på 83 personer. Det föddes 465 barn under året och avled drygt 404 personer, vilket ger ett födelseöverskott på 62.

Nedanstående diagram visar in- och utflyttning per ålderskohort. En typisk person som flyttar in i kommunen är mellan 27 och 40 år med barn, främst i förskoleåldern. En typisk person som lämnar kommunen är 19-23 år. Överlag är det ett positivt flyttnetto för samtliga åldrar förutom för just för 19-24-åringarna.

Mellan 2019 och 2020 har samtliga åldersgrupper ökat, utom de som är över 90 år. Procentuellt är det främst nyfödda som ökat, därefter personer i gymnasieåldern samt personer som är 80 år eller äldre, men även de i förvärsarbetande ålder har ökat. Barn i förskoleåldern och skolåldern har ökat med ett 30-tal barn, ungdomar i gymnasieåldern har ökat med drygt 100 personer och gruppen 80 år och äldre har ökat med 65 personer.

	Utfall			Befolkningförändringar		Skilnad mellan	
	Ålder	2018	2019	2020	mellan 2019 och 2020	mellan 2019 och 2020, i procent	utfall och prognos
Nyfödda	0 år	446	445	513	68	15,3%	32
Förskolebarn	1-5 år	2 825	2 826	2 855	29	1,0%	14
Skolbarn	6-15 år	6 456	6 362	6 393	31	0,5%	-6
Gymnasium	16-19 år	2 250	2 442	2 558	116	4,8%	11
Förvärsarbetande	20-64 år	24 629	25 027	25 733	706	2,8%	163
Aldre:	65-79 år	6 450	6 546	6 601	55	0,8%	31
	80-w år	1 775	1 926	1 991	65	3,4%	-71
	90-w år	290	325	313	-12	-3,7%	-32
Hela befolkningen		44 831	45 574	46 644	1 070	2,3%	173
Förändringar mellan år, %		1,6 %	1,7 %	2,3 %			0,3%
Förändringar mellan år		701	743	1 070			173

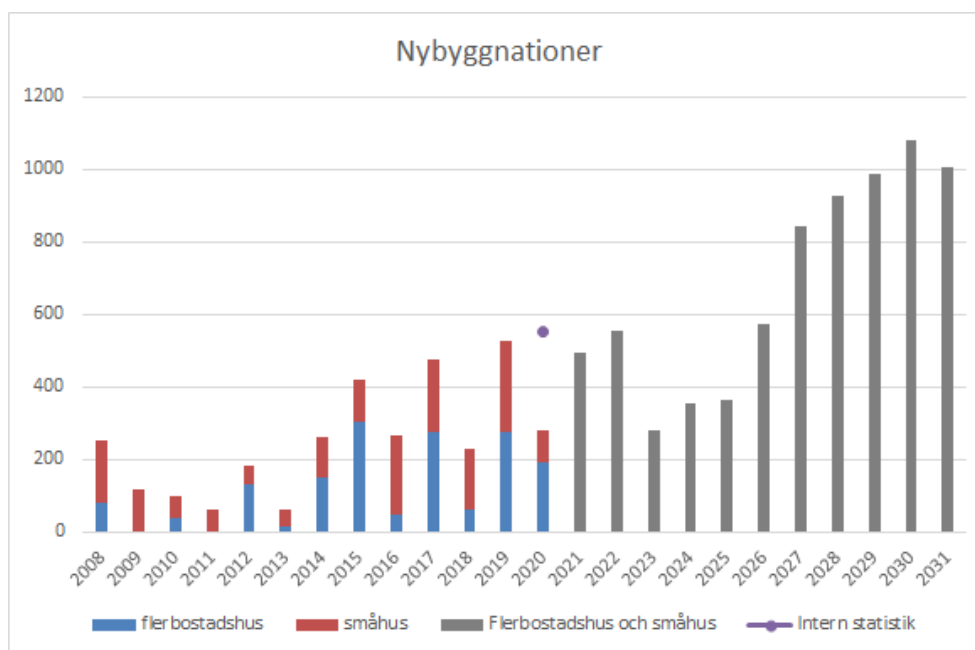
Befolkningsutvecklingen för 2020 är starkare än prognostiserats, med 173 personer. Under 2020 har kommunen ett födelseöverskott som är svagare än prognos; det har fötts något fler barn än prognostiserats, men antalet avlidna är desto fler vilket kan kopplats till pandemin. Inflyttningsnettot är starkare än prognostiserats, med cirka 200 personer. Det har flyttat in omkring 480 fler i kommunen än prognos, men det har även flyttat ut fler, cirka 250 personer. Det tillsammans ger ett flyttningsöverskott som är större än prognos. I den senaste befolkningsprognosen från våren 2020 väntas befolkningen öka till knappt 60 000 fram till 2030.

	Befolknings- prognos	Utfall 2020	Avvikelse mellan prognos och utfall	Avvikelse i procent
Födda	448	465	17	4 %
Avlidna	322	404	82	25 %
Födelseöver- skott	126	62	-64	-51 %
Inflyttning	3 268	3 746	478	15 %
Utflyttning	2 512	2 758	246	10 %
Flyttningsöver- skott	771	983	212	27 %
Netto	897	1 070	173	19,3 %

1.3.4 Bostadsbyggande

Österåkers kommun fortsätter planera för att möta behovet av nya bostäder de närmaste tio åren i takt med att länets befolkning växer. En stor del av bostadsbyggandet kommer att ske i centrala delen av Åkersberga tätort och västerut, genom bland annat utveckling av delområdet Runö-Täljö med projekt som Kanalstaden, Näsängen och Hagby Äng och Kulle. Preliminär statistik från SCB visar att cirka 280 bostäder byggts klart under 2020. Intern statistik, som även inkluderar bostäder som fått interimistiska besked, uppgick till ungefär 550 bostäder, vilket är fler bostäder än prognostiserats.

För åren 2021–2022 beräknas årligen ungefär 500 bostäder stå klara, sedan väntas ett år med lite lägre nybyggnation under 2023 med knappt 300 bostäder. Därefter ökar nybyggnationen successivt fram till 2030, då drygt 1000 nya bostäder väntas stå klara.

I.3.5 Fakta om Österåkers kommuninvånare

	Österåker	Stockholms län	Riket
Folkmängd	46 644	2 391 990	10 379 295
Medelålder	40,6	39,5	41,4
Andel 0-17 år	23,9 %	21,9 %	21,1 %
Andel 18-64 år	57,7 %	62,1 %	58,8 %
Andel 65+	18,4 %	16,0 %	20,1 %
Andel kvinnor	49,3 %	49,9 %	49,7 %
Utrikes födda	17,0 %	26,1 %	19,7 %
Födda i Sverige	83,0 %	73,9 %	80,3 %
Valdeltagande	89,3	86,6	87,2
Skattesats inklusive regionskatt	29,08	31,14	32,27

I.4 Händelser av väsentlig betydelse och dess påverkan på de finansiella rapporterna (4)

I.4.1 Kommunens fortgående befolkningsutveckling

Österåker växer och den pågående och planerade befolkningsökningen i Österåkers kommun har under 2020 givit tydliga uttryck i form av infrastrukturrella förändringar, framförallt i de centrala delarna av tätorten Åkersberga. Även antalet lämnade bygglov för nybyggnation ger bild av den pågående utveckling - under 2020 lämnades 362 bygglov för bostäder (inklusive fritidshus) att jämföra med 197 under 2019.

Kommunen mål är att skapa förutsättningar för en hållbar och balanserad befolkningsutveckling och tillväxt genom samordnad planering av bostäder, infrastruktur, omsorg, arbetsplatser, handel, utbildning och fritid. Under året har därför ett flertal styrgrupper tillskapats för att kunna arbeta förvaltningsövergripande med de strategiska planer och styrdokument som pekar ut riktningen för utbyggnaden av Österåker.

I.4.2 Pandemi

Pandemin har ställt stora krav på kommunen i alla dess roller; som arbetsgivare, myndighetsutövare och serviceorgan för invånarna. Det har bland annat inneburit hantering av ett omfattande informationsflöde, justering av formerna för ett antal verksamheter – ofta med mycket kort framförhållning – och beslut om ekonomiska omprioriteringar för att stödja lokalt närings- och föreningsliv.

I enlighet med direktiv från Folkhälsomyndigheten har kommunen strävat efter att så långt möjligt förhindra smittspridning. Medarbetare med arbetsuppgifter som passar för hemarbete har uppmanats att arbeta på distans. Dessutom har övrig verksamhet anpassats, till exempel har nämndsmöten, viss tillsynsverksamhet och sociala insatser bedrivits digitalt. Som ett exempel på social insats

kan nämnas insatsen boendestöd, som på grund av pandemin utförts via telefon. Vid en uppföljning i slutet av året då 14 personer varit aktuella för insatsen, svarade 10 på uppföljningen och samtliga ansåg att insatsen fungerade bra.

Med anledning av pandemin har kommunen särskilt följt utförare av hemtjänst och äldreboenden och deras arbete. Kommunen har bland annat säkerställt tillgång till skyddsutrustning och erbjudit en utbildning i basala hygienrutiner och hantering av skyddsutrustning. Som ett komplement till utförarnas verksamhet, startade kommunen i april upp och drev ett hemtjänstteam för brukare med covid-19 i hemmet, samt ett korttidsboende för äldre. Verksamheterna var igång till sista juni 2020, då de avvecklades med anledning av ett avtagande behov.

En förutsättning för att undvika fysiska möten är en tillfredsställande IT-teknisk miljö. Tack vare det tidigare påbörjade digitaliseringsarbetet i kommunen, har övergången till distansarbete gått bra. Via enkäter i två omgångar har medarbetarna ombetts svara på hur man tycker arbetsgivaren generellt hanterat situationen, samt hur man upplever sin arbetssituation personligen. Resultaten är övervägande positiva. Många medarbetare upplever positiva effekter av större flexibilitet och möjlighet till mer fokuserade arbetsperioder. Medarbetare upplever också att kommunen tagit sitt ansvar för arbetsmiljön på ett bra sätt, ett ansvar som gäller även vid personals arbete hemma/på distans.

1.4.3 Större investeringsprojekt under 2020

Kommunen genomför dels anslagsfinansierade investeringar dels investeringar inom exploateringsområden som bekostas av exploatör. Under 2020 har kommunen förändrat sina redovisningsmässiga rutiner kring de senare. Denna omläggning under året innebär att i utfall 2020 ingår både tidigare exploateringsfinansierade investeringar samt de som uppförts under året.

Av den totala ökningen av anläggningar under 2020 om 424,6 mnkr avser 75,3 mnkr anslagsfinansierade investeringar, 167,1 mnkr avser omklassificering under 2020 ifrån exploateringsfastigheter som är uppförda fram till och med 2019 och 182,1 mnkr avser exploateringsfinansierade investeringar uppförda under 2020.

Större exploateringsfinansierade investeringsprojekt under 2020

Under 2020 har stora investeringar gjorts bland annat inom exploateringsområdena Täljöviken, Fredsberg och Söra där utbyggnad av gator, gång- och cykelvägar, belysning, park med mera är under uppförande. Under året avslutades även de sista arbetena i Valsjöskogen. Nämnade projekt har utförts av kommunen. Under året har även anläggningar i Östra Kanalstaden överlämnats till kommunen till ett värde om ca 108 mnkr där JM utförde anläggandet.

Under året har även Hjulvägen anlagts parallellt med Sågvägen på dess södra sida. Denna väg ska hantera inte bara befintliga trafikflöden till Österskär och nybyggda Östra Kanalstaden utan även kommande exploateringsområden i

Kanalstaden, vilken även kommer bidra till finansieringen av vägen.

Anslagsfinansierade investeringar 2020

Inom Kommunstyrelsens investeringsutfall har under året omflyttningar skett av tidigare redovisade investeringar som vid en genomgång bedömts utgöra driftskostnader. Detta har resulterat i negativa investeringsbelopp sett till just 2020 inom Kommunstyrelsen.

Under 2020 sänktes tilldelad budgetram gällande investeringar för Teknisk nämnd från 104,0 mnkr till 79,0 mnkr. Anledningen till detta var att starten av bytet av Säbybron blev förskjuten i tid. Den sänkta budgetramen om 25,0 mnkr har istället överförts till investeringsbudget 2021.

Nedan listas de större anslagsfinansierade investeringsprojekten under 2020 under respektive kategori.

Attraktiv offentlig plats & skärgård, budget 14,7 mnkr

Ett av de större projekten inom kategorin är Järnvägsparken. Totalbudget för projektet är beräknad till 28,8 mnkr. Nettobudget för året var 6,8 mnkr. Igångsättningsbeslut togs 2019-10-01. Projektet har försenats några månader, men arbetet med parken är nu påbörjat och grundarbeten i marken samt flytt av träd pågår. Parken är planerad att stå klar under 2022. Utfallet 2020 uppgår till 6,1 mnkr.

Stadsutveckling/Trafikplan, budget 6,4 mnkr

Ett av de större projekten inom kategorin är Järnvägsbro Rallarvägen – planskild korsning. Nettobudget för året var 2,5 mnkr. 2020 års nettoutfall uppgår till 23,4 mnkr. Detta medför en negativ nettoavvikelse mot budget på 20,9 mnkr. Det pågår en process mot entreprenören, bland annat angående felaktiga fakturor med mera som inte blivit klart till årsskiftet, vilket innebär att ett avtal angående kommande kostnader eller intäkter kan komma att behöva tecknas. Total investeringsbudget för projektet är 61,9 mnkr. Totalt utfall är kostnader på 114,5 mnkr och intäkter på 45,0 mnkr vilket ger ett nettoutfall på 69,4 mnkr. Detta innebär en negativ nettoavvikelse mot den totala investeringsbudgeten på 7,6 mnkr.

Reinvestering, gator och vägar, budget 13,5 mnkr

Det största projektet inom kategorin är Säbybron. Totalbudget för projektet är 113 mnkr. Igångsättningsbeslut togs 2019-10-29, men efter genomförd upphandling konstaterades att projektet skulle komma att överskrida budget och i delårsbokslut och i budgetbeslut för 2021 godkändes den nya totalbudgeten. Nettobudget för året var ursprungligen 19,6 mnkr men sänktes i delårsbokslutet till 6,6 mnkr. Förseningar i upphandlingen orsakade av överprövning av tilldelningsbeslutet medför att entreprenaden kommer igång först 2021 och upparbetad kostnad 2020 är 2,7 mnkr. Detta medför en nettoavvikelse mot budget på 3,9 mnkr.

Trafikåtgärder, budget 8,6 mnkr

Det största projektet inom kategorin är trafiksäkerhetsåtgärder och åtgärder vid skolor. Nettobudget för året var 5,6 mnkr. Tillgänglighetsanpassade övergångsställen och cykelpassager har anlagts längs Tråsättravägen. Avlämningsficka utanför Fredsborgsskolan har anlagts. Farthinder i form av så kallade väggupp har utförts på Runvägen, Gransättravägen och Tallsättravägen. Vidare har man utfört breddning av trottoar på Södra Skogsrundan, i samband med beläggningsarbete. Minskade kostnader och minskade intäkter ger ett utfall om 1,1 mnkr vilket innebär en nettoavvikelse mot budget på 4,4 mnkr.

Beläggningsåtgärder, budget 7,2 mnkr

Nettobudget för året var 7,2 mnkr. Ny beläggning längs Svinningevägen och Sjökarbyvägen, samt på Hackstahallens parkering och vägkorsning Norrgårdsvägen. Flertalet gång- och cykelvägar har också fått ny beläggning under året. Utfall för 2020 är 6,8 mnkr vilket ger en nettoavvikelse på 0,3 mnkr.

Gång och cykelvägar, 16,6 mnkr

Ett av de större projekten inom kategorin är Margretelundsvägen etapp 2 (Gröndalsvägen-Gårdslötsvägen). Totalbudget för projektet är beräknad till 19,3 mnkr. Nettobudget för året var 6,0 mnkr. Bland annat på grund av förse-
nat sammanträde med anledning av covid-19 drog Lantmäteriförretningen ut på tiden. Utfallet för 2020 uppgick till 4,0 mnkr vilket ger en nettoavvikelse på 2,0 mnkr.

Ett annat större projekt inom kategorin är Söralidsvägen gång- och cykelväg. Totalbudget för projektet är 8,0 mnkr. Nettobudget för året var 4,0 mnkr. Igångsättningsbeslut togs den 2020-06-02 då upphandlingen visade på kostnader över 5,0 mnkr vilket är gränsen för krav på igångsättningsbeslut. Utfall för 2020 blev 4,0 mnkr vilket gav en marginell avvikelse.

Kultur och fritid, budget 7,8 mnkr

Totalt sett har en mängd mindre åtgärder utförts under året till ett totalt värde av 2,7 mnkr.

Miljöåtgärder, budget 2,0 mnkr

Årets utfall uppgår till 0,4 mnkr.

Digitala kartor, budget 2,0 mnkr

Framställande av kartor redovisas fortfarande som immateriell tillgång med hänvisning till att dessa genererar en försäljning med externa driftsintäkter som följd. Årets utfall uppgår till 1,7 mnkr inom investeringsredovisningen.

1.4.4 Betydande rättstvister

I samband med en av kommunens större investeringar under 2020 har en rätts-
tvist uppstått. Projektet gäller kommunala kringinvesteringar runt Roslagsba-
nan och drivs därmed tillsammans med Storstockholms lokaltrafik (SL). Utö-
ver det upphandlade huvudkontraktet beställde SL även flertalet tilläggsarbeten

av en av entreprenörerna. Eftersom dessa inte var upphandlade kunde entreprenören lämna priser som avvek från huvudkontraktet. Under arbetets gång misstänkte SL att fakturor och rapporterad nedlagd tid inte stämde och utförde då stickprovskontroller. Dessa visade på oegentligheter och SL stoppade då samtliga tillägsarbeten hos aktuell entreprenör. SL stoppade även betalning av redan utställda fakturor från entreprenören. Tvisten mellan SL och entreprenören är ännu fortgående. Kommunens avtal med SL anger att kommunen ska till SL erlægga 50 procent av de kostnader som uppstår, vilket innebär att om SL förlorar tvisten mot entreprenören skulle kommunen få en ytterligare utgift för de kommunala kringinvesteringarna om cirka 7,0 mnkr.

1.4.5 Avtal

Bland flera nya avtal under året, har ett avtal om renoveringsarbete vid Sluss-holmen slutits. Avtalet är ovanligt för Österåkers kommun, eftersom det är ett så kallat totalentreprenadavtal. I syfte att automatisera vattenregleringen skall slussportarna renoveras. Uppdraget är komplext, då hänsyn bland annat skall tas till vattendom, kulturmiljön i omgivningen samt fiskvandringvägar. Mot bakgrund av detta, samt i övrigt uppdragets beskaffenhet vad gäller till exempel tillgänglighet för maskinell utrustning i området, har man valt att upphandla detta som en totalentreprenad i samverkan. Detta innebär att arbetet nogsamt kommer följas av kommunen, för att i nära samarbete med entreprenören ta beslut om förfaringsätt och utförande under arbetets gång. Avtalet om totalentreprenad slöts vid årsskiftet 2020-2021.

1.4.6 Händelser med effekt på redovisningen som en rättelse av tidigare års bokslut

Sverigeförhandlingen

Den tidigare redovisningsmässiga hanteringen där avsättningen till kommunens medfinansiering av Roslagsbanans utbyggnad balanserats som tillgång och upplösts mot resultatet med 10 mnkr årligen har korrigerats. Tillgången är 2020 bokförd mot kommunens eget kapital för att erhålla samma värden som om kommunen kostnadsfört medfinansieringen då beslutet togs på nationell nivå 2018. Samtidigt ökades avsättningen upp med riskpremien som också bokfördes mot eget kapital.

Indexuppräknningen av avsättningen har gällande 2016-2019 också bokförts mot kommunens egna kapital som en rättning av tidigare års bokslut, medan indexuppräknningen gällande 2020 bokförts som en finansiell kostnad i årets bokslut.

Mex-rensning

Efter genomgång och kvalitetssäkring av kontot för exploateringsstillgångar i balansräkningen, har upparbetade kostnader och intäkter som tidigare felaktigt balanserats, nu rättats mot eget kapital. Inkomster och utgifter hänförliga till tidigare års markförsäljning vilka felaktigt balanserats i väntan på fullföljandet av kommunens åtaganden, har rättats mot eget kapital. Investeringar genomförda inom exploateringsområden som finansierats med erhållna gatukostnadsersättningar har bokats om mot investeringsredovisningen, för att därefter aktiverats som anläggningstillgångar. Motsvarande gatukostnadsersättningar har rättats mot eget kapital.

Etableringsstöd

Av Migrationsverket erhållna medel för etableringsstöd har hittills balanserats vid erhållandet och därefter periodiserats över en period om 36 månader för att möta motsvarande kostnader som uppstår i och med mottagandet. Detta har rättats under 2020 till nu gällande lagstiftning. Det innebär att de medel som Socialförvaltningen tillskrivit resultatet under 2020 från denna balanserade post har lagts tillbaka med en resultat effekt inom centrala poster. Därefter har hela det balanserade beloppet vid ingången av 2020 rättats mot eget kapital.

1.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten (5)

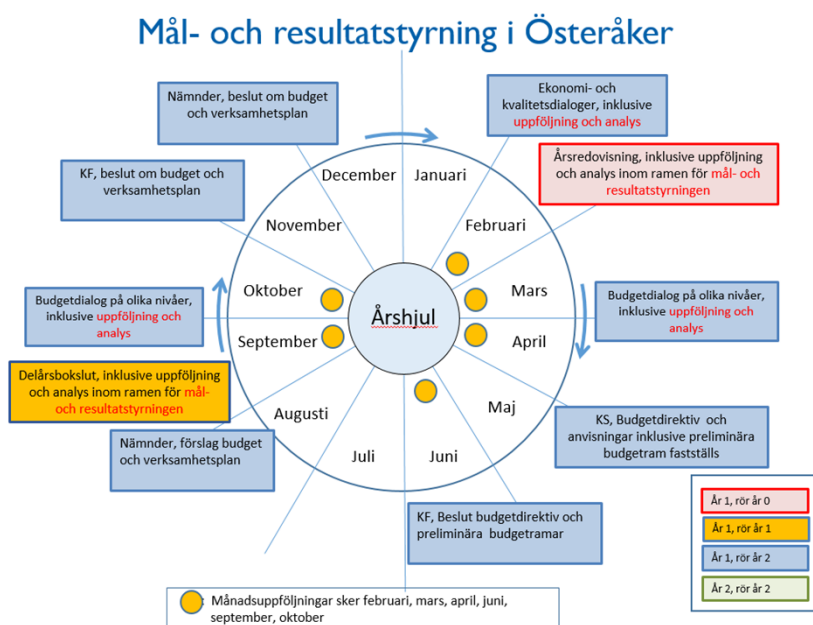
1.5.1 Mål- och resultatstyrning samt budgetprocess

Kommunen antog i maj 2017 en modell för mål- och resultatstyrning, som beskriver hur kommunen ska arbeta med styrning. Målhierarkin består av vision, inriktningsmål på Kommunfullmäktigenivå, resultatmål på nämndsnivå, resultatmål på enhetsnivå samt individuella mål för respektive medarbetare. Modellen för mål- och resultatstyrning tydliggör nämndernas strävan att styra sin verksamhet så att kommunens inriktningsmål förverkligas. Det innebär att nämnden definierar nedbrutna resultatmål och indikatorer på nämndnivå utifrån vilka aktiviteter/åtgärder man planerar i sin verksamhetsplan. Det ska finnas en röd tråd mellan inriktningsmål och nämndernas resultatmål, nyckeltal och mätmetoder.

Styrnings- och uppföljningskedjan i mål- och resultatstyrningen

En övergripande uppföljning av inriktningsmålen sker vid delårs- och helårsbokslut. Under 2020 har åtta månadsuppföljningar gjorts för respektive nämnd och för Kommunstyrelsen. Från och med 2021 görs månadsuppföljningar vid sex tillfällen per år (se bild nedan). Rapportering sker fortsatt till Kommunfullmäktige vid tre tillfällen, det vill säga junis månadsuppföljning samt delårs- och årsbokslut.

Årshjul för mål- och resultatstyrning, samt budgetprocess

1.5.2 Intern kontroll

Årligen arbetar Kommunstyrelsens förvaltning fram direktiv och anvisningar för arbetet med intern kontroll i och med framtagandet av kommunens budget. Utifrån en uppdaterad kommunövergripande riskanalys prioriterats ett antal kontrollmoment för att ingå i kommande års internkontrollplaner för samtliga enheter. Riskanalysen ska ta hänsyn till riskfaktorer som framkommer vid analys och uppföljning av tidigare års kontrollplaner.

Internkontrollen granskades av revisorerna under 2019 och utifrån granskarnas rekommendationer har styrdokument uppdaterats och rutiner tydliggjorts i organisationen. En senare granskning under 2020 har pekat på en god intern kontroll i kommunen.

Under 2020 var de centrala kontrollmomenten fokuserade på mål- och resultatstyrningen:

1. Andel resultatmål som kan kopplas till alla inriktningsmål
2. Andel resultatindikatorer som har en direkt koppling till resultatmålen
3. Andel av redovisade resultat som återföljs av en analys
4. Andel av analyser som återföljs av förslag på åtgärder genom förnyelse och utveckling
5. Kundvals nämnderna har redovisat resultat från alla utförare

Sammanfattningsvis kan konstateras att nämnderna i regel har relevanta resultatmål som med tydlighet kan kopplas till inriktningsmålen, däremot är det svårare att identifiera bra resultatindikatorer som mäter de uppsatta resultatmålen. Där har ett arbete gjorts under året och inför 2021 har flera nämnder gjort en viss revidering av resultatmål, men framförallt indikatorer. För 2020 är andelen resultatindikatorer som har en direkt koppling till resultatmålen cirka 80-85 procent och varierar mellan nämnderna.

Arbetet med uppföljning och analys av mål och resultat, liksom åtföljande åtgärder, har förbättrats i kommunen och många nämnder har gjort ett gott arbete i delårs- och årsredovisningarna under 2020, dock är det ett par nämnder där analys helt saknas i samband med målredovisningen. Detta är påtalat och kommer att åtgärdas under 2021.

Kundvals nämnderna följer upp brukarundersökningar och nyckeltal kopplat till samtliga utförare, vilket redovisas i nämnd och på kommunens webbplats.

1.5.3 Centrala styrdokument

Österåkers kommun upprättar styrdokument för att tydliggöra verksamheternas mål, inriktningar, ansvarsområden, samt den värdegrund som kommunen har inom olika områden. Styrdokument av typen plan, program och strategier är dokument som redogör för hur Österåkers kommun ska nå ett resultat under en bestämd period. En policy är ett vägledande dokument som beskriver ett förhållningssätt, en inställning eller attityd som Österåkers kommun ska ha inom ett specifikt område eller fråga. Riktlinjer tydliggör hur åtgärder ska genomföras. Det finns tre särskilt viktiga styrdokument som pekar ut riktningen

för kommunkoncernen: *Budget och verksamhetsplan, Styrprinciper för beställare- och utförarorganisation, samt Mål- och resultatstyrning för Österåkers kommun.*

Budget och verksamhetsplan

Varje år beslutar Kommunfullmäktige om en budget för nästkommande år, samt en plan för de två kommande åren. I budgeten behandlas bland annat mål, god ekonomisk hushållning, ekonomiska förutsättningar, investeringar, samt uppdrag.

Styrmodellsprinciper för beställare- och utförarorganisation i Österåkers kommun

Österåkers kommun är organiserad enligt en beställare- och utförarmodell. Det finns beslutade styrmodellsprinciper för beställare- och utförarorganisationen i Österåker som beskriver relationerna mellan beställare och utförare. Konkurrensneutralitet ska gälla för alla utförare, där den egna kommunala produktionsorganisationen är en av flera utförare av välfärdstjänster.

Mål- och resultatstyrning för Österåkers kommun

Mål- och resultatstyrning för Österåkers kommun beskriver hur kommunala bolag, nämnder, enheter och den enskilde medarbetaren ska jobba för att bidra till kommunens vision och inriktningsmål, med invånaren och brukaren i fokus.

Ett urval av viktiga strategiska styrdokument för kommunkoncernen:

- Stad, skärgård, landsbygd. Översiktsplan för Österåkers kommun 2040
- Lokala miljömål för Österåkers kommun
- Barn- och ungdomspolicy för Österåkers kommun
- Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Österåkers kommun
- Kemikalieplan för Österåkers kommun
- Varumärket Österåker
- Kommunikationspolicy för Österåker kommun
- Miljöpolicy för Österåkers kommun
- Policy för intern kontroll i Österåkers kommun
- Policy för medarbetares lika rättigheter och möjligheter i Österåkers kommun
- Policy för tillgänglighet (Tillgänglighetspolicy) för Österåkers kommun
- Policy för upphandling i Österåkers kommun
- Strategi för de gröna frågornas hantering i Österåkers kommun
- Transportstrategi - Framtidens transporter 2040, för en enklare vardag
- Policy för Österåkers kommun avseende mutor och jäv

1.5.4 Roller och ansvarsfördelning inom kommunkoncernen

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och består av 51 ledamöter. Det finns nio olika partier representerade i Kommunfullmäktige under mandatperioden 2018–2022. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller av större vikt för kommunen gällande till exempel mål och riktlinjer för verksamheten, budget och plan, kommunalskatt och andra principiellt viktiga ekonomiska frågor. Vidare beslutar Kommunfullmäktige om nämndorganisation och verksamhetsformer, val av ledamöter/ersättare samt revisorer, folkomröstningar, årsredovisning och ansvarsfrihet.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ett övergripande ansvar för kommunens utveckling av verksamheter och ekonomi. Kommunstyrelsen leder, samordnar, stödjer och följer upp. Kommunstyrelsen är organisatoriskt indelad i två områden; Kommunstyrelsens förvaltning och del av samhällsbyggnadsförvaltningen. I Kommunstyrelsens förvaltning ingår stöd- och ledningsfunktioner som finansieras av förvaltningarna och organiseras under Kommunstyrelsen. I samhällsbyggnadsförvaltningens delar som arbetar mot Kommunstyrelsen finns de avdelningar som arbetar strategiskt med planering kopplat till stadsbyggnad, hållbarhet, mark och stora projekt, samt lokalförsörjning.

Nämnder

Saknämnderna ansvarar för att styra, leda och samordna verksamheten inom respektive sakområde. De beslutar om resultatmål och resultatindikatorer utifrån kommunens vision och, av Kommunfullmäktige, fastställda inriktningsmål samt internbudget, verksamhetsplan och plan för intern kontroll. Nämnderna rapporterar till Kommunstyrelsen.

Armadakoncernen

Armadakoncernen ska följa de direktiv som utfärdas av Kommunfullmäktige i Österåkers kommun. Armadakoncernen står under Kommunstyrelsens uppsikt och ska hålla kommunen väl informerad om sin verksamhet. Bolaget ska vid tre tillfällen per år till Kommunstyrelsens arbetsutskott redovisa på vilket sätt bolaget uppfyller det kommunala ändamålet samt efterlever gällande ägardirektiv.

Styrelsen för moderbolaget Armada Fastighets AB fastställer ekonomiska mål för varje enskilt bolag, exklusive Armada Bostäder AB och Armada Kommunfastigheter AB, inom ramen för ägarens krav på koncernen. De inriktningsmål,

policys och riktlinjer för kommunala nämnders och förvaltningars agerande som fastställs av Kommunfullmäktige gäller även för Armadakoncernen. Där ingår bland annat fastställande av resultatmål/-indikatorer och plan för intern kontroll.

1.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning (6)

Den samlade bedömningen är att kommunen har uppnått god ekonomisk hushållning.

Visionen

Sedan 2019 har kommunen en ny vision - Vision 2040. Österåkers vision ska genomsyra allt som görs i kommunen och varje beslut som fattas.

Kommunens vision lyder:

*Med kvalitet, trygghet och valfrihet i fokus,
skapar vi en hållbar framtid.*

Österåker - möjligheternas skärgårdskommun

Möjligheternas skärgårdskommun - I Österåker lever alla delar av kommunen. Här finns det trivsamma småstadslivet med sitt rika utbud, en grönskande och livfull landsbygd och vår vackra skärgård som är tillgänglig för såväl kommuninvånare som besökare. I Österåker lever du ett gott vardagsliv med närhet till det mesta som behövs. Här finns goda utbildningsmöjligheter, ett aktivt näringsliv, gott serviceutbud och många lokala arbetsplatser. På fritiden finns många aktiviteter att ägna sig åt inom idrott, kultur och friluftsliv. Här finns möjlighet till rekreation och aktivitet på hav och land. I Österåker kan du gå genom livets alla faser och genom egna val skapa en tillvaro som passar dig.

Österåker präglas av idériedom och delaktighet. Både medarbetare och invånare är medskapare av vår framtidskommun och tillsammans bidrar vi till en gemenskap och positiv utveckling för kommunens bästa.

I visionen lyfts fyra strategiska områden fram:

Kvalitet - Österåker står för hög kvalitet i all service och verksamhet som finansieras med kommunala medel. Verksamheten präglas av tillit och öppenhet. Invånaren står i fokus och arbetet syftar till ständiga förbättringar.

Trygghet - Österåker är en trygg kommun att leva och verka i, liksom att besöka. Här kan människor mötas, känna sig hemma och

finna lugn. Trygghetsskapande åtgärder kombineras med långsiktiga och främjande insatser som ger resultat. Här finns trygghet genom hela livet.

Valfrihet - Österåker erbjuder ett brett utbud och stor valfrihet. Med stor mångfald inom välfärdstjänster, näringsliv, kultur- och föreningsliv, såväl som god variation av naturtyper och bostadsmiljöer, finns många möjligheter att välja hur livet ska se ut.

Hållbar framtid - Österåker använder gemensamma resurser på ett sådant sätt att framtida generationers framtidsutsikter inte äventyras. Det handlar såväl om ekologi som om en ansvarsfull social och ekonomisk utveckling. Österåker har ett offensivt och innovativt förhållningssätt till hållbarhet och ger kommunens invånare förutsättningar att göra kloka val.

1.6.1 Finansiella mål

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv innebär att kommunens medborgare får ut så mycket som möjligt för sina skattemedel och utifrån ett finansiellt perspektiv innebär det att morgondagens kommuninvånare kan försäkras samma servicenivå som dagens invånare utan att skattenivån höjs. För att kunna styra kommunens verksamhet ur ett finansiellt perspektiv krävs att finansiella mål sätts som i sin tur ska stödja kommunens verksamhetsplan. De finansiella målen som beslutats i budget 2020 är;

- Nettokostnadsandelen ska högst motsvara 99 procent av skatt och bidrag som utgiftstak
- Kommunens utdebitering ska hållas så låg som möjligt under 2020-2022. För år 2020 är den 17:10.
- Kostnadsutvecklingen per invånare ska inte överstiga 3 procent i snitt under mandatperioden.
- Minst 50 procent av investeringsvolym som överstiger årets avskrivningar ska finansieras med årets resultat och posten för oförutsett, och högst 50 procent via realisationsvinster/exploateringsintäkter och egna medel.
- Årets resultat som överstiger 2 procent av eget kapital ska reserveras för resultatutjämningsreserv i balansräkning under posten eget kapital.

I bokslut 2020 har kommunen ett positivt resultat och lever upp till balanskravet då även resultatet efter balanskravsjusteringar är positivt. Nettokostnadsandelen uppgår till 88,8 procent. Det första finansiella målet är därmed uppfyllt för 2020.

Österåker har inför 2020 bibehållit skattesatsen på 17:10 och ligger därmed kvar på lägst skattesats i landet. Därmed har kommunen uppfyllt det andra av de finansiella målen för 2020.

Kostnadsutveckling per invånare under 2020 var negativ och minskade med 6,2 procent. Därmed bedöms det tredje finansiella målet uppfyllt för 2020.

Årets anslagsfinansierade nettoinvesteringar uppgick till 75,3 mnkr. Därutöver redovisas exploateringsfinansierade investeringar om 349,2 mnkr på 2020 som en effekt av byte av redovisningsrutin. Om det finansiella målet ska appliceras på båda dessa kategorier sammanslaget blir investeringsvolymen 424,6 mnkr. Årets avskrivningar uppgick till 32,8 mnkr. Överskjutande belopp om 391,8 mnkr finansieras till 50 procent av årets resultat och till 50 procent av egna medel även när resultatet rensats för exploateringsvinster. Därmed är det femte finansiella målet uppfyllt för 2020.

Avsättning till resultatutjämningsreserv föreslås med ett belopp motsvarande den del av årets resultat justerat för jämförelsestörande poster som överstiger 2 procent av eget kapital. Därmed bedöms det sista av de finansiella målen uppfyllt för 2020.

1.6.2 Kommunfullmäktiges övergripande mål

Visionen tydliggörs bland annat genom Kommunfullmäktiges inriktningsmål och nämndernas resultatmål och indikatorer. Österåkers kommun arbetar efter en mål- och resultatstyrningsmodell, som utgör styrmodell för nämnderna avseende planering, uppföljning, analys och åtgärder. Som en del av styrmodellen tar respektive nämnd fram resultatmål, resultatindikatorer och mätmetod utifrån Kommunfullmäktiges inriktningsmål och indikatorer.

Kommunfullmäktige har fastslagit sju inriktningsmål med ett antal resultatindikatorer som anger förväntad riktning på lång sikt.

Mål 1: Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.

Österåker har ambitionen att erbjuda service av hög kvalitet och ett gott bemötande i alla verksamheter, från första kontakten i servicecenter i kommunhuset, till bemötandet, utbudet och tillgängligheten i idrottshallar, på kulturarrangemang och på biblioteken. Det ska gå lätt och snabbt att få kontakt med kommunen och svar på de frågor eller hjälp med de ärenden man har. Kundnöjdheten i kontakten med Österåkers kommun, och dess bolag, ska vara hög. Den årliga servicemätningen (KKiK), som bedömer servicegraden vid invånarnas kontakt via telefon och mail med kommunen, hjälper förvaltningarna att utveckla och förbättra kvaliteten på servicen. Införandet av lättillgängliga kanaler i kommunikationen med kommunen och e-tjänster ska förenkla kontakten med kommunen.

3 av 9 nämnder uppnår målet, 4 nämnder uppnår delvis målet och 2 nämnder når inte målet för 2020. De indikatorer där nämnderna inte når satta målnivåer kan dels härledas till serviceundersökningen och andra typer av NKI-undersökningar, där kommunen tappat ett par procent på ett antal mätetal, så som andelen som får svar på telefon/e-post inom en viss tid och Svenskt näringslivs ranking gällande företagsklimat. Analys av utvecklingen har gjorts och åtgärder är planerade inför 2021.

Den större delen av icke uppnådda indikatorer kan dock härledas till pandemin. Ett exempel är Kultur- och fritidsnämnden som, på grund av covid-19 och de restriktioner som gällt under våren och hösten, inte kunnat nå uppsatta mål gällande antalet program och aktiviteter på biblioteken, samt antalet offentliga kulturengagemang som anordnas av kommunen. Istället har digitala evenemang och program erbjudits.

Bedömningen är att målet inte uppfylls.

Mål 2: Österåker ska ha en ekonomi i balans

Det andra inriktningsmålet är att Österåker ska ha en ekonomi i balans. En god ekonomi är en förutsättning för att kunna bedriva en bra och kvalitativ verksamhet. Målet för samtliga nämnder är därför att inte ha någon negativ avvikelse från fastställd budget. Vid en sådan avvikelse ska en analys och åtgärdsplan upprättas.

7 av 9 nämnder uppnår inriktningsmålet. Socialnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, som är de nämnder som under året haft en negativ avvikelse mot fastställd budget, har analyserat avvikelsen och föreslagit åtgärder för att komma tillrätta med detta inför 2021.

Bedömningen är att målet är uppfyllt.

Mål 3: Österåker ska vara bästa skolkommun i länet

Österåker ska erbjuda en hög kvalitet i förskola och skola, där barn och elever utmanas, utvecklas och lär. Goda studieresultat och upplevd nöjdhet, trygghet och delaktighet, både för barn, elever och vårdnadshavare är viktigt för kommunen. Det ska finnas goda förutsättningar för barn och elever att lära, för pedagoger att undervisa och för rektorer att verka som pedagogiska ledare. Målnivåerna inom området är högt ställda, vilket speglar det statliga uppdraget: att alla elever ska nå godkända betyg, att alla barn och elever ska känna sig trygga i verksamheterna, samt att det är behöriga pedagoger som undervisar i förskolor och skolor i kommunen.

3 av 7 nämnder uppnår de uppsatta målen, resterande nämnder uppnår delvis målen för 2020. För skolområdet är målen högt satta med 100 procent behöriga elever till gymnasieskolan och mycket god behörighet i förskola och skola. Även om målen inte uppnåtts fullt ut visar några av indikatorerna på ett förbättrat resultat under 2020 jämfört med 2019, exempelvis har andelen som tar en gymnasieexamen efter tre år ökat med 7 procentenheter. Glädjande är också att det gemensamma projektet, som under flera års tid drivits av socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och produktionsförvaltningen, under året inkorporerats i den ordinarie verksamheten och fortsätter att vara väldigt framgångsrikt i arbetet med att få tillbaka elever med problematisk skolfrånvaro till en normal skolvardag. Även under detta inriktningsmål finns indikatorer som

påverkats negativt av pandemin, exempelvis sjukfrånvaron och personalomsättningen.

Bedömningen är att målet delvis är uppfyllt.

Mål 4: Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

Österåker vill erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning. Brukarna av dessa verksamheter ska uppleva nöjdhet samt en hög kvalitet, och brukarundersökningar både på LSS-området och inom äldreomsorgen visar att nöjdheten är hög. Den fysiska miljön i verksamheterna är viktig, liksom personalen som arbetar med brukare och anhöriga. Det är viktigt att de har rätt kunskaper för att kunna möta brukarna och de anhöriga på bästa sätt.

3 av 8 nämnder uppnår inriktningsmålet, 3 delvis och 2 uppnår inte målet för 2020. Orsaken till att flera av nämnderna inte når uppsatta mål kan härledas till covid-19. Dels har sjukfrånvaron och personalomsättningen ökat under året, dels har den planerade tillsynen på kommunens äldreboenden fått skjutas på framtiden och kommer istället att genomföras under 2021 och slutligen har en del inplanerade utbildningsinsatser inom området funktionsvariation och funktionsnedsättning fått ställas in. Trots flertalet icke-uppnådda målnivåer har brukarnöjdheten ökat ytterligare under året, både inom äldreomsorgen och området funktionshinder. Det visar att det finns en god kvalitet inom dessa verksamheter och resultaten är mycket goda jämfört med andra kommuner, både i riket och i länet.

Bedömningen är att målet delvis är uppfyllt.

Mål 5: Österåker ska ha en trygg miljö

Invånare, medarbetare och brukare ska känna sig trygga i Österåkers kommun. Inriktningsmålet *Österåker ska ha en trygg miljö* spannar över många områden i kommunens verksamhet, från barn och unga i förskola, skola och föreningsliv, till trygghet för äldre och personer med funktionsvariation som är mottagare av insatser. Även trygghet på fritiden, i offentliga miljöer och säkerhet i trafiken är områden som kommunen arbetar systematiskt med för att nå inriktningsmålet.

6 av 8 nämnder uppnår uppsatta målnivåer för 2020, en nämnd uppnår delvis målet och en nämnd når inte målet. Insatser i den offentliga miljön för att öka tryggheten, liksom tillsyn kvällstid har ökat under året. Men framförallt är det tryggheten inom olika verksamheter som förbättrats, exempelvis har tryggheten både i förskolan och i grundskolan ökat, liksom tryggheten på fritidsgårdarna. Det mätetal som sjunkit 2020 är tryggheten på gymnasieskolan som måste analyseras vidare, särskilt i relation till pandemin och den omfattande fjärrundervisning som skett under både vår- och hösttermin 2020.

Bedömningen är att målet är uppfyllt.

 Mål 6: Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

Inriktningsmålet om ett långsiktigt hållbart samhälle utgör utgångspunkt för det arbete som ledde fram till kommunens miljömålsdokument *Österåkers kommuns miljömål*. Hållbarhet är ett brett begrepp som inbegriper ekologi, såväl som social och ekonomisk utveckling. Arbetet med ett nytt hållbarhetsramverk har påbörjats under 2020 och kommer slutföras under 2021. Exempel på arbete som prioriterats av nämnderna under rubriken hållbarhet är att minska utsläpp och matsvinn, samt erbjuda ett varierat utbud av grön- och naturområden.

9 av 9 nämnder uppfyller inriktningsmålet. En mer djuplodande redogörelse av målet görs under avsnitt 24 som innehåller miljöredovisningen.

Bedömningen är att målet är uppfyllt.

 Mål 7: Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

Österåker växer. Kommunen vill skapa förutsättningar för en stark och balanserad befolkningsutveckling och tillväxt genom samordnad planering av bostäder, infrastruktur, omsorg, arbetsplatser, handel, utbildning och fritid. I Österåker arbetar därför förvaltningarna tillsammans kring de strategiska planer och dokument som pekar ut riktningen för utbyggnad av Österåker. Under året har två styrgrupper tillskapats med bäring på inriktningsmålet: Styrgruppen för samhällsfastigheter och Styrgruppen för utveckling och framtid. Styrgrupperna är förvaltningsövergripande och skapar goda forum för gemensamma frågor och processer.

8 av 8 nämnder uppfyller målet för året. Framförallt är det arbetet med långsiktiga strategiska planer kopplat till utbyggnad av bostäder, lokaler för näringslivet och för utförare av välfärd och utbildning som lyfts fram under inriktningsmålet. Utbyggnaden av kommunen ska vara hållbar och planberedskapen god. De nämnder som har sakkunskap ska involveras i planeringen av dessa verksamhetsområden, exempelvis lämnar Socialnämnden yttranden gällande social aspekter vid planering och nybyggnation, liksom utbildningsnämnderna deltar i planeringen av utbyggnad av förskolor och skolor.

Bedömningen är att målet är uppfyllt.

1.6.3 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning i den finansiella analysen

Syftet med den finansiella analysen är att lyfta fram och identifiera kommunens ekonomiska förutsättningar. Nedanstående beskrivning, enligt RK-modellen, identifierar eventuella finansiella problem för att klargöra den ekonomiska hushållningen. Fokus läggs på trender och ett helhetsperspektiv.

Bild 1 till 7 kartlägger:

- Balansen mellan intäkter och kostnader
- Kapaciteten att möta finansiella svårigheter på lång sikt

Bild 1 Nämndernas budgetavvikelser

mnkr	2016	2017	2018	2019	2020
Produktionsutskottet	-9,7	-11,4	-23,4	-15,2	-15,8
Kommunfullmäktige	-0,4	0,2	-0,8	-0,1	1,3
Kommunstyrelse exkl PU	10,6	4,6	1,1	0,4	2,4
Förskole- och grundskolenämnd				5,9	16,3
Kultur- och fritidsnämnd	0,2	0,8	1,3	0,5	0,0
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd				-6,7	-6,0
Skolnämnd	7,3	0,0	-9,1		
Vård- och omsorgsnämnd	2,0	3,7	-3,7	-4,0	25,4
Byggnadsnämnden	5,4	6,5	3,2	0,2	1,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	0,5	0,4	1,4	1,3	1,4
Teknisk nämnd				-4,1	0,1
Socialnämnd	3,9	3,8	-8,5	9,1	-5,8
Summa	19,6	8,7	-38,5	-12,8	20,7

En grundläggande förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning är att kommunens nämnder bedriver verksamheten inom ramarna för den tilldelade budgeten.

Årets resultat för nämnderna innebär ett positivt utfall gentemot budget med 20,7 mnkr, vilket är den högsta nivån under den analyserade perioden. Vid ett eventuellt underskott ges nämnderna i uppdrag att analysera resultatet, samt utarbeta åtgärdsplaner i samband med månadsuppföljningarna, vilket berör tre nämnder för årsbokslut 2020.

Bild 2 Olika kostnaders andel av skatteintäkter och generella statsbidrag (nettokostnadsandel)

procent	2016	2017	2018	2019	2020
Verksamhetens nettokostnadsandel	95,8	91,9	99,6	98,4	88,8
Avskrivning (andel)	1,9	1,9	1,8	1,8	1,4
Finansnetto (andel)	-0,9	-0,7	-1,7	-3,2	0,5
Summa	96,7	93,1	99,8	97,0	90,7

Av bild 2 framgår att verksamheten exklusive avskrivningar och finansnetto tog 88,8 procent i anspråk av skatteintäkter och generella statsbidrag under

2020. Avskrivningarnas andel var 1,4 procent och finansnettots 0,5 procent. Den totala nettokostnadsandelen om 90,7 procent innebär att resultatet är positivt och uppgår till 9,3 procent av skatteintäkterna. Ett av kommunens finansiella mål är att nettokostnadsandelen ska vara maximalt 99 procent, vilket alltså uppfylldes för 2020.

Bild 3 Investeringsvolym och självfinansieringsgrad

mnkr/procent	2016	2017	2018	2019	2020
Nettoinvesteringar	77,2	121,2	106,4	84,0	424,6
i % av nettokostnad	3,9 %	6,2 %	5,0 %	3,9 %	20,3 %
Avskrivning/nettoinvest	50 %	34 %	37 %	47 %	8 %

Årets investeringsvolym enligt tabellen är högre än tidigare år under den observerade perioden. Detta beror dels på den omflyttning som skett under året där pågående exploateringsfinansierade investeringar flyttats över från exploateringsredovisningen till investeringsredovisningen, dels på de under året genererade exploateringsfinansierade investeringarna som nu från och med 2020 kommer redovisas i investeringsredovisningen istället för att som tidigare redovisas separat inom ramen för exploateringsredovisningen.

Samtliga av årets investeringar har finansierats av egna medel. Ett av kommunens finansiella mål säger att av den del av årets investeringar som överstiger årets avskrivningar ska 50 procent finansieras med årets resultat och 50 procent med egna medel. För 2020 är den sammanlagda nettoinvesteringsvolymen 424,6 mnkr om även de investeringar som förts över från exploateringsredovisningen räknas in. Årets avskrivningar är 32,8 mnkr och årets resultat 220,7 mnkr. Den andel av investeringarna som överstiger avskrivningarna täcks av årets resultat till 50 procent enligt det finansiella målet och resterande del av egna medel.

Bild 4 Årets resultat

mnkr	2016	2017	2018	2019	2020
Årets resultat	66,9	147,8	3,9	67,6	220,7
Resultat före extraordinära poster	66,9	147,8	3,9	67,6	220,7
Resultat exkl realisationsvinster	47,7	140,8	3,9	67,6	220,7
Res. exkl värdetförändr på värdepapper	-	-	-	9,7	243,5

Årets resultat uppgår till 220,7 mnkr att jämföra med budgeterat resultat om 10,0 mnkr. Avvikelsen utgörs bland annat av ej budgeterade gatukostnadsersättningarna som tillsammans med försäljning av exploateringsmark i resultaträkningen redovisas som jämförelsestörande intäkter.

Verksamhetskostnader för nämnderna understiger också kostnadsbudget och

genererar därmed en positiv avvikelse mot budget med 20,7 mnkr. Centralt finns dock poster där nämnderna blivit kompenserade, Socialnämnden med 10,3 mnkr för minskade statsbidrag och Samhällsbyggnadsförvaltningen inom Kommunstyrelsen med 4,0 mnkr för exploateringskostnader, vilket genererat negativa avvikelser mot budget.

Övriga centrala poster som genererar ett överskott mot budget är erhållna bidrag för sjuklönekostnader med 5,7 mnkr, budgetposter för oförutsedd verksamhet och lokalkostnader som inte förbrukats tillfullo med 6,7 mnkr samt periodisering av lämnat bidrag till Roslagsbanan vilket budgeterats men istället resultatförts i sin helhet som rättelse av tidigare årsbokslut. De negativa avvikelserna mot budget utgörs inom centrala poster av statsbidraget för maxtaxa som blev 1,0 mnkr lägre än budgeterat och central post för pensioner som visar ett utfall på 5,1 mnkr högre kostnader än budget. Pensionsavvikelsen har sitt ursprung i flera skäl, bland annat regelförändring, fler anställda med löner över brytpunkten samt nyanställda som tjänat in kommunal pension hos andra arbetsgivare.

Inom de finansiella posterna finns avvikelser från budget med -32,3 mnkr för skatteintäkter och med +104,3 för generella statsbidrag och fastighetsavgift. De finansiella intäkterna och kostnaderna visar negativ avvikelse från budget med sammanlagt 21,5 mnkr främst på grund av att marknadsvärdet på kommunens värdepapper har minskat under året.

Bild 5 Soliditet

procent/mnkr	2016	2017	2018	2019	2020
Soliditet	61,2 %	62,7 %	51,3 %	52,7 %	48,1 %
- inklusive pensioner inom linjen	21,3 %	27,7 %	23,2 %	26,3 %	23,1 %
Tillgångsförändring	202	191	458	61	51
Förändring av eget kapital	66,9	147,8	3,9	67,6	-92,7

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella utrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med det egna kapitalet. Soliditeten, exklusive pensionsåtaganden inom linjen, uppgår för 2020 till 48,1 procent. Den faktiska soliditeten, inklusive pensionsåtaganden, uppgår till 23,1 procent. Den minskning som kan ses mellan 2019 och 2020, trots kommunens positiva resultat, beror på de rättningar som skett under året direkt mot eget kapital.

I och med 2012 års resultat blev kommunens egna kapital, inklusive pensionsåtaganden, positivt. Den stora skillnaden mellan 2017 och 2018 beror på åtaganden för kommunen i samband med Sverigeförhandlingen.

Bild 6 Skuldsättningsgrad

procent	2016	2017	2018	2019	2020
Total skuldsättningsgrad	39 %	37 %	49 %	47 %	52 %
varav avsättningsgrad	9 %	9 %	25 %	26 %	29 %
varav kortfristig skuldsättningsgrad	25 %	24 %	20 %	18 %	20 %
varav långfristig skuldsättningsgrad	5 %	5 %	4 %	3 %	3 %

Skuldsättningsgraden visar hur stor del av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital. Långfristiga skulder består till 89,7 procent av periodiserade investeringsbidrag. Kommunens banklån amorterades i sin helhet 2010, därefter har kommunen inte haft några långfristiga lån till banker eller kreditinstitut.

Bild 7 Kommunens intäkter

mnkr	2016	2017	2018	2019	2020
Verksamhetsintäkter	441	462	396	420	569
Skatteintäkter	1 855	1 894	1 911	1 973	1 998
Skatteuttag (%)	18,17	17,75	17,35	17,10	17,10

En viktig del vid bedömning av kommunens finansiella kapacitet är vilken potentiell möjlighet kommunen har att påverka sina intäkter. Denna kapacitet ökar ju lägre skattesatsen är. Inför 2019 sänktes skattesatsen med 25 öre till 17:10 och denna nivå låg sedan kvar under 2020. Inför 2021 har ytterligare en sänkning genomförts med 10 öre.

Bild 8 - 12 kartlägger:

- Risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet
- Kontrollen över den ekonomiska utvecklingen.

Bild 8 Likviditet ur ett riskperspektiv

procent/mnkr	2016	2017	2018	2019	2020
Balanslikviditet	215 %	220 %	213 %	236 %	220 %
Rörelsekapital	529	575	560	622	615

Ett positivt rörelsekapital anger att omsättningstillgångarna överstiger kortfristiga skulder, 2020 med 615 mnkr.

När det gäller risk ur ett kortsiktigt perspektiv är dessutom betalberedskapen i form av likviditet en viktig komponent. Kommunens likviditet är god. Under 2017 placerades 100 mnkr av överlikviditeten i kortfristiga värdepapper. Sedan

tidigare har 300 mnkr placerats med samma syfte samt 130 mnkr med avsikt att finansiera kommande pensionskostnader.

Bild 9 Ränterisker

procent	2016	2017	2018	2019	2020
Lån med rörlig ränta	-	-	-	-	-
Lån med bunden ränta	-	-	-	-	-

Då kommunen redan 2010 amorterat samtliga banklån exponeras inte kommunen för någon ränterisk gällande lån. Under 2014 placerades 300 mnkr av överlikviditeten och under 2017 ytterligare 100 mnkr med syfte att minska risken för utebliven avkastning på tillgodohavanden. Detta då den placerade portföljen har bättre möjligheter till avkastning än löpande kontoplacering. Portföljen förvaltas löpande av extern kapitalplaceringsaktör. Den av Kommunfullmäktige fastslagna Policy för placering av överlikviditet anger inom vilka ramar placeringar får göras och begränsar därmed den risk kommunen exponeras för till den given, av fullmäktige accepterad, nivå.

Bild 10 Borgensåtagande

mnkr	2016	2017	2018	2019	2020
Borgensåtagande	2 946	3 190	3 325	3 270	3 293
varav inom koncernen	2 944	3 188	3 324	3 270	3 293

Av kommunens totala borgensåtaganden avser en mycket liten del externa åtaganden och över 99,99 procent de kommunala bolagen, med fördelningen 87,5 procent för Armadakoncernen och 12,5 procent för Roslagsvattenkoncernen. Kommunen har inte varit tvungen att infria något borgensåtagande sedan 1999.

Bild 11 Pensionsskuld

mnkr	2016	2017	2018	2019	2020
Inom balansräkningen	201	221	244	276	307
Inom linjen	729	706	696	671	647
Totalt	930	927	941	947	954
varav återlånat till verksamheten	786	775	774	758	772

Enligt Lag om kommunal bokföring och redovisning ska nyintjänade pensionsförmåner redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensionsförmåner intjänade före år 1998 ska redovisas under ansvarsförbindelser utanför balansräkningen. Denna del av pensionsskulden är viktig att betrakta ur ett riskperspektiv eftersom skulden löpande skall finansieras över resultaträkningen under de

kommande femtio åren.

Kommunens totala pensionsskuld uppgår till 954 mnkr varav 647 mnkr ligger inom linjen som ansvarsförbindelse. Det innebär således att 68 procent av pensionskulden inte finns upptagen som en skuld i kommunens balansräkning.

Kommunen har ingen del av sitt pensionsåtagande tryggt i pensionsförsäkring eller i pensionsstiftelse. Däremot är 182 mnkr placerade i värdepapper för att finansiera kostnadstopparna under de år som belastas med högst kostnader. Resterande del av skulden (772 mnkr) är återlånad till verksamheten, det vill säga finns inte reserverad i form av öronmärkta likvider.

Kommunens värdepappersportfölj för pensioner utgjordes på balansdagen av 68 procent nominella räntepapper, 9 procent svenska aktier och 24 procent utländska aktier. Under 2020 ökade värdet på portföljen i form av återinvesterad direktavkastning med 3,6 mnkr, men marknadsvärdet sjönk med 10,8 mnkr. Detta genererade en total minskning av värdet på portföljen under 2020 med 7,2 mnkr. Ursprungligen investerades 130,0 mnkr vilket genererat en återinvesterad avkastning på 40 procent.

Bild 12 Finansiell målsättning, budgetföljsamhet och prognossäkerhet

mnkr	juni	november	bokslut
Produktionsstyrelsen	-5,0	-8,0	-15,8
Kommunfullmäktige	0,7	1,0	1,3
Kommunstyrelse	3,3	0,5	2,4
Förskole- och grundskolenämnd	4,1	12,3	16,3
Kultur- och fritidsnämnden	0,0	0,0	0,0
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-6,9	-8,8	-6,0
Vård- och omsorgsnämnden	10,0	20,0	25,4
Byggnadsnämnden	0,3	0,8	1,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,6	0,9	1,4
Teknisk nämnd	-4,8	0,5	0,1
Socialnämnden	-3,0	-3,0	-5,8
Total nämnderna	-0,7	16,2	20,7

Vid månadsuppföljningen per juni prognostiserade nämnderna ett underskott om -0,7 mnkr jämfört med budget för helåret. Vid prognosen i samband med novembers månadsuppföljning hade prognosen växlat till ett överskott om +16,2 mnkr. Helårsresultatet slutade på +20,7 mnkr jämfört med budget.

Bild 13 Känslighetsanalys

	Årseffekt
Skatteunderlagsförändring med 1%	20,3
Förändrad kommunalskatt med 1 kr	121,0
Nettokostnadsförändring med 1%	24,0
10 heltidstjänster	6,0

Olika yttre faktorer påverkar kommunens ekonomi olika mycket. Tabellen ovan visar ett urval av händelser och vilken helårseffekt de skulle få på resultatet. För en god ekonomisk beredskap behöver kommunen ha kännedom kring vilken kostnadseffekt olika händelser kan få, för att därigenom skapa förutsättningar att kunna hantera riskerna.

Sammanfattande kommentar

I enlighet med RK-modellen har en period av fem år analyserats. Kommunen har under den perioden fortsatt stärka sin ekonomiska ställning. De samlade resultaten är 507 mnkr under de fem år analysen omfattar. De goda resultaten har stärkt kommunen finansiellt och skapat bra förutsättningar inför eventuella finansiella utmaningar i framtiden. Dessutom har skattesatsen sänkts flertalet gånger under de senaste mandatperioderna, bland annat under de observerade fem åren med 1 krona och 55 öre.

Överskotten har också möjliggjort att avsättning till både pensionsplacering samt placering av överlikviditet har kunnat ske i två separata värdepappersportföljer. Dessutom har medel reserverats under eget kapital för dels kommande pensionskostnader dels till resultatutjämningsreserv (RUR) under den studerade perioden, vilket gör kommunen rustad inför framtiden.

1.7 Balanskravsresultat (7)

Årets resultat enligt sista rad i kommunens resultaträkning uppgår till +220,7 mnkr. Detta resultat är belastat med kostnad för orealiserade förluster i värdepapper med 22,8 mnkr, vilka får räknas bort vid avstämning mot balanskravet. Detta ger ett resultat efter balanskravsjusteringar om 243,5 mnkr. För 2020 gör kommunen en ytterligare avsättning till Resultatutjämningsreserv om 45,7 mnkr och löser därmed inte upp någon tidigare reserv. Detta ger även ett balanskravsresultat om 197,8 mnkr.

Balanskravsutredning	2020	2019	2018
Årets resultat enligt Resultaträkningen	220 721	67 601	3 941
- reducering av samtliga realisationsvinster	-	-	-
+ justering för reavinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
+ justering för reaförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
-/+ orealiserade vinster och förluster i värdepapper	- 22 682	-45 482	12 417
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	45 482	-12 417	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	243 521	9 702	16 358
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv (RUR)	- 45 702	-	-
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv (RUR)	-	-	-
Årets balanskravsresultat	197 819	9 702	16 358

Efter årets avsättning till resultatutjämningsreserv om 45,7 mnkr uppgår kommunens ackumulerade avsättning till 225,3 mnkr.

De förändrade regelverken i Lag om kommunal bokföring och redovisning 2019 som bland annat innebar att värdepapper ska värderas till marknadsvärde på balansdagen har påverkat kommunens resultat enligt resultaträkningen. Dock har detta sedan neutraliserats genom justering i balanskravsutredningen. Det innebär att kommunens balanskravsresultat inte påverkats av de förändrade regelverken.

År	Händelse	Belopp	Akkumulerad avsättning
2012	Avsättning med	59 770	59 770
2013	Avsättning med	44 558	104 328
2014	Avsättning med	37 454	141 782
2015	Avsättning med	28 608	170 390
2016	Avsättning med	9 181	179 571
2017	Ingen avsättning	0	179 571
2018	Ingen avsättning	0	179 571
2019	Ingen avsättning	0	179 571
2020	Avsättning med	45 702	225 274

1.8 Väsentliga personalförhållanden (8)

För att nå hög kvalitet i den kommunala servicen är en framgångsfaktor kommunkoncernens medarbetare och hur kommunen och de kommunala bolagen arbetar med personalfrågor. Omvärlden förändras och med den även förväntningar från invånare, främst avseende tillgänglighet, tekniska- samt individanpassade lösningar. Detta ställer krav på arbetsmiljö, personalfrågor och kompetensutveckling.

I följande avsnitt kommer både kommunkoncernen att behandlas (kommunorganisation tillsammans med bolagen Armada och Roslagsvatten) och kommunens tjänstemannaorganisation. Dessa kommer fortsättningsvis att benämnas kommunkoncernen/koncernen respektive Österåkers kommun/kommunen.

1.8.1 Antal anställda och årsarbetare

Medelantalet medarbetare i den kommunala koncernen (beräknade som totalt arbetade timmar i förhållande till en årsarbetstid) uppgick 2020 till 1965 (1917).

Medelantal medarbetare i Österåkers kommunkoncern (Årsarbetare)	2019	2020
Antal årsarbetare tillsvidare	1 667	1 714
Antal årsarbetare tidsbegränsade	245	250
Summa antal årsarbetare	1 917	1 965

Inom Österåkers kommun minskade antalet medarbetare med tillsvidareanställning med 40 och uppgick till 1797. Omräknat till heltidsanställningar (årsarbetare) motsvarade tillsvidareanställningar 1538, en ökning med 22 årsarbetare. En anledning till den minskade siffran i antal tillsvidareanställningar är att det sista kommunala särskilda boendet gick över till privat regi under året. Vidare har Österåkers kommun under året arbetat med att använda de anställdas kompetens och resurser på bästa sätt, samt att strukturerat se över bemanning när personal slutar. Detta har lett till att antalet tillsvidareanställningar minskat i antal, men ökat som årsarbetare. Vilket tyder på att vi ökar antalet heltidsanställda inom Österåkers kommun.

För Roslagsvatten ökade antalet anställda med 24 och uppgick till 165, denna ökning härleds till en planerad omorganisation för att utöka med nya kompetenser samt eftersläpande ersättningsrekryteringar från 2019. Omräknat till heltidsanställningar (årsarbetare) motsvarade tillsvidareanställningar 163. Armada ökade antalet anställda med 1 och uppgick därmed till 13.

Antal anställda medarbetare i Österåkers kommunkoncern	2019	2020
Antal månadsavlönade tillsvidare	1990	1972
Antal månadsavlönade allmän visstid	291	296
Antal månadsavlönade vikariat	59	61
Antal anställda annan tidsbegränsad anställning	191	168
Antal anställda månadsavlönade	2531	2497

Inom Österåkers kommun har andelen tidsbegränsade anställningar ökat under året såväl till antal som omräknat till årsarbetare. Även antalet anställda med timlön har ökat till 1135 personer under 2020, en ökning med 117 medarbetare från 2019. Båda dessa ökningarna härleds till pandemins påverkan och Österåkers kommuns hantering för att underlätta bemanningsbehovet. Annan tidsbegränsad anställning innefattar obehörig lärare, provanställning samt anställning av

pensionär över 68 år och har minskat som en effekt av såväl färre provanställda som ett arbete med att öka behörigheten inom utbildningsområdet.

Inom Roslagsvatten är antalet tidsbegränsade detsamma som 2019 och inom Armada återfinns inte någon anställd med en tidsbegränsad anställning.

Av den möjliga arbetstiden enligt avtal har Österåkers kommuns mertid utgjort 0,3 procent 2020 och övertid har utgjort 0,2 procent, samma omfattning som 2019. Inom Roslagsvatten utgjordes 0,2 procent av de arbetade timmarna av övertid och inom Armada fastigheter utgjorde 0,59 procent av de arbetade timmarna övertid under året, en minskning från 0,86 procent.

Tabellen nedan avser antal månadsavlönade per den 31/12 2020 i kommunen.

Nämnd	2019-12-31		2020-12-31	
	Antal	Procent	Antal	Procent
KSPU	1 508	82,22 %	1 449	79,00 %
KS*)	116	6,32 %	131	7,14 %
VON	44	2,39 %	44	2,39 %
BN	12	0,65 %	12	0,65 %
MHN	13	0,70 %	13	0,70 %
TN	28	1,52 %	32	1,74 %
SN	66	3,59 %	69	3,76 %
GVN	28	1,52 %	25	1,36 %
FGN	28	1,52 %	25	1,36 %
KFN	21	1,14 %	23	1,25 %
Totalt	1 864	100,00 %	1 823	100,00 %

Fotnot: Tabellen avser Österåkers kommun

*) exklusive Produktionsförvaltningen

1.8.2 Könsfördelning, åldersfördelning och utbildningsnivå

Sett till alla månadsavlönade i kommunkoncernen är fördelningen 74 procent kvinnor och 26 procent män under 2020. Likt övriga delar av kommunal och regional sektor finns en överrepresentation av kvinnor och även inom den kommunala koncernen ser vi att denna skillnad avspeglar sig. Sett till omvärlden har även den kommunala koncernen en kraftig överrepresentation av kvinnor inom vård, omsorg och skola medan det motsatta gäller inom områdena teknik, energi och fastighet. Könsfördelning är likadan på ledningsnivå inom de olika organisationerna i kommunkoncernen. Fyra av sex förvaltningschefer var kvinnor vid årsskiftet och de båda verkställande direktörerna i de kommunala bolagen var män.

Antalet chefer inom den kommunala koncernen var vid årsskiftet 110 och det

genomsnittliga antalet medarbetare varje chef hade fullt ansvar för var 17 medarbetare per chef. Av kommunkoncernens chefer var 74 (2019: 76) procent kvinnor.

Medelåldern håller en jämn nivå inom Österåkers kommun sett till de senaste åren. Den totala medelåldern för månadsavlönade tillsvidareanställda i Österåkers kommun 2020 var 45 år, där kvinnor hade en medelålder på 46 år (47 år) och män på 42 år (43 år). Under 2020 var medelåldern inom Armada fastigheter 52 år. Inom Roslagsvatten var medelåldern 45 år, där kvinnor har en medelålder på 43 år och män 46 år.

Personalomsättning inom Österåkers kommun (externa avgångar på egen begäran, inklusive pensionsavgångar) har minskat och uppgår 2020 till 10,2 procent att jämföra med 2019 då personalomsättningen var 14,8 procent. Pensionsavgångarna inom Österåkers kommun har minskat från 49 personer under 2019 till 30 personer under 2020. Att personalomsättningen sjunkit kan dels bero på en ökad trivsel på arbetsplatsen, men även till stor del på den osäkra arbetsmarknaden som den pågående pandemin medfört. Armada fastigheter hade under 2020 en personalomsättning på 7,7 procent. Motsvarande siffra för 2019 var 8,3 procent. Roslagsvatten har 10 (13) rapporterade avgångar under 2020, varav 2 (1) pensionsavgångar.

Inom Österåkers kommun pågår för närvarande en översikt av den framtida strategiska kompetensförsörjningen. Utifrån resultatet av översikten kan möjligheter skapas för att höja utbildningsnivån i organisationen. Under året avslutades arbetet med att vidareutbilda barnskötare till förskollärare och på så sätt höja utbildningsnivån, och därigenom kvaliteten, i förskolorna i kommunen. Under 2021 planeras en utbildningssatsning inom vårdsektorn för att även där höja utbildningsnivån.

Inom Roslagsvatten är det en minskning i antal utförda timmar för utbildning/kompetensutveckling, vilket kan härleds till pandemins effekter. Under 2020 nyttjades 1905 (5398) timmar för kompetensutveckling.

1.8.3 Medarbetarundersökning

Österåkers kommun genomförde under 2020 en medarbetarundersökning med fokus på frågor såsom ledarskap, arbetsmiljö, trivsel och kompetensutveckling. Undersökningen ger ett viktigt underlag till kommunens årliga uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, utvärdering av samverkan, samt arbetet med aktiva åtgärder kopplat till diskrimineringslagen och likabehandling.

Samtliga tillsvidareanställda gavs möjlighet att besvara frågorna och 77 procent av dessa valde att svara på enkäten. Årets undersökning visade på förbättrade resultat inom samtliga områden. Medarbetarundersökningen som genomfördes 2019 identifierade framförallt två utvecklingsområden: likvärdig kompetensutveckling och fysisk arbetsmiljö. Resultatet för 2020 visade att det arbete som bedrivits i verksamheterna givit resultat och en positiv förändring har skett bland annat inom dessa två områden.

Varje verksamhet tar utifrån sitt resultat fram en handlingsplan för hur arbetet

på enheten ska fortgå. Årets undersökning har lagt en god grund till att fortsätta med det arbete som påbörjats kring hur mer engagemang kan skapas i organisationen, samt hur kommunen på övergripande nivå kan arbeta med utbildning inom områden såsom samverkan, kompetensförsörjning och arbetsmiljö.

Armada Fastigheter genomförde inte någon medarbetarundersökning under 2020 och Roslagsvatten genomförde enbart en pulsmätning då de ska se över strukturen för undersökningar framöver.

1.8.4 Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning

En välfungerande kompetensförsörjning är avgörande för hur Österåkers kommun möter framtiden. Under 2020 har därför en strategisk plan tagits fram där det framgår att organisationen behöver arbeta aktivt, strategiskt och operativt med att skapa bästa möjliga förutsättningar för hållbara medarbetare som kan leverera service och stöd med god kvalitet till de som bor, verkar och vistas i kommunen. I Österåkers kommun är den stora utmaningen att rekrytera behörig personal inom fritidshem och till vissa tjänster inom läroområdet. Även vissa befattningar inom samhällsbyggnadsförvaltningen är svårrekryterade. Ett omfattande arbete är påbörjat för att se hur kommunen ska locka rätt talanger, samt hur organisationen ska ta tillvara den kompetens som redan finns.

I och med pandemins påverkan har en något mindre rörlighet identifierats i verksamheterna. På utannonserade tjänster har det under året varit ett högre söktryck än vanligt, vilket ger möjlighet att rekrytera kompetens i kommunen tidigare haft svår att få tag i. Armada ser inte några svårigheter att rekrytera för närvarande och för Roslagsvatten har pandemin påverkat att antalet utbildningstimmar för kompetensutveckling minskat.

1.8.5 Sjukfrånvaro

Antalet sjukskrivningar ökade med 11,2 kalenderdagar och hamnade på 43,9 kalenderdagar per medarbetare och år för 2020 i koncernen. I kommunen var motsvarande siffror en ökning med 7,8 kalenderdagar och hamnade på 24,9 kalenderdagar. De rekommendationer pandemin medfört, att stanna hemma vid minsta symptom och att vara hemma minst två symptomfria dagar, avspeglas i den sjukfrånvaro som rapporterats in för året. Ett aktivt arbete pågår inom hela kommunkoncernen för att få friskare arbetsplatser. Förhoppningen är att detta ger effekt på sjukskrivningstalen när pandemin är över.

Sjukdagar per anställd	2017	2018	2019	2020	2020	2020
	Total	Total	Total	Total	Kvinnor	Män
KSPU	16,61	14,46	18,17	26,63	22,08	4,54
KS (* PF)	13,6	10,44	9,92	12,79	11,37	1,42
VoN	16,25	16,12	16,87	31,38	31,19	0,19
BN	6,7	19,21	7,64	7,41	5,41	2
MHN	6,78	5,85	9,26	29,26	27,33	1,93
TN	5,28	15,13	19,11	10,35	9,56	0,78
SN	11,06	12,76	16,49	29,96	24,79	5,16
GVN	10,36	14,33	6,26	9,08	6,5	2,58
FGN	10,36	14,33	6,26	9,08	6,5	2,58
KFN	9,12	15,25	6,25	5,89	5,89	0
Österåkers kommun	15,76	14,17	17,07	24,9	20,85	4,94
Armada			7,2	8,4	11,7	4
Roslagsvatten			8,42	10,55		
Totalt kommun-koncernen			32,69	43,85		

För Österåkers kommun uppgick den totala sjukfrånvaron i procent av de anställdas ordinarie arbetstid till 8,3 procent (6,7 procent 2019). För Roslagsvatten var denna siffra 4,1 procent (3 procent) och för Armada Fastigheter var den totala sjukfrånvaron 3,4 procent (2,9 procent).

	2019-12-31	2020-12-31
Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	6,70 %	8,30 %
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	46,40 %	38,40 %
Sjukfrånvaro för kvinnor	6,90 %	9,00 %
Sjukfrånvaro för män	5,70 %	7,00 %
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre	7,90 %	11,10 %
Sjukfrånvaron i åldrarna 30-49 år	6,20 %	8,60 %
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre	6,70 %	7,30 %

Fotnot: Redovisningen följer SKR:s definierade nyckeltal för sjukfrånvaro och avser Österåkers kommun.

För Österåkers kommun ses en ökning bland kvinnor och bland de yngre medarbetarna (29 år och yngre), vilket kan vara en effekt av pågående pandemi, då dessa grupper är överrepresenterade inom de verksamheter som arbetat som vanligt under året och inte haft möjlighet till distans. Att organisationen följt myndigheternas rekommendationer visas även i att andelen långtidssjukskrivna

(60 dagar eller mer) minskat, vilket torde visa på att fler medarbetare varit hemma vid minsta symptom. Under året har ett arbete med att arbeta nära varje chef för att analysera sjukfrånvaron och arbeta mot friskare arbetsplatser påbörjats men i och med pandemin har detta arbete anpassats för att arbeta aktivt med ett närvarande ledarskap.

En viktig del i att arbeta med friska arbetsplatser är att höja nyttjandet av friskvårdsbidraget och att uppmuntra till rörelse och aktivitet och ett flertal arbeten med rörelseinspiration har påbörjats under året. Friskvårdsbidraget i Österåkers kommun har aktiverats till 71 procent mot 72,3 procent 2019, en minskning från föregående år som härleds till covid-19 och den minskade möjligheten att besöka träningsanläggningar.

1.8.6 Personalstöd

Under året har 4 procent (5 procent) av de anställda i Österåkers kommun använt tjänsten personalstöd via extern leverantör. Österåkers kommun har under året informerat mer om det stöd som finns att tillgå, men trots detta har antalet kontakter med den externa leverantören minskat.

1.8.7 Arbetskador

För Österåkers kommun har antalet rapporterade fall ökat inom såväl tillbud som olycksfall under 2020. En del av ökningen härleds till det aktiva arbetet som fortgår för att informera om hur och varför dessa anmälningar ska rapporteras i det system Österåkers kommun använder. Den andra anledningen är pandemin, vilket medfört krav på att rapportera tillbud i det fall en medarbetare har exponerats för smitta på arbetsplatsen. För medarbetare inom Vård- och omsorgsverksamheter ska det även rapporteras som arbetssjukdom i de fall medarbetare har blivit smittad på arbetet. Detta har medfört att rapporterade fall inom kategorin "övrigt" har ökat. Samtidigt noteras en ökning av tillbud inom kategorin hot och våld. Likt tidigare år kommer de flesta anmälningar från Produktionsförvaltningen där även majoriteten av de anställda arbetar.

Tabell avser Österåkers kommun.

Arbetskador	2019-12-31	2020-12-31
Tillbud	156	213
Olycksfall	109	126
Färdolycksfall	8	5
Arbetssjukdomar	3	2

1.9 Förväntad utveckling (9)

Österåkers kommun växer. De påbörjade infrastrukturella förändringarna i kommunens centralort är ett led i kommunens åtagande inom Sverigeförhandlingen, om att verka för cirka 7000 nya bostäder och arbetsplatser fram till 2035. Fortsatta investeringsplaner föreligger alltså och kommunen ska ta i beaktande att investeringskostnader kommer att uppstå innan kommunen kan tillgodoräkna sig skatteintäkter från nya invånare. Efter slutförd investering ska till exempel flera nybyggda anläggningar förvaltas, både för daglig drift och för att bibehålla värdet. Detta tillsammans med den lågkonjunktur och de svårprognostiserade effekter som kan följa av pandemin, kommer kräva nogsam uppföljning på kommunnivå.

2 Resultaträkning

(Mnkr)	KOMMUNEN			KONCERNEN		
	Not	Utfall 2020	Utfall 2019	Not	Utfall 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	3	568,5	420,3	4	951,2	808,8
<i>varav jämförelsestörande</i>	5	150,3	17,2	6	169,0	44,1
Verksamhetens kostnader	7	-2 663,0	-2 597,4	8	-2 838,0	-2 771,8
<i>varav jämförelsestörande</i>	9	-0,1	-5,9	10	-4,1	-5,9
Av- samt nedskrivningar	11	-32,8	-39,3	12	-150,0	-152,0
Verksamhetens nettokostnader		-2 127,3	-2 216,4		-2 036,7	-2 115,0
Skatteintäkter	13	1 997,8	1 973,2		1 997,8	1 973,2
Generella statsbidrag och utjämning	14	362,2	239,2		362,2	239,2
Verksamhetens resultat		232,8	-4,0		323,3	97,4
Finansiella intäkter	15	23,6	74,2	16	12,9	63,2
Finansiella kostnader	17	-35,6	-2,6	18	-65,3	-36,3
Resultat efter finansiella poster		220,7	67,6		270,9	124,2
Extraordinära poster		0,0	0,0		0,0	0,0
Årets resultat	19	220,7	67,6		270,9	124,2

3 Balansräkning

(Mnkr)	KOMMUNEN			KONCERNEN		
	Not	2020-12-31	2019-12-31	Not	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	20	5,6	4,4	21	5,6	4,4
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader, tekniska anläggningar	22	1 054,0	873,7	23	4 463,5	4 148,4
Maskiner och inventarier	24	16,0	15,3	25	31,3	28,1
Övriga materiella anläggningstillgångar	26	239,2	186,1	27	887,9	800,6
Finansiella anläggningstillgångar						
Värdepapper, aktier och andelar	28	125,0	125,0	29	80,1	80,1
Bostadsrätter		7,4	7,4		7,4	7,4
Långfristiga fordringar		4,8	4,8		8,2	9,1
Summa anläggningstillgångar		1 452,0	1 216,7		5 484,0	5 078,0
Bidrag till infrastruktur	30	7,9	8,3		7,9	8,3
Omsättningstillgångar						
Förråd		0,0	0,0		0,8	0,8
Exploateringstillgångar		67,5	65,0		67,5	65,0
Kortfristiga fordringar	31	232,0	236,5	32	279,3	323,3
Kortfristiga placeringar	33	621,4	639,4		621,4	639,4
Kassa och bank		206,9	78,5		304,8	170,6
Summa omsättningstillgångar		1 127,8	1 019,5		1 273,8	1 199,1
SUMMA TILLGÅNGAR		2 587,7	2 244,5		6 765,7	6 285,4

(Mnkr)	KOMMUNEN			KONCERNEN		
	Not	2020-12-31	2019-12-31	Not	2020-12-31	2019-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Årets resultat		220,7	67,6		270,9	124,2
Resultatutjämningsreserv		179,6	179,6		179,6	179,6
Övrigt eget kapital		844,0	776,4		1 053,8	929,6
Summa eget kapital	34	1 244,3	1 023,6	35	1 504,4	1 233,4
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner	36	268,6	238,3	37	270,0	239,7
Övriga avsättningar	38	493,7	492,8		524,0	518,0
Summa avsättningar		762,3	731,1		794,0	757,8
Skulder						
Långfristiga skulder	39	68,8	57,4	40	3 540,2	3 456,6
Kortfristiga skulder	41	512,3	432,4	42	927,1	837,6
Summa skulder		581,1	489,8		4 467,3	4 294,3
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 587,7	2 244,5		6 765,7	6 285,4
Ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser	43	647,5	670,6		647,5	670,7
Borgensåtaganden	44	3 292,7	3 269,7		3 292,7	0,1
Övr ansvarsförbindelser	45	140,3	159,4		140,3	159,4

4 Finansieringsanalys

(Mnkr)	KOMMUNEN			KONCERNEN		
	Not	2020	2019	Not	2020	2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat		220,7	67,6		270,9	124,2
Justering för av- och nedskrivningar		32,8	39,3		150,0	150,6
Justering för pensionsavsättningar		30,3	31,7		30,2	31,6
Justering för övriga avsättningar		0,9	-0,1		6,0	6,1
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster		0,0	0,0		0,0	0,0
Medel från verksamheten före förändringen av rörelsekapital		284,7	138,5		457,1	312,6
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	46	22,5	-52,3		62,0	-77,6
Ökning/minskning kortfristiga skulder		0,0	0,0		0,0	-0,5
Ökning/minskning förråd och lager		80,0	-35,0		89,5	-46,6
Ökning/minskning övriga omsättningstillgångar		-2,5	-31,8		-2,5	-31,8
Medel från den löpande verksamheten		384,7	19,4		606,1	156,2
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-265,1	-82,9		-553,8	-315,2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-3,0	-1,0		-3,0	-1,0
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	9,6
Investeringsbidrag		10,7	0,0		10,7	42,0
Medel från investeringsverksamheten	47	-257,4	-84,0		-546,1	-264,6

(Mnkr)	KOMMUNEN			KONCERNEN		
	Not	2020	2019	Not	2020	2019
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Ökning/minskning av långfristig skuld	48	1,5	0,0		75,7	161,8
Ökning/minskning av långfristiga placeringar	49	-0,8	-2,7		-2,8	-147,6
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		0,0	0,0		-0,3	-0,3
Minskning av avsättning pga utbetalningar		0,4	10,4		1,6	10,8
Medel från finansieringsverksamheten		1,1	7,6		74,2	24,8
ÅRETS KASSAFLÖDE						
Summa av årets kassaflöde		128,3	-56,9		134,2	-83,6
Likvida medel vid årets början		78,5	135,4		170,6	254,2
Likvida medel vid årets slut		206,9	78,5		304,8	170,6

5 Noter

5.1 Not I Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

5.1.1 Pensionsskuld

Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Den samlade pensionsskulden återfinns under raderna avsättningar för pensioner, kortfristiga skulder och under raden ansvarsförbindelse. Denna rad ligger utanför balansräkningen enligt den så kallade blandmodellen. Den del av avsatta pensionsmedel som överstiger 182,1 mnkr är återlånade till verksamheten.

Kommunen har beslutat att från och med 1998 årligen betala hela det årliga intjänandet av pensionen för individuell avsättning. Under ansvarsförbindelser finns de pensionsförpliktelser som har tjänats in av arbetstagare och pensionstagare före 1998. Dessa räknas årligen upp enligt fastställt index och reduceras med årets utbetalningar till pensionstagarna. Samtliga pensionsskulder är beräknade utifrån RIPS, SKRs beräkningsprinciper för pensioner.

Sedan 2014 har även pensioner avseende förtroendevalda beräknats årligen och ingår i räkenskaperna.

5.1.2 Semesterlöneskuld

De anställdas fordran på kommunen i form av intjänad semester samt ej kompenserad övertid har skuldbokförts som kortfristig skuld. Skulden baseras på konstaterat utfall vid respektive bokslut. För 2020 konstateras att skulden ökat med 8,7 mnkr och uppgick vid årets slut till 68,7 mnkr.

5.1.3 Anläggningstillgångar

Från 2010 har investeringsbidrag av ett större värde balanserats separat och anläggningstillgångarna upptas till bruttoanskaffningsvärde. Som ett större värde har 1,0 mnkr använts som riktvärde. Offentliga investeringsbidrag periodiseras över anläggningarnas ekonomiska livslängd. Investeringsbidrag som inte erhålls ifrån det offentliga resultatförs i enlighet med nu gällande regelverk.

Det bokförda värdet utgörs av anskaffningsvärdet minskat med planmässiga avskrivningar. Som gränsvärde för att klassas som investering har använts 1 pbb (prisbasbelopp). Inom immateriella tillgångar finns dels internt utvecklad i form av kartdatabas, dels externt förvärvade i form av olika IT-system.

Från 2017 är anläggningsreskontra med systemstöd tagen i bruk. Detta innebär att icke avslutade investeringar per årsskiftet återfinns i balansräkningen under posten Övriga materiella anläggningstillgångar som pågående arbete.

5.1.4 Komponentredovisning

Under 2015 färdigställdes arbetet med att dela upp större befintliga anläggningar på väsentliga komponenter. Som gränsvärde för större anläggningar användes 1,0 mnkr. Vid arbetet med att dela upp äldre anläggningar i komponenter användes fördelningsnycklar framräknade av Samhällsbyggnadsförvaltningen. För unika anläggningar gjordes separata bedömningar. Sedan 2015 har nyanskaffningar delats upp på komponenter vid aktivering. Separata bedömningar ligger till grund för fördelning på komponenter för alla anläggningar från 2015.

Komponentredovisning har också fullt ut genomförts i dotterföretagen.

5.1.5 Exploateringstillgångar

Under 2020 har en omfattande kvalitetssäkring gjorts gällande kommunens exploateringstillgångar. Balanserade värden som inte motsvarade faktiska exploateringsfastigheter har rättas, antingen mot eget kapital eller omklassificerats till anläggningstillgång. I bokslut 2020 finns sju exploateringsfastigheter bokförda som tillgång värderade till anskaffningsvärde och nedlagda utgifter vilka bedöms öka fastighetens värde. Marknadsvärde bedöms överstiga bokfört värde.

5.1.6 Avskrivningar

Avskrivning påbörjas samma månad som en anläggning tagits i bruk.

Avskrivningstider beräknas utifrån den aktuella anläggningstillgångens uppskattade ekonomiska livslängd. För anläggningar av ett större värde (över 1,0 mnkr) som innehåller olika komponenter med olika ekonomisk livslängd görs en uppdelning där varje komponent skrivs av separat.

Rak avskrivning tillämpas. Följande avskrivningstider tillämpas om inte det enskilda fallet föranleder någon avvikelse:

- Internt upprättade kartor – 3 år
- Licenser för förvärvade system – avtalstiden
- Investeringar i gator och vägar – individuella bedömningar, dock längst 60 år
- Inventarier i kontors- respektive verksamhetsmiljö – 10 år/5 år
- Investeringar i IT-hårdvara – 3 år
- Konst och mark skrivs inte av

5.1.7 Sammanställd redovisning

I den sammanställda redovisningen ingår för 2020 Österåkers kommun, Armada Fastighets AB (100 %) samt Roslagsvatten AB (43,9 %). Detsamma gäller jämförelseår 2019.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. I enlighet med den proportionella konsolideringen har endast ägda andelar av räkenskapsposterna för de kommunala ej helägda

företagen tagits in i koncernredovisningen. Vid konsolidering har de civilrättsliga underkoncernernas bokslut används enligt alternativregeln i Rekommendationen om sammanställd redovisning. Inom koncernen förekommer handel mellan bolagen. Eliminering av intäkter/kostnader samt fordringar/skulder som bygger på inlämnade uppgifter från bolagen har gjorts för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi. Utöver detta har även övriga kända transaktioner såsom utdelningar, innehav av aktier och dylikt eliminerats.

Under 2016 samt 2017 skedde förvärv av tre helägda bolag. Dessa har dock inte konsoliderats i den sammanställda redovisningen på grund av sin ringa balansomsättning.

5.1.8 Leasing

Finansiella leasingavtal förekommer inte inom kommunen. Operationella leasingavtal med avtalsperiod om upp till 36 månader förekommer gällande datorer, kopiatorer samt bilar. Tidigare år har hyresavtal med extern motpart tagits upp som ansvarsförbindelse. Från 2015 har även hyresavtal med kommunägda fastighetsbolaget Armada noterats i underlaget. För 2020 finns dock endast externa avtal med, då samtliga hyresavtal med Armada omfattar maximalt 3 år. Som ansvarsförbindelse finns 2020 nuvärdet av framtida hyresåtaganden gällande lokaler oavsett hyresvärd där avtalstiden överstiger 3 år.

5.1.9 Skatteintäkter

Skatteintäkterna gällande 2020 är periodiserade enligt SKRs decemberprognos i enlighet med RKR 4.2. Slutavräkningen för 2019 är bokförd enligt slutreglering i januari 2021.

5.1.10 Avsättningar

I balansräkningen finns avsättning för pensioner samt en avsättning för kommunens åtagande inom ramen för Sverigeförhandlingen gällande Roslagsbanans utbyggnad. Kommunens bedömning är att båda dessa avsättningar lever upp till definitionen av begreppet avsättning även med de nya hårdare kraven.

Avsättningen för kommunens medfinansiering gällande Roslagsbanans utbyggnad som en del av Sverigeförhandlingen avser utbetalningar som kommer verkställas till Storstockholms lokaltrafik. Förpliktelsen kommer att fortleva under en lång tidsperiod. Utbetalningarna har dock redan påbörjats i liten skala och en utbetalningsplan finns i dagsläget för åren 2020-2022. Denna anger att förutom betalningen som erlades för 2020 om 1,6 mnkr ska 8,5 mnkr erläggas årligen 2021-2022.

Under 2020 ökade avsättningen genom den rättning som bokfördes mot eget kapital där indexuppräknings för 2016-2019 bokades samt ytterligare utökning av avsättningen i form av en avtalad riskpremie, vilken bedöms ha en mycket stor sannolikhet att behöva nyttjas. Förutom denna korrigerings som utgör rättelse av tidigare års bokslut utvecklades avsättningen dels genom en indexuppräknings avseende 2020 med 2,4 mnkr som ökade avsättningen dels genom en

utbetalning om 1,6 mnkr som minskade avsättningen.

- IB 2020: 418,0 mnkr
- Rättelse under året avseende index 2016-2019: +35,8 mnkr
- Rättelse under året avseende riskpremien: +39,0 mnkr
- Korrigerat IB 2020 efter rättelser: 492,8 mnkr
- Uppräkning med index för 2020: 2,4 mnkr
- Minskning på grund av utbetalning: -1,6 mnkr
- Detta ger ett UB för 2020 om: 493,7 mnkr

Värdering av pensionsavsättningar görs enligt RIPS enligt avsnitt 5.1.1. Avsättning till medfinansiering gällande Roslagsbanans utbyggnad är värderad till överenskommet belopp (418,0 mnkr) med tillägg för en avtalad riskpremie (39,0 mnkr). Riskpremien ska erläggas av kommunen om det krävs för projektets finansiering. Kommunens bedömning i dagsläget är att riskpremien med allra största sannolikhet kommer behöva erläggas.

5.1.11 Osäkra kundfordringar

I bokslut 2020 har reserv för osäkra kundfordringar gjorts omfattande 100 procent av de fordringar som är äldre än 6 månader.

5.1.12 Avgångsvederlag

Avtal om avgångsvederlag kostnadsförs vid avtalstillfället oavsett utbetalningstidpunkt förutsatt att ingen annan motprestation krävs av den anställde mer än att anställningen upphör.

5.1.13 Kortfristiga placeringar

De medel som kommunen under 2012 med hjälp av Söderberg & Partners har placerat för kommande pensionskostnader klassas som en värdepappersportfölj. Under 2014 investerades dessutom 300 mnkr i separat portfölj för överlikviditet. Denna utökades under 2017 med ytterligare 100 mnkr. Bokföringsmässigt är respektive portfölj uppdelad på anskaffningsvärde, dvs ursprungligt anskaffningsvärde samt anskaffningsvärde i samband med återinvesterad utdelning och ränta, och värdering.

Från 2019 ska portföljerna värderas till marknadsvärde på balansdagen enligt Lag om kommunal bokföring och redovisning. Den orealiserade värdeökningen är bokförd som värdering enligt ovan.

Marknadsvärde för de ingående tillgångsslagen redovisas i not till båda värdepappersportföljerna.

5.1.14 Direktbokning mot eget kapital

Under 2020 har omfattande rättningar gjorts av tidigare års bokslut med syfte att anpassa kommunens redovisning till nu gällande regelverk. Rättningarna är redovisningsmässigt utförda per 1 januari 2020. Totalt sett har kommunens

egna kapital minskats med 313,4 mnkr. Rättelserna har avsett hanteringen av beslutat bidrag till utbyggnaden av Roslagsbanan inom ramen för Sverigeförhandlingen, hantering av erhållet etableringsstöd samt kommunens redovisningsrutiner kring exploateringsredovisning.

I föreliggande bokslut har en omräkning av balansräkning 2019 gjorts samt tilläggsupplysningar till denna. Årets finansieringsanalys har därmed också räknats om för att baseras på den justerade balansräkningen 2019. Däremot har inte resultaträkning 2019 eller den inledande översikten i förvaltningsberättelsen räknats om eller övriga sammanställningar. Orsakerna till detta är svårigheterna med att fastställa hur mycket av rättat belopp som hänför sig till respektive historiskt år.

5.1.15 Avvikelse från rekommendationer

Tidigare avvikelser ifrån rekommendationer har under året rättats, se avsnitt Direktbokning mot eget kapital. Däremot har vissa jämförelsetal inte omräknats på grund av svårigheterna med att fastställa hur mycket av rättat belopp som hänför sig till respektive historiskt år.

Gällande kommunens hyreskontrakt finns uppgift i not till ansvarsförbindelse inom linjen i balansräkningen om de hyreskontrakt som överstiger 3 år i enlighet med gällande rekommendation. För kommunens hyreskontrakt som understiger eller precis uppgår till 3 år saknas systemstöd, vilket gör att information kring dessa i dagsläget inte går att specificera.

Noter för koncernen redovisas direkt efter motsvarande not för kommunen. Detta innebär att informationen för koncernen kommer nedanför och inte bredvid (jämte) kommunen. I de fall kommunens information överensstämmer med koncernens finns inte unik not till koncernen med upprepande av samma siffror. Koncernens noter finns därmed inte i samma utsträckning som för kommunen och i viss utsträckning inte på samma informationsnivå.

5.2 Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Under 2020 har kommunen förändrat den bedömda livslängden på de olika komponenter som utgör anläggningstillgångar. Den komponent som utgör markarbete och underlag till exempelvis gator och vägar bedöms numera som värdebeständig och utgör därmed inte underlag för avskrivningar.

Den bedömning som görs för att avgöra i vad mån poster inom resultaträkningen ska specificeras som jämförelsestörande avgörs från år till år. Generellt gäller att beloppen ska vara så stora att de utgör en av förklaringarna till avvikelsen mot budgeterat resultat. Under flera år historiskt har försåld exploateringsmark klassats som jämförelsestörande poster. För 2020 utgörs posten dels av försåld exploateringsmark dels gatukostnadsersättningar vilka inte budgeterats.

5.3 Not 3

Verksamhetens intäkter	2020	2019
Försäljningsintäkter	3,6	5,4
Gatukostnadsersättningar	126,3	0,0
Övriga taxor och avgifter	132,2	114,0
Hyror och arrenden	30,0	33,0
Bidrag och ersättningar från staten	211,4	138,5
Övriga bidrag	7,7	78,3
Försäljning av verksamhet	33,4	32,3
Försäljning av exploateringsfastigheter	24,0	18,8
Summa	568,5	420,3

5.4 Not 4

Koncernens intäkter	2020	2019
Osteråkers Kommun	568,5	420,3
Armada Fastighets AB	356,5	367,6
Roslagsvatten AB	204,6	204,1
Elimineringar	-178,4	-183,2
Summa	951,2	808,8

5.5 Not 5

Jämförelsestörande intäkter	2020	2019
Exploateringsinkomst vid avyttring av mark	24,0	17,2
Gatukostnadsersättningar	126,3	0
Summa	150,3	17,2

5.6 Not 6

Koncernens jämförelsestörande intäkter	2020	2019
Exploateringsinkomst vid avyttring av mark	24,0	17,2
Gatukostnadsersättning	126,3	0
Försäld fastighet inom Armadakoncernen	18,7	26,9
Summa	169,0	44,1

5.7 Not 7

Verksamhetens kostnader	2020	2019
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	971,2	959,5
Pensionskostnader	121,2	121,5
Lämnade bidrag	52,5	60,6
Köp av huvudverksamhet	1 108,5	1 060,6
Lokal- och markhyror	183,7	182,7
Fastighetskostnader	28,1	23,9
Material, tjänster och övriga verksamhetskostnader	197,7	180,6
Anskaffningskostnad försäld exploateringsfastighet	0,1	7,9
Summa	2 663,0	2 597,4

Upplösning av infrastrukturella bidrag har skett avseende projektet Bredning av väg 276 vilket påverkat resultat med 0,4 mnkr för 2020 samt med 0,4 mnkr för 2019.

I verksamhetens kostnader ingår kostnad för räkenskapsrevision med 1,3 mnkr.

5.8 Not 8

Koncernens kostnader	2020	2019
Österåkers Kommun	-2 663,0	-2 597,4
Armada Fastighets AB	-185,5	-201,0
Roslagsvatten AB	-167,8	-156,7
Elimineringar	178,4	183,2
Summa	-2 838,0	-2 771,8

5.9 Not 9

Jämförelsestörande kostnader	2020	2019
Exploateringskostnader knutna till markförsäljning	0,1	5,9
Summa	0,1	5,9

5.10 Not 10

Koncernens jämförelsestörande kostnader	2020	2019
Exploateringskostnader knutna till markförsäljning	0,1	5,9
Utrangerade komponenter inom Armadakoncernen	4,0	0
Summa	4,1	5,9

5.11 Not 11

Av- samt nedskrivningar	2020	2019
Immateriella anläggningstillgångar	1,8	1,9
Fastigheter och anläggningar	26,3	31,3
Maskiner och inventarier	4,8	6,1
Nedskrivning	0,0	0,0
Summa	32,8	39,3

5.12 Not 12

Koncernens av- samt nedskrivningar	2020	2019
Immateriella anläggningstillgångar	1,8	2,0
Fastigheter och anläggningar	136,2	134,9
Maskiner och inventarier	12,0	9,4
Nedskrivning	0,0	5,7
Summa	150,0	152,0

5.13 Not 13

Skatteintäkter	2020	2019
Allmän kommunalskatt	2 041,2	1 991,4
Skatteavräkning innevarande år	-32,5	-19,2
Skatteavräkning förutvarande år	-10,9	1,1
Summa	1 997,8	1 973,2

5.14 Not 14

Generella statsbidrag och utjämning	2020	2019
Kostnadsutjämning	70,0	40,6
Inkomstutjämning	40,0	38,7
Regleringsbidrag	46,5	31,4
Strukturbidrag	0,0	0,0
Kommunal fastighetsavgift	102,2	97,4
Utjämningsbidrag LSS	11,3	21,5
Övriga bidrag från staten	92,2	9,6
Summa	362,2	239,2

5.15 Not 15

Finansiella intäkter	2020	2019
Ränteintäkter	1,8	2,3
Realiserade vinster på värdepapper	10,6	2,4
Orealiserade vinster, ökat värde	0,0	45,5
Återföring av tidigare nedskrivning	0,0	12,4
Borgensavgifter	11,0	11,5
Övriga finansiella intäkter	0,2	0,1
Summa	23,6	74,2

5.16 Not 16

Koncernens finansiella intäkter	2020	2019
Ränteintäkter	1,8	2,3
Realiserade vinster på värdepapper	10,6	2,4
Orealiserade vinster, ökat värde	0,0	45,5
Återföring av tidigare nedskrivning	0,0	12,4
Borgensavgifter	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,5	0,6
Summa	12,9	63,2

5.17 Not 17

Finansiella kostnader	2020	2019
Räntor på lån och borgensavgifter	0,0	0,0
Räntor på pensionsskuld	2,6	1,8
Realiserade förluster på värdepapper	7,3	0,0
Orealiserade förluster, minskat värde	22,8	0,0
Övriga finansiella kostnader	2,9	0,7
Summa	35,6	2,6

5.18 Not 18

Koncernens finansiella kostnader	2020	2019
Räntor på lån och borgensavgift	29,1	33,8
Räntor på pensionsskuld	2,6	1,8
Realiserade förluster på värdepapper	7,3	0,0
Orealiserade förluster, minskat värde	22,8	0,0
Övriga finansiella kostnader	3,4	0,7
Summa	65,3	36,3

5.19 Not 19

Inga särredovisningar upprättas inom kommunen eftersom den affärsverksamhet som behöver särredovisas enligt lag bedrivs i bolagsform.

5.20 Not 20

Immateriella anläggningstillgångar	2020	2019
Ingående balans	4,4	5,2
Nyanskaffning	3,0	1,0
Avskrivning	-1,8	-1,9
Nedskrivning/utrangering	0,0	0,0
Utgående balans	5,6	4,4
Ursprungligt anskaffningsvärde	20,5	17,6
Akkumulerade avskrivningar	-14,9	-13,2
Summa	5,6	4,4

Egenutvecklade immateriella anläggningstillgångar avser uppbyggnad av kartdatabas. För denna tillämpas linjär avskrivning med nyttjandeperiod av 3 år. Förvärvade immateriella anläggningstillgångar avser engångslicens för förvärvade system. Linjär avskrivning tillämpas med nyttjandeperiod motsvarande avtalsperioden.

1 prisbasbelopp används som gräns för väsentlig värde.

Beräknad genomsnittlig nyttjandeperiod är 5,3 år.

5.21 Not 21

Koncernens immateriella anläggningstillgångar	2020	2019
Ingående balans	4,4	5,4
Nyanskaffning	3,0	1,0
Avskrivning	-1,8	-2,0
Nedskrivning/utrangering	0,0	0,0
Utgående balans	5,6	4,4
Ursprungligt anskaffningsvärde	21,5	18,8
Ackumulerade avskrivningar	-15,9	-14,4
Summa	5,6	4,4

5.22 Not 22

Fastigheter och tekniska anläggningar	2020	2019
Ingående balans	873,7	871,9
Nyanskaffning	206,6	33,1
Avskrivning	-26,3	-31,3
Nedskrivning/utrangering	0,0	0,0
Utgående balans	1 054,0	873,7
Ursprungligt anskaffningsvärde	1 404,7	1 031,0
Ackumulerade avskrivningar	-350,7	-157,3
Summa	1 054,0	873,7

Linjär avskrivning tillämpas.

Tillgångarna värderas till anskaffningsvärde minskat med planenliga avskrivningar. Vid bedömning av nyttjandeperiod görs en uppskattning av anläggningens ekonomiska livslängd utifrån de förutsättningarna den specifika anläggningen har.

Beräknad genomsnittlig nyttjandeperiod är 37,4 år.

Jämförelsetalen för 2019 är omräknade som effekt av rättelse av fel / ändrad redovisningsprincip.

5.23 Not 23

Koncernens fastigheter och tekn anlägg	2020	2019
Ingående balans	4 149,6	4 008,0
Nyanskaffning	454,3	275,2
Avskrivning	-140,5	-134,9
Nedskrivning/utrangering	0,0	0,0
Utgående balans	4 463,5	4 148,4
Ursprungligt anskaffningsvärde	6 364,3	5 759,1
Akkumulerade avskrivningar	-1 900,8	-1 610,7
Summa	4 463,5	4 148,4

Jämförelsetalen för 2019 är omräknade som effekt av rättelse av fel / ändrad redovisningsprincip.

5.24 Not 24

Maskiner och inventarier	2020	2019
Ingående balans	15,3	19,2
Nyanskaffning	5,4	2,3
Avskrivning	-4,8	-6,1
Nedskrivning/utrangering	0,0	0,0
Utgående balans	16,0	15,3
Ursprungligt anskaffningsvärde	78,6	73,2
Akkumulerade avskrivningar	-62,6	-57,8
Summa	16,0	15,3

Linjär avskrivning tillämpas.

Tillgångarna värderas till anskaffningsvärde minskat med planliga avskrivningar. Vid bedömning av nyttjandeperiod görs en uppskattning av anläggningens ekonomiska livslängd utifrån de förutsättningarna den specifika anläggningen har.

1 prisbasbelopp används som gräns för inventarie.

Beräknad genomsnittlig nyttjandeperiod är 7,4 år.

5.25 Not 25

Koncernens maskiner och inventarier	2020	2019
Ingående balans	28,1	27,6
Nyanskaffning	10,9	9,8
Avskrivning	-7,7	-9,4
Nedskrivning/utrangering	0,0	0,0
Utgående balans	31,3	28,1
Ursprungligt anskaffningsvärde	129,8	120,6
Akkumulerade avskrivningar	-98,4	-92,5
Summa	31,3	28,1

5.26 Not 26

Övriga materiella anläggningstillgångar

Posten utgörs av pågående arbeten inom kommunen vid årsskiftet, det vill säga investeringar som ännu inte avslutats. Dessa skrivs inte av ännu.

5.27 Not 27

Koncernens övriga materiella anläggningstillgångar

Posten utgörs av pågående arbeten inom koncernen vid årsskiftet, det vill säga investeringar som ännu inte avslutats.

5.28 Not 28

Värdepapper och andelar	2020	2019
Vårljus AB	0,4	0,4
Stockholmsregionens Försäkring	3,8	3,8
Visit Roslagen AB	0,1	0,1
Inera AB	0,0	0,0
Långängens Förvaltnings AB	30,5	30,5
ÖGAB Fastighet 6 AB	39,6	39,6
Österåkers återvinningscentral AB	5,7	5,7
Roslagsvatten AB	2,3	2,3
Armada Fastighets AB	42,6	42,6
Summa	125,0	125,0

5.29 Not 29

Koncernens värdepapper och andelar	2020	2019
Världus AB	0,4	0,4
Stockholmsregionens Försäkring	3,8	3,8
Visit Roslagen AB	0,1	0,1
Inera AB	0,0	0,0
Långängens Förvaltnings AB	30,5	30,5
ÖGAB Fastighet 6 AB	39,6	39,6
Österåkers återviningscentral AB	5,7	5,7
HBV förening	0,1	0,1
Summa	80,1	80,1

5.30 Not 30

Bidrag för utbyggnad av infrastruktur	2020	2019
Projekt Bredning av väg 276	9,0	9,0
upplöst belopp	-1,1	-0,7
Summa	7,9	8,3

5.31 Not 31

Kortfristiga fordringar	2020	2019
Kundfordringar	20,6	34,2
Interimsfordringar	179,6	180,2
Övriga kortfristiga fordringar	31,8	22,1
Summa	232,0	236,5

5.32 Not 32

Koncernens kortfristiga fordringar	2020	2019
Kundfordringar	10,8	50,6
Interimsfordringar	192,2	201,0
Övriga kortfristiga fordringar	76,3	71,6
Summa	279,3	323,3

5.33 Not 33

Kortfristiga placeringar	2020	2019
Marknadsvärde pensionsportföljen;		
- nominella räntor	123,1	86,5
- realräntepapper	0,0	7,2
- svenska aktier	16,0	23,9
- utländska aktier	43,0	71,4
- globala strukturerade produkter	0,0	0,0
- svenska strukturerade produkter	0,0	0,0
- likvida medel	0,0	0,3
Total	182,1	189,3
Marknadsvärde överlikviditetsportföljen;		
- nominella räntor	341,3	304,4
- realräntepapper	0,0	0,0
- svenska aktier	24,4	33,3
- utländska aktier	73,6	112,5
- globala strukturerade produkter	0,0	0,0
- svenska strukturerade produkter	0,0	0,0
- likvida medel	0,0	0,0
Total	439,3	450,1
Summa	621,4	639,4

Placeringarna är värderade till verkligt värde (marknadsvärde), vilket fastställs i och med att de ingående värdepappren är marknadsnoterade.

Årets negativa värdeförändring om totalt 18,0 mnkr utgörs av en realiserad vinst om 4,8 mnkr samt orealiserad förlust om 22,8 mnkr som en effekt av minskat marknadsvärde. Den realiserade vinsten fördelar sig mellan portföljerna med 3,6 mnkr för Pensionsportföljen och 1,1 mnkr för Överlikviditetsportföljen. Den orealiserade förlusten fördelar sig mellan portföljerna med 10,8 mnkr för Pensionsportföljen och 12,0 mnkr för Överlikviditetsportföljen.

5.34 Not 34

Eget kapital	2020	2019
Förändring av eget kapital		
Ingående värde	1 023,6	956,0
Periodens resultat	220,7	67,6
Direktbokningar mot eget kap	0,0	0,0
Utgående värde	1 244,3	1 023,6
Uppdelning av eget kapital		
Resultatutjämningsreserv	179,6	179,6
Övrigt eget kapital	1 064,7	844,0
- varav reserverat för pensioner	699,2	699,2
Summa	1 244,3	1 023,6

Under året har omfattande rättelser gjort avseende tidigare års bokslut. Detta har enligt gällande redovisningsregelverk bokförts direkt mot eget kapital. Dessutom har balansräkningen avseende 2019 räknats om för att spegla rättningarna. Detta får till effekt att direktbokningen mot eget kapital inte syns som en effekt av dess förändring mellan 2019 och 2020.

Rättningarna avseende inkomster avser:

- Gatukostnadsersättningar från konto 14700: 110,9 mnkr
- Gatukostnadsersättningar från konto 23880: 27,2 mnkr
- Detaljplaneinkomster från konto 14700: 19,3 mnkr
- Inkomster från försåld exploateringsmark från konto 14700: 55,6 mnkr
- Etableringsstöd från Migrationsverket från konto 28908: 26,2 mnkr

Total rättning avseende inkomster blir sammanlagt 239,1 mnkr.

Rättningarna avseende utgifter avser:

- Avsättning till Sverigeförhandlingen från konto 13901: 398,0 mnkr
- Riskpremie för Sverigeförhandlingen från konto 22822: 39,0 mnkr
- Indexuppräknning avsättning till Sverigeförhandlingen från konto 22822: 35,8 mnkr
- Detaljplaneutgifter från konto 14700: 35,2 mnkr
- Utgifter för försåld exploateringsmark från konto 14700: 2,1 mnkr
- Anskaffningsvärde försåld exploateringsmark från konto 14700: 36,5 mnkr
- Saneringsutgifter Östra kanalstaden från konto 14700: 5,8 mnkr

Total rättning avseende utgifter blir sammanlagt 552,5 mnkr.

Nettot av samtliga rättelser som bokfört mot kommunens eget kapital uppgår således till 313,4 mnkr.

Jämförelsetalen för 2019 är omräknade som effekt av rättelse av fel / ändrad redovisningsprincip.

5.35 Not 35

Koncernens eget kapital	2020	2019
Förändring av eget kapital		
Ingående värde	1 233,4	1 109,2
Periodens resultat	271,0	124,2
Direktbokningar mot eget kap	0,0	0,0
Summa	1 504,4	1 233,4

Jämförelsetalen för 2019 är omräknade som effekt av rättelse av fel / ändrad redovisningsprincip.

5.36 Not 36

Avsättningar för pensioner	2020	2019
Avsättning för pension, anställda	203,1	177,2
Avsättning för pension, förtroendevalda	13,0	14,6
Avsättning för visstidspension, anställd	0,0	0,0
Löneskatt på ovan	52,4	46,5
Summa	268,6	238,3
IB	238,3	206,6
Ökning löneskatt	5,9	6,2
Finansiell kostnad	2,1	1,9
Indexjustering	3,3	4,8
Nya beslut	0,0	0,0
Nyintjänad pension	26,2	24,2
Övrigt	-1,3	0,0
Utbetalningar	-6,0	-5,3
Summa	268,6	238,3

Aktualiseringsgraden uppgår till 79,0 %.

Det finns inga visstidsförordnanden.

5.37 Not 37

Koncernens avsättningar för pensioner	2020	2019
Avsättning för pension, anställda	204,2	178,4
Avsättning för pension, förtroendevalda	13,0	14,6
Avsättning för visstidspension, anställd	0,0	0,0
Löneskatt på ovan	52,7	46,8
Summa	270,0	239,7
IB	239,7	208,1
Ökning löneskatt	5,9	6,2
Finansiell kostnad	2,1	1,9
Indexjustering	3,3	4,7
Nya beslut	0,0	0,0
Nyintjänad pension	26,2	24,2
Övrigt	-1,3	0,0
Utbetalningar	-6,0	-5,3
Summa	270,0	239,7

5.38 Not 38

Avsättningen avser kommunens medfinansiering gällande Roslagsbanans utbyggnad som en del av Sverigeförhandlingen och utbetalningar som kommer verkställas till Storstockholms lokaltrafik. Se mer under not 1 Redovisningsprinciper och Avsättningar.

Jämförelsetalen för 2019 är omräknade som effekt av rättelse av fel / ändrad redovisningsprincip.

5.39 Not 39

Långfristiga skulder	2020	2019
Balanserade investeringsbidrag	61,7	51,8
Lån i bank och kreditinstitut	0,0	0,0
Övriga långfristiga skulder	7,1	5,6
Summa	68,8	57,4

Balanserade investeringsbidrag avser lämnade investeringsbidrag ifrån det allmänna. Bidragen löses upp i samma takt som den underliggande investeringen skrivs av. Bidragen har erhållit ifrån;

- Trafikverket 50,0 mnkr (45,1 mnkr 2019)
- Storstockholms lokaltrafik 5,4 mnkr (5,4 mnkr 2019)
- Boverket 5,0 mnkr (0 2019)
- Övriga 1,3 mnkr (1,3 mnkr 2019)

Övriga långfristiga skulder avser förinbetalda gatukostnadsersättningar med 1,5 mnkr. Dessa kommer intäktsföras i takt med att det underliggande investeringsprojektet färdigställs. I dagsläget har detta ännu inte påbörjats.

Jämförelsetalen för 2019 är omräknade som effekt av rättelse av fel / ändrad redovisningsprincip.

5.40 Not 40

Koncernens långfristiga skulder	2020	2019
Balanserade investeringsbidrag	61,7	51,8
Lån i bank och kreditinstitut	2 968,8	2 945,9
Övriga långfristiga skulder	509,7	458,9
Summa	3 540,2	3 456,6

Jämförelsetalen för 2019 är omräknade som effekt av rättelse av fel / ändrad redovisningsprincip.

5.41 Not 41

Kortfristiga skulder	2020	2019
Leverantörsskulder	167,8	134,9
Interimsskulder	325,4	280,8
Personalens skatter och avg	17,9	15,6
Övriga kortfristiga skulder	1,2	1,1
Summa	512,3	432,4
Väsentliga inkomstgrupper av förutbet intäkter och andra inkomster som ingår i kortfristiga skulder;		
Skolverket statsbidrag återbetalas året efter	1,8	4,9
Skolverket statsbidrag intäkt året efter	1,1	3,4
SKR eventuellt återbetalas året efter	0,0	2,5
SKR intäktsförs året efter	1,0	0,4
Bidrag från Arbetsförmedlingen för extratjänster, intäktsförs året efter	1,0	1,2
Övriga projektbidrag intäktsförs året efter	1,6	2,2
Kulturrådet, intäktsförs året efter	1,6	0,4
MSB	0,5	0,0
Socialstyrelsen, intäktsförs året efter	2,0	0,0
Socialstyrelsen, återbet	2,8	0,0
PEAB, intäktsförs året efter	3,1	0,0

Jämförelsetalen för 2019 är omräknade som effekt av rättelse av fel / ändrad redovisningsprincip.

5.42 Not 42

Koncernens kortfristiga skulder	2020	2019
Leverantörsskulder	196,9	152,2
Interimsskulder	372,8	317,4
Personalens skatter och avg	17,9	15,6
Övriga kortfristiga skulder	339,5	352,6
Summa	927,1	837,6

Jämförelsetalen för 2019 är omräknade som effekt av rättelse av fel / ändrad redovisningsprincip.

5.43 Not 43

Pensionsskuld inom linjen	2020	2019
IB	670,6	696,2
förändring löneskatt	-4,5	-5,0
uppräknig/indexjustering	16,3	17,6
övrigt post	-0,3	-5,0
nyintjänad pension	0,3	0,3
utbetalningar	-34,8	-33,4
UB	647,5	670,6
- varav reserverat under eget kapital	699,2	699,2
Pension för anställda	518,1	537,0
Pension för förtroendevalda	3,0	2,6
Löneskatt på ovan	126,4	130,9
Summa	647,5	670,6

5.44 Not 44

Borgensförbindelser	2020	2019
Armada-koncernen	2 882,7	2 859,7
Roslagsvatten AB	13,0	13,0
Österåkersvatten AB	396,9	396,9
Kommunalt förlustansvar småhus	0,1	0,1
Övrigt	0,0	0,0
Summa	3 292,7	3 269,7

Den samlade risken för kommunens borgensförbindelser bedöms mycket låg då nästan hela förbindelsen avser gentemot kommunala dotterföretag. Här har kommunen en bra insyn samt kan bedöma att företagen har en solid ekonomisk grund.

5.45 Not 45

Övriga ansvarförbindelser	2020	2019
upp till 1 år	27,6	24,8
mellan 1 och 5 år	91,5	91,4
över 5 år	21,2	43,2
Summa	140,3	159,4

Posten utgörs av summan av de kommande årens förfallobelopp enligt kommunens befintliga hyresavtal som överstiger 3 år.

5.46 Not 46

Ökning av kortfristiga fordringar avser kontoklass 15-18, där ökning av kortfristiga placeringar står för merparten med en ökning på 18,0 mnkr.

5.47 Not 47

Medel från investeringsverksamheten om 257,4 mnkr fördelar sig på 75,4 mnkr avseende anslagsfinansierad investeringsverksamhet och 182,1 mnkr avseende exploateringsfinansierad verksamhet utförd under 2020. Se investeringsverksamhet avsnitt 1.4.4 Större investeringsprojekt 2020 samt avsnitt 8 och 9 Anslagsfinansierad- respektive Exploateringsfinansierad investeringsverksamhet

5.48 Not 48

Beloppet avser erhållna gatukostnadsersättningar där intäktskriterierna ännu inte är uppfyllda då de projekt som kommunen ska verkställa inte ännu påbörjats.

5.49 Not 49

Beloppet avser årets minskning av balanserade investeringsbidrag där 0,8 mnkr periodiserats på 2020.

5.50 Not 50

Driftsredovisningen på central- och nämndnivå

Driftsredovisningen på nämndnivå avser de verksamhetskostnader och - intäkter som redovisas i övre sektionen av driftsredovisningen på central nivå, med tillägg för eventuella finansiella kostnader såsom räntekostnader på leverantörsfakturor. Detta ger till effekt att nettokostnad på nämndnivå är marginellt högre än verksamhetens nettokostnader enligt driftsredovisningen på central nivå. I driftsredovisning på central nivå återfinns samtliga finansiella poster precis innan årets resultat.

Driftsredovisning på central nivå innehåller samtliga poster som också återfinns i kommunens resultaträkning med tillägg för samtliga interna transaktioner. Driftsredovisningen på central nivå utmynnar i steg 1 i årets resultat, vilket överensstämmer med årets resultat enligt resultaträkningen. Därefter utmynnar driftsredovisningen i steg 2 i balanskravsresultatet, vilket överensstämmer med balanskravsutredningen inom förvaltningsberättelsen. Som ett steg 3 utmynnar kommunens driftsredovisning i något kommunen benämner "jämförelseresultat". Denna resultatnivå motsvarar inte någon etablerad resultatnivå inom redovisningslagstiftningen, utan används endast för internt bruk. Det interna syftet är att kunna jämföra resultatet från olika år med varandra, bland annat rensat för poster som tenderar att fluktuera över tid.

Budgetramarna fastställs per nämnd och anger en kostnadsram och en intäktsram. För centrala poster fastställs budgeten per budgetpost enligt driftsredovisningen. Budgetramarna fastställs för ett år i taget och resultatöverföringar mellan åren sker inte.

Väsentliga internredovisningsprinciper

Eftersom kommunens organisation bygger på en beställar- och utförarorganisation sker en omfattande handel mellan nämnderna gällande utförd verksamhet. Denna sker inom ramen för internredovisningen och syns därmed inte i kommunens externredovisning.

Fördelning av gemensamma overhead-funktioner sker genom Behovsstyrd administration (BSA). Enligt denna fördelas budgeterad kostnad för olika stabsfunktioner ut på övrig verksamhet med hjälp av relevant nyckel för just den stabsfunktionen.

Kapitalkostnader belastar respektive enhet som investerat i anläggningstillgångar genom att avskrivningskostnaden belastar korrekt enhet i externredovisningen samt en internränta i internredovisningen. Denna internränta genererar en intern intäkt på central nivå.

Personalkostnadspålägg genereras på samma kontering som lönekostnaden. Denna består i arbetsgivaravgiften som bokförs direkt mot skuld till Skatteverket samt en intern kostnad som genererar intern intäkt på central nivå. Den finansierar där externa kostnader för arbetsmarknadsförsäkringar samt pensioner.

5.51 Not 51

Investeringsverksamheten

I budget 2020 som beslutades av Kommunfullmäktige i november 2019 angavs total budgetram för investeringsbudgeten till 112,0 mnkr. Under året blev ett av de större investeringsprojekten, Säbybron, förskjutet i tiden. Detta föran-

ledde ett ändringsbeslut vilket innebar att investeringsbudgeten för 2020 sänktes med 25,0 mnkr och investeringsbudgeten för 2021 ökades med lika mycket.

Inom Kommunstyrelsen har under året pågående investeringsprojekt inom främst IT gått igenom. Inköp som bedömdes vara kostnad bokades om till driftsresultatet med effekten att utfallet för årets investeringar visade negativa belopp. Detta medför en positiv avvikelse jämfört med budget överstigande totala budgetbeloppet inom nämnden.

Förvärv av materiella anläggningstillgångar brutto enligt finansieringsanalysen är 265,1 mnkr. Förvärv av immateriella dito är 3,0 mnkr. Erhållna investeringsbidrag om 10,7 ger en total nettoanskaffning enligt finansieringsanalysen om 257,4 mnkr. I investeringsredovisningen fördelar detta sig med 75,3 mnkr i anslagsfinansierade investeringar och 182,1 mnkr i exploateringsfinansierade. De 167,1 mkr som omklassificerats från exploateringstillgång till investeringsredovisningen under 2020 men är upparbetade till och med 2019 syns inte i finansieringsanalysen eftersom denna bygger på en balansräkning för 2019 som räknats om med hänsyn tagen till årets rättningar mot eget kapital.

6 Driftredovisning, central nivå

Resultatbudget (tkr)	Budget 2020	Utfall 2020	Budget- avvikelse	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter				
Avgifter	114 665	133 001	18 336	114 606
Övriga intäkter	1 369 493	1 367 679	-1 813	1 359 239
Summa intäkter	1 484 158	1 500 680	16 522	1 473 845
- Varav interna intäkter		1 091 588		1 091 115
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-1 034 205	-1 051 345	-17 141	-1 040 309
Lokalkostnader	-226 096	-231 162	-5 066	-219 067
Kapitalkostnader	-48 541	-43 577	4 964	-49 377
Köp av verksamhet	-2 013 531	-1 982 236	31 295	-1 952 570
Övriga kostnader	-410 956	-420 847	-9 891	-395 016
Summa kostnader	-3 733 328	-3 729 167	4 161	-3 656 338
- Varav interna kostnader		-1 159 277		-1 158 917
Verksamhetens nettokostnader	-2 249 170	-2 228 487	20 683	-2 182 493

Internränta på investeringar	10 800	11 174	374	11 141
Statsbidrag bl a maxtaxa	13 900	12 900	-1 000	13 900
Pensioner, regleringspost	-55 000	-60 131	-5 131	-64 708
Erhållen ersättning sjuklönekostnader	0	5 744	5 744	0
Ersättning SN för förändrad statsbidragshantering	0	-10 289	-10 289	0
Ersättning SBF för ökade exploateringskostnader	0	-4 031	-4 031	0
Lokaler	-1 500	-226	1 274	4 466
Oförutsedd verksamhet	-9 500	-4 062	5 438	0
Exploateringsvinster, försålda fastigheter	10 000	23 852	13 852	11 266
Gatukostnadsersättningar från exploatörer	0	126 281	126 281	0
Periodisering av bidrag Roslagsbanan	-10 000	0	10 000	-10 000
Nettokostnad inkl. centrala poster	-2 290 470	-2 127 274	163 196	-2 216 428

Resultatbudget (tkr)	Budget 2020	Utfall 2020	Budget- avvikelse	Utfall 2019
Skatteintäkter	2 033 100	1 997 829	-35 271	1 973 235
Statsbidrag och utjämning	154 580	260 037	105 457	141 784
Fastighetsavgift	103 290	102 165	-1 125	97 393
Finansiella intäkter	12 000	23 607	11 607	74 190
Finansiella kostnader	-425	-33 033	-32 608	-745
Finansiella kostnader pensionsskuld	-2 075	-2 609	-534	-1 829
Kommunens resultat	10 000	220 721	210 721	67 601
Balanskravsjustering;				
Orealiserade vinster (2019) och förluster (2020) i värdepapper	0	22 800	22 800	-57 899
Realisationsvinster och -förluster	0	0	0	0
Reserverade medel till resultatut- jämningsreserv	0	-45 702	-45 702	0
Balanskravsresultat	10 000	197 819	187 819	9 702
Exploateringsjusteringar;				
Exklusive gatukostnadsersätt- ningar enligt ovan	0	-126 281	-126 281	0
Exklusive exploateringsavskriv- ningar	0	0	0	0
Återläggning av reservering till resultatutjämningsreserv, för ökad jämförbarhet mellan åren	0	45 702	45 702	0
Jämförelseresultat*	10 000	117 239	107 239	9 702

*) Jämförelse över tid

7 Driftredovisning, nämndnivå

Driftsredovisning per nämnd (tkr)	Budget 2020	Utfall 2020	Budget-avvikelse	Utfall 2019
Produktionsutskottet	5 000	-10 760	-15 760	-12 690
Intäkter	1 112 602	1 117 840	5 238	1 100 949
Kostnader	-1 107 602	-1 128 600	-20 998	-1 113 640
Kommunfullmäktige	-8 600	-7 338	1 262	-13 284
Intäkter	30	47	17	924
Kostnader	-8 630	-7 386	1 244	-14 208
Kommunstyrelsen exkl PU	-91 670	-89 263	2 407	-83 898
Intäkter	94 930	116 028	21 098	102 222
Kostnader	-186 600	-205 291	-18 691	-186 120
Förskole- och grundskole-nämnden	-978 800	-962 547	16 253	-939 845
Intäkter	81 400	79 128	-2 272	79 205
Kostnader	-1 060 200	-1 041 675	18 525	-1 019 050
Kultur- och fritidsnämnden	-88 800	-88 781	19	-86 882
Intäkter	5 300	6 330	1 030	6 369
Kostnader	-94 100	-95 111	-1 011	-93 251
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-225 650	-231 642	-5 992	-216 778
Intäkter	20 950	15 796	-5 154	17 908
Kostnader	-246 600	-247 438	-838	-234 686
Vård- och omsorgsnämnden	-645 100	-619 720	25 380	-623 553
Intäkter	78 500	88 487	9 987	83 240
Kostnader	-723 600	-708 207	15 393	-706 794

Driftsredovisning per nämnd (tkr)	Budget 2020	Utfall 2020	Budget-avvikelse	Utfall 2019
Byggnadsnämnden	-7 900	-6 423	1 477	-7 609
Intäkter	14 000	13 186	-814	11 485
Kostnader	-21 900	-19 609	2 291	-19 094
Miljö- och hälsoskydds-nämnden	-8 750	-7 334	1 416	-7 144
Intäkter	5 500	6 461	961	6 022
Kostnader	-14 250	-13 795	455	-13 166
Tekniska nämnden	-112 600	-112 549	51	-112 901
Intäkter	8 446	11 683	3 237	6 520
Kostnader	-121 046	-124 232	-3 186	-119 421
Socialnämnden	-86 300	-92 148	-5 848	-77 928
Intäkter	62 500	46 482	-16 018	59 001
Kostnader	-148 800	-138 630	10 170	-136 929
Verksamhetens intäkter	1 484 158	1 501 469	17 311	1 473 845
Verksamhetens kostnader	-3 733 328	-3 729 974	3 354	-3 656 359
Verksamhetens nettokostnad	-2 249 170	-2 228 505	20 665	-2 182 514

8 Anslagsfinansierad investeringsverksamhet

Nämnd	Investeringskategori	Budget 2020	Utfall 2020	Budget-avvikelse	Utfall 2019
TN	Attraktiv offentlig plats & skärgård	-14 700	-13 873	827	
TN	Stadsutveckling /Trafikplan	-6 430	-25 089	-18 659	
TN	Reinvestering, gator och vägar	-13 450	-10 071	3 379	
TN	Trafikåtgärder	-8 600	-3 722	4 878	
TN	Beläggningsåtgärder	-7 170	-6 851	319	
TN	Gång och cykelvägar	-16 600	-10 160	6 440	
TN	Kultur och Fritid	-7 850	-2 713	5 137	
TN	Miljöåtgärder	-2 000	-353	1 647	
TN	Digitala kartor	-2 200	-1 797	403	
TN	Övrigt	0	-618	-618	
TN	Totalt	-79 000	-75 247	3 753	-76 860
KS	IT	-4 000	3 528	7 528	
KS	Övrigt	0	322	322	
KS	Totalt	-4 000	3 850	7 850	-2117
PU	IT	-600	-1343	-743	
PU	inventarier	-1415	-1719	-304	
PU	övrigt	-1985	-892	1 093	
PU	Totalt	-4 000	-3 953	47	-4 955

	Beslutad netto-budget t.o.m. 2020	Netto utfall t.o.m. 2020	Beräknad total netto-budget	Beräknad färdigställandeår
Attraktiv offentlig plats & skärgård:				
Järnvägsparken	-15 117	-8 581	-28 800	2022
Kråkbergsparken (Norrgårdshöjden, aktivitetspark)	-1 000	-1 137	-11 500	2022
Slussen, vattenreglering o slussportar (inkl. fiskvandringväg)	-18 700	-7 529	-31 700	2022
Bergsättraparken (tidigare Träsättra - Grannskapspark, f.d. Bergsättraskolan)	-500	-496	-11 000	2023
Stadsutveckling & Trafikplan:				
Järnvägsbro Rallarvägen - planskild korsning	-61 860	-69 443	-69 443	2021
Akersberga station	-4 920	-3 316	-9 000	2021
Reinvestering, gator & vägar:				
Säbybron	-27 704	-12 237	-113 000	2023
Gång & cykel:				
Margretelundsvägen (Gröndalsv-Gårdlötsv) (2) 1,2 km (DPL,marklösen)	-12 100	-8 522	-19 300	2022
Margretelundsvägen (Gårdlötsv-Flaxenviksv) (3) 0,8 km (DPL,våtmarkförstärkning)	-1 200	-562	-17 700	2024
Margretelundsvägen (Flaxenviksv-Härsbackav) (4) 0,9 km (DPL,berg, våtmarkförstärkning, gruvan)	-1 000	--	-17 700	2024
Söralidsvägen, Favoriten	-4 750	-4 815	-8 000	2021
Trafikåtgärder:				
Söralidsvägen etapp 2 och etapp 3	-3 750	-2 748	-14 446	2023
Kultur & Fritid:				
Ridstigar, inklusive belysning	-5 100	-3 199	-3 199	2020

9 Exploateringsfinansierad investeringsverksamhet

Område	Totalt	uppfört 2020	uppfört tidigare*
Ostra kanalstaden	111 632	109 352	2 280
Täljöviken	96 850	22 321	74 529
Berga 6:406 mfl	26 754	23 840	2 914
Fredsborg	28 136	6 772	21 364
Övriga	85 830	19 771	66 059
Totalt	349 203	182 056	167 147

*) omklassificerat under 2020 till investeringsredovisningen

10 Kommunfullmäktige

10.1 Viktiga händelser

- Kommunfullmäktige har fastställt Budget 2021 och plan 2022-2023 inklusive samtliga taxor och avgifter
- Kommunfullmäktige har godkänt årsredovisning för 2019 för Österåkers kommun
- Kommunfullmäktige har beviljat ansvarsfrihet för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Österåkers kommun avseende verksamheten för 2019
- Kommunfullmäktige har uppdragit till Kommunstyrelsen att ta fram förslag till hållbarhetsramverk för Österåkers kommun
- Kommunfullmäktige har som inriktningsbeslut uppdragit till Österåkersvatten AB att modernisera och utveckla avloppsvattenreningen på fastigheten Margretelund 16:95
- Kommunfullmäktige beslutade att gå vidare med byggnationen av Österåkers multihall genom att godkänna avrop av fas 2
- Kommunfullmäktige har i beslut möjliggjort för deltagande på distans i Kommunfullmäktiges, Kommunstyrelsens och övriga nämnders sammanträden

10.2 Verksamhetsuppföljning

Inga fullmäktigesammanträden har ställts in under 2020 med anledning av covid-19, däremot ställdes Kommunfullmäktiges sammanträde den 2 mars 2020 in på grund av få ärenden.

Med anledning av en frivillig partiöverenskommelse som slöts mellan fullmäktiges nio partier har Kommunfullmäktige vid sammanträdena den 20 april respektive den 15 juni sammanträtt med minskat antal tjänstgörande. Kommunfullmäktiges sammanträde den 18 maj ägde rum i Runöhallen.

Kommunfullmäktige har i beslut möjliggjort för deltagande på distans i Kommunfullmäktiges, Kommunstyrelsens och övriga nämnders sammanträden. Viss anpassning och inköp av IT-utrustning har skett för att möjliggöra deltagande på distans i fullmäktiges möteslokal.

10.3 Ekonomisk uppföljning

Kommunfullmäktiges och dess verksamheter redovisar per den 31 december en positiv avvikelse på 1,3 mnkr i förhållande mot budget. Under 2020 har ett möte ställts in på grund av för få ärenden och två möten har genomförts med reducerat antal tjänstgörande med anledning av covid-19, vilket direkt påverkat resultatet positivt.

10.4 Framåtblick

Fortsatt arbete med att utveckla digital ärendehantering inom Kommunfullmäktige genom digitala sammanträdeshandlingar och utlåning av surfplattor, men även genom ökat nyttjande av digital signering av tjänsteutlåtanden med mera.

En översyn av antal valdistrikt kommer ske med anledning av den förväntade ökningen av antalet röstberättigade.

Under 2021 kommer det att planeras för en Demokratidag med genomförande under hösten 2021 alternativt våren 2022.

Allmänna val äger rum den 11 september 2022.

11 Kommunstyrelsen exklusive PU.

11.1 Viktiga händelser

Kommunstyrelsen

- Förvaltningen har automatiserat flera processer med fokus på kundnytta och kvalitet och uppgradering har gjorts av flera av kommunens digitala system
- En ny HR-modell har tagits fram med fokus på det strategiska HR-arbetet
- Ett flertal styrdokument har arbetats fram och antagits under året, bland annat en kommunikationspolicy, en servicepolicy och en resepolicy. Arbetet med hållbarhetsramverket och de nya miljömålen kommer att slutföras under våren 2021.
- Två nya enheter har tillkommit på Kommunstyrelsens förvaltning under året. I mars bildades säkerhets- och trygghetsenheten och i slutet av året arbetsmarknad- och integrationsenheten.
- Byggstart av Österåkers multihall
- Beslut har fattats avseende LSS-boende på Runö
- Flertalet detaljplaner har vunnit laga kraft, bland annat för Säbyvikens marina och Svinninge handel och förvaltningen har fått i uppdrag att upprätta förslag till detaljplan för Säby 2:31 och 2:30, samt för Söra 1:527 och del av Söra 1:10

11.2 Verksamhetsuppföljning

Kommunstyrelsens förvaltning har under 2020 arbetat med att skapa förutsättningar för distansarbete för fler samtidiga användare och verksamheterna har fått anpassa sina aktiviteter och arbetssätt efter rådande läge. Bland annat har HR-avdelningen skapat nya kommunikationsvägar med chefer och medarbetare, exempelvis HR-webinar och digitala introduktionsdagar, för att säkerställa att information når ut. Även näringslivsavdelningen ställde om sin verksamhet och genomförde digitala frukostmöten med näringslivet, istället för fysiska träffar. En rad åtgärder för att stötta det lokala näringslivet har initierats, bland annat förlängda betalningsfrister och en särskild företagsakut dit man kunnat vända sig för att få hjälp. Genom Styrgruppen för ekonomi och kvalitet i framtidens välfärd tillskapades en ny arbetsmarknads- och integrationsenhet för att minska den stigande arbetslösheten, underlätta det lokala näringslivets kompetensbehov och minska kostnaderna inom ekonomiskt bistånd. I samband med covid-19 har behovet av kommunikation ökat. Omfattande kommunikation har skett i kommunens egna kommunikationskanaler kompletterat med bland annat annonsering, affischering och direktutskick. Två kampanjer har genomförts med teman Håll avståndet respektive Hemester.

Arbetet med säkerhetssamordning har under året fokuserats på pandemirelaterade frågor. En organisation för att hantera arbetet tillsattes, bland annat en

styrgrupp som initialt träffades två gånger per dag, en arbetsgrupp där även de kommunala bolagen ingick och en analysgrupp med representation från flertalet förvaltningar.

Verksamhetsutveckling har genomförts för att effektivisera och säkra att kommunen följer lagar och regler, genom bland annat uppgradering av ekonomisystemet, framtagande av enhetligt budget- och prognosverktyg, fortsatt implementering av kommunens verktyg för effektiv strategisk planering samt upphandling av inköpssystem. Dessutom har en beställningsrutin och dokumentationsmall tagits fram i syfte att skapa en tydlighet under det intensiva inköpsarbetet av skyddsutrustning som kommunen med kort varsel fått hantera under pågående pandemi.

Kommunstyrelsens utredningsbudget var inför året satt med starkt fokus på viktiga strategiska dokument och på utredningar som ska underlätta genomförandet av Sverigeförhandlingen. Arbetet har påverkats av covid-19, som tidvis medfört brist på projektledning och handledning och många projekt har därför försenats. De största utredningarna under året var tematiskt tillägg till Översiktsplanen - Kust och skärgård (TÖP), där ett samrådsförslag förberetts, samt mobilitetsplan, där utkast på parkeringsplan och kollektivtrafikplan tagits fram. Arbetet med en jordbruksmarksstrategi har prioriterats och budgeten för det arbetet har förstärkts. Processinriktade arbeten som hållbarhetsramverket och klimat- och energistrategin har avancerat långsammare än väntat på grund av covid-19. Ett arbete med flera strategiska utredningar har inletts för att påskynda arbetet med Sverigeförhandlingen, bland annat naturinventering, analys av ekologiska spridningssamband, inventering av artskyddade arter, kulturmiljöutredning och friluftslivs- och idrottsutredning.

Under året har fokus även legat på planering i anslutning till Åkersbergas centrala delar och i kollektivtrafiknära lägen, längs Roslagsbanans stationer västerut, i enlighet med inriktningen i översiktsplanen. Bebyggelseutvecklingen prioriteras i områden nära kollektivtrafik, VA-områden och service, med fokus på Roslagsbanans influensområde. Planprogramarbete pågår inom Hacksta-Berga, Åkers-Runö och Täljö-Gottsunda.

Byggnationen av Österåkers multihall har påbörjats och planeras vara färdigställd under andra halvåret 2022. Byggnaden kommer att uppfylla Sweden Green Building Councils miljöcertifiering, miljömål silver, vilket innebär en hög ambition gällande energianvändning, ljudmiljö och ventilation bland annat. En utökning av vård- och omsorgslokaler genomförs, dels med ett särskilt boende med lägenheter på Ljusterö, dels med ett nytt LSS-boende centralt i Åkersberga. Samtliga nybyggnationer uppfyller kommunens miljömål, mål om ett långsiktigt hållbart samhälle samt trygg miljö.

11.3 Ekonomisk uppföljning

Kommunstyrelsens förvaltning (KSF) redovisar en nettokostnad om -63,7 mnkr vilket motsvarar ett överskott mot budget på 1,7 mnkr. Intäktsavvikelsen inom KSF är direkt hänförliga till ej budgeterade externa intäkter samt bidrag för bland annat covid-19, samordningsförbundet och nystartsjobb vilket också

återspeglas i kostnadsavvikelsen.

Kommunstyrelsens delar inom samhällsbyggnad (KS-SBF) redovisar en nettokostnad om -25,8 mnkr vilket motsvarar ett överskott mot budget på 0,5 mnkr. Både intäkt- och kostnadsavvikelsen mot budget inom förvaltningen beror på ändrade redovisningsprinciper som medför att från och med 2020 ska samtliga projekt inom MEX resultatföras löpande. Detta innebär att tidpunkten för erhållna bidrag, ersättningar och kostnader skall resultatföras i samma takt som anläggningen uppförs.

11.4 Framåtblick

Under 2021 kommer de styrdokument som beslutats under året att implementeras, dessutom kommer förvaltningen fortsätta att se över centrala stödprocesser och rutiner för att förenkla administration för kommunens övriga verksamheter. Förvaltningen fortsätter även att följa vilka långsiktiga effekter distansarbete och den ökade andelen mer eller mindre permanentboende kommer att påverka befolkningsstrukturen i framförallt kust och skärgård.

Under 2021 intensifieras arbetet med en genomförandeplanering i syfte att se över prioriterade uppdrag de närmaste åren för att uppnå mål och åtaganden i översiktsplan och Sverigeförhandling. Arbetet med det tematiska tillägget till översiktsplanen, kust och skärgård (TÖP), fortsätter och kan preliminärt komma att lyftas för antagande i slutet av året. Därutöver pågår en rad andra strategiska planer och utredningar och det kommer att bli aktuellt att uppdatera samt aktualitetspröva ett flertal planer under mandatperioden. Arbetet med hållbarhetsramverk och uppdatering av miljömålen, liksom ett antagande av en klimat- och energistrategi, kommer att drivas med bred politisk delaktighet och väntas förtydliga kommunens arbete med Agenda 2030.

Under kommande år väntas flera betydande arbeten färdigställas och komma till politiska beslut, bland annat Jordbruksmarksstrategi, Lokaliseringsanalys och Avfallsplan. Flera viktiga strategiska utredningar kommer också att slutföras eller drivas långt. Detta ger sammantaget bättre möjligheter att genomdriva Sverigeförhandlingen på utsatt tid.

Kommunens starka tillväxt och kommande bostadsbyggande ställer krav på kommunens lokalförsörjning. För att skapa en attraktiv kommun ställs stora krav på den offentliga servicen. I de nya stadsdelarna behöver helt nya verksamhetslokaler möjliggöras för och byggas inom alla verksamhetsområden. I förtätningsområdena behöver befintliga lokaler ses över och utvecklas. Parallellt med att det planeras nya lokaler behöver större underhållsåtgärder genomföras.

I 2 Produktionsutskott

I 2.1 Viktiga händelser

- Driftsresultatet avviker negativt från budget, och är marginellt förbättrat mot föregående år. Planerade åtgärder för effektivisering har ej kunnat genomföras enligt plan på grund av pandemi
- Den pågående pandemin har påverkat hela förvaltningen, som ställdes om till stabsläge i perioden mars-juni samt september-december. Detta har inneburit löpande avstämningar på daglig basis gällande status i PU:s verksamheter med hänsyn till smittläget. Påverkan enligt MSB definition var som störst runt 1 april, med några delar av verksamheten mycket påverkad eller stängd.
- Skolverkets utvecklingsarbete Samverkan för bättre skola (SBS) har pågått under hela året med deltagande från både förskola, grundskola och förvaltningsledning
- Ny gemensam IT-miljö för utbildning beslutades i mars 2020 och implementerades under höstterminen 2020. Österåkers Lärplattform innehåller helt nya gränssnitt för vårdnadshavare, samt stöd för den pedagogiska processen och stöd för insatser och beslut om särskilt stöd. Här finns stöd för närvaro/frånvaro-uppföljning, tjänsteplanering och rapporter för analys av verksamheten
- Digitalt ledningssystem för systematisk uppföljning av kvalitet utvecklas genom Stratsys och 2c8
- Överlämning av särskilt boende inom äldreomsorgen genomfört per mars 2020 till Attendo Care
- PF Bemanning har bildats för rekrytering av vikarier inom vård och omsorg samt förskola. Snabbutbildning (3 dagar) av vårdbiträden har genomförts

I 2.2 Verksamhetsuppföljning

Produktionsutskottet uppvisar en negativ avvikelse mot budget på -15,8 mnkr för helåret, motsvarande cirka 1 procent av kostnaderna. Nyckeltalet för personalkostnaderna uppgår till 70,3 procent av omsättningen. Den negativa avvikelsen hänförs i första hand till verksamhetsområdena vuxenutbildning, gymnasieskola och grundskola som under året haft för höga personalkostnader och outnyttjade lokalytor. Förskolan uppvisar ett positivt resultat, där stadsbidrag har använts till att uppnå målet gällande personaltäthet. Kultur och fritid uppvisar ett negativt resultat till följd av påverkan av pandemin och uteblivna intäkter. Posten PF Stab uppvisar både högre kostnader och intäkter, då intäkter från statligt stöd i samband med pandemin och ökade kostnader för skyddsmaterial, städning med mera redovisas där. I förvaltningens helårsresultat ligger 8,2 mnkr extra ersättning från staten för täckande av sjuklön, samt extra ersättning

från Socialstyrelsen, vilket täcker 91,4 procent av de extra kostnader som uppstått vid inköp av skyddsutrustning och extra personalkostnader inom vård och omsorg.

12.3 Ekonomisk uppföljning

Helårsutfallet visar på en förbättring mot föregående år, men 15,8 mnkr sämre än budget vad gäller driftsresultat. Ett flertal åtgärder inom effektivisering har ej kunnat genomföras enligt plan till följd av pandemin. Kompensation från Socialstyrelsen för ökade personalkostnader under covid-19 har endast omfattat vård och omsorg, och inte förskolor och skolor. Staten har betalat sjuklön, och detta har avsett alla delar inom produktionen. Totalt innebär det 15,8 mnkr sämre resultat än budget, då kravet på överskott 5 mnkr inte uppnåddes. Åtgärder för effektivisering planeras för genomförande under 2021 för att nå målet en ekonomi i balans. Ytterligare beskrivning av måluppfyllelsen presenteras under respektive verksamhet.

Verksamhetsområdet grundskolor redovisar den största avvikelsen med ett ackumulerat underskott om 11,7 mnkr. Huvudorsaken är personalkostnader utöver budget. Underskottet kan framförallt härledas till de uteblivna planerade åtgärderna för ökad effektivisering. Verksamhetsområdet grundskola började tidigt under 2020 att arbeta med åtgärder för att åstadkomma en budget i balans inför 2021, men genomförandet försenades, eller fick skjutas upp helt, till följd av pandemin. Andra vägen av covid-19 inträffade under hösten, och har inneburit övergång till distansundervisning i olika grad, och ofta med kort varsel. Under december 2020 och under två tillfällen 2021 genomförs utbildning i schemaläggning av undervisning och personal med hjälp av nytt digitalt verktyg, Skola24 modul tjänsteplanering. Detta ska ge förbättrad möjlighet till effektivisering och uppföljning för rektor och administrativ personal.

Orsaken till underskottet för gymnasiet och KomVux fördelas lika mellan programmet AST-klasser (Autismspektratillstånd) på Österåkers gymnasium, och KomVux, där stora förändringar i elevers studiegång inte har kunnat mötas med samma flexibilitet i kostnader. Utredning initierad under våren 2020 om förändring av kansli för att säkerställa synergi och en ekonomi i balans.

Inom vård och omsorg, har resultatet för äldreomsorgen förbättrats genom förändringsarbete inom hemtjänsten, och överlämnande av särskilt boende till fristående utförare. Inom LSS pågår översyn av verksamheten inom barn och ungdom för att uppnå en ekonomi i balans, där åtgärder inte kunnat genomföras under pandemin.

I PF stab siffror återfinns extraordinära kostnader och intäkter som hänförs till pandemin.

12.4 Framåtblick

Ekonomi

Treårsperioden i verksamhetsplanen för 2021-2023 kommer att innebära ett fortsatt intensivt arbete med att säkerställa en ekonomi i balans i kombination med efterfrågad kvalitet inom utbildning samt vård och omsorg. Det arbetet kommer att ha stor koppling till verksamheternas förmåga att på kort och lång sikt planera rätt personalstyrka, samt skapa förutsättningar för minskad sjukfrånvaro och för att rekrytera och behålla personal, både inom utbildning och vård och omsorg. Anpassning av lokalytor och utnyttjande av dessa är ytterligare ett fokusområde.

Personal

Kompetensutveckling av personal är allt viktigare, och en del av arbetsgivarvarumärket. Här gäller både utbildning i nya rutiner och handhavande av nya IT-system, samt utbildning inom specialistområde och generell förändringsledning. Implementation av HR-konceptet LIVET, inklusive utveckling av ledarprofil och medarbetarprofil, är viktiga inslag. En ny kompetensförsörjningsplan tas fram under nästa år.

Digitalisering

Digitaliseringen av verksamheten har varit omfattande under 2020 i enlighet med SKR nationella uppmaning, och fortsätter åren framöver. Nya IT-verktyg kommer att implementeras både inom daglig drift och administration.

I enlighet med kommunstyrelsens budgetdirektiv arbetar produktionsförvaltningen vidare med att bidra till nomineringen inför årets kvalitetskommun 2021. Bedömningarna görs med utgångspunkt från åtta huvudområden där produktionsförvaltningen fokuserar på följande områden:

- Ledarskap, ansvar och delegation
- Resultat och effektivitet
- Kommunen som arbetsgivare
- Ständiga förbättringar

I 3 Förskole- och grundskolenämnden

I 3.1 Viktiga händelser

- Pandemin har påverkat verksamheterna och medfört distansarbete och digitala möten för förvaltning och nämnd
- Vetenskapliga skolan (fd Korallens friskola) avvecklade verksamheten
- Den fristående huvudmannen Tellusbarn startade förskolan The Explorer i Margretelund
- Beslut att införa strukturbidrag till resursskolor och centrala särskilda undervisningsgrupper

I 3.2 Verksamhetsuppföljning

Pedagogcentrum

I budget 2020 gjordes en politisk resursförstärkning på 3 mnkr för utveckling och pågående insatser inom Pedagogcentrum samt 0,5 mnkr för implementering av projektet för ökad skolnärvaro. Under 2020 tillsattes en utvecklingschef med särskilt ansvar för Pedagogcentrum (PC). Rutiner, arbetssätt, samverkan (intern, extern och förvaltningsöverskridande) samt planering, uppföljning och utvärdering av insatser har utvecklats. Detta för att ge förskolor och skolor bättre möjligheter att nå målen genom att ge barn det stöd och den stimulans de har behov av. Enkäterna som ingår i uppföljningsmodellen "Med Målen i Sikte" (MMIS) har utvecklats och genomförts enligt plan, inklusive efterföljande kvalitetsdialoger, bland annat för att anpassa Pedagogcentrums utbud mot efterfrågan.

Under året har enheterna nyttjat Pedagogcentrums utbud inom "Att möta olikheter" (AMO) genom bland annat skraddarsydda insatser, specialpedagogisk handledning, riktad fortbildningsinsats mot elevhälsans arbete, fortbildningar från det fasta kursutbudet och utlåning av pedagogiskt material. Utvärderingar av insatserna är positiva och pedagoger anger att de fått nya kunskaper och insikter i arbetet med barn och elever och deras behov av att bemötas utifrån sina förutsättningar. Den pedagogiska "kick-off" som utförs årligen, och som riktar sig mot både förskola och skola, genomfördes digitalt i samband med grundskolans skolstart. Ämnet var likvärdig utbildning med fokus på Barnkonventionen som blev lag 1 januari 2020. Cirka 850 deltagare, från både kommunala och fristående enheter, deltog på länk. Utvärderingen visar på en positiv upplevelse av evenemanget som helhet, men med utvecklingsområden för kommande digitala evenemang som beaktas inför "kick-off" 2021. Andra insatser som genomförts är materialinköp och fortbildning inom tal- och språksvårigheter, utvecklad samverkan med socialtjänst kring skolnärvaro, riktade medel till skola och förskola gällande anpassning av undervisningen samt fortbildningsinsatser mot pedagogisk omsorg.

Förskola

Andelen personal med förskolläraryxamen har minskat med två procentenheter sedan förra årets mätning. Idag har 26 procent av de anställda i Österåkers kommuns kommunala och fristående förskolor en förskolläraryxamen. Förskole- och grundskolenämndens mål 2020 är 33 procent förskollärare med examen, vilket ännu inte är uppnått. Förskolan står inför en utmanande situation när det gäller tillgången på förskollärare. Skolverkets lärarprognos 2019 visar att bristen på legitimerade och behöriga lärare och förskollärare riskerar att öka fram till 2033 beroende på ökad befolkning samt framtida pensionsavgångar. Utbildningen av barnskötare till förskollärare i samverkan med Uppsala Universitet som pågått sedan höstterminen 2017 avslutades hösten 2020 och förväntas öka andelen behöriga förskollärare i Österåkers kommun. Den förväntade ökningen av förskolläraryxamen ligger på sex procent, men resultatet blir synligt först under 2021.

Särskilt stöd

Totalt har tilläggsbelopp till fristående förskolor och annan kommun utgått för i snitt 16 barn under 2020. För kommunala verksamheter inom kommunen utgick ett verksamhetsstöd för särskilda stödåtgärder som har fördelats av produktionsförvaltningen till enheter som haft behov av förstärkning i organisationen.

Pedagogisk omsorg

Österåkers kommun har 23 verksamheter i enskild regi inom pedagogisk omsorg och en verksamhet i kommunal regi som bedrivs på Ingmarsö. Under 2020 har drygt 130 barn varit inskrivna i pedagogisk omsorg.

Förskole- och grundskolenämnden fick i budget 2020 i uppdrag att utveckla en fortbildning i syfte att förstärka kompetensen kring undervisning i förskolan, särskilt riktad till pedagogisk omsorg (uppdrag 24). Fortbildningen har genomförts under året.

Grundskola

I budget 2020 gjordes en särskild satsning på 2,0 mnkr för höjd peng med mellan 3,3 och 3,7 procent i skolår F-3. Två av nämndens mål inom ramen för inriktningsmålet *Länets bästa skola* var andelen behöriga lärare och genomsnittligt meritvärde. Andelen behöriga lärare var 70 procent. Målet var 80 procent vilket inte uppnåddes. Andelen behöriga lärare varierade mellan 44 och 85 procent mellan enheterna. Utfallet för genomsnittligt meritvärde var 242 sammantaget samtliga skolor i kommunen, vilket innebar att målet 250 inte nåddes. Österåkers resultat avseende meritvärde hamnade på tionde plats i länet i rankingen Öppna jämförelser, vilket var en förbättring jämfört med föregående år. Kommuner inom länet med högst genomsnittligt meritvärde 2020 var Danderyd (275), Vaxholm och Lidingö (271).

Särskilt stöd

Tilläggsbelopp och interkommunal ersättning för extraordinära stödinsatser beviljades för 154 elever under 2020. För verksamhet i egen regi utgick i stället ett verksamhetsstöd som fördelas av produktionsförvaltningen inom de kommunala enheterna. Ett temporärt strukturbidrag för resursskolor utgick med totalt 3,6 mnkr utöver skolpeng och individuella tilläggsbelopp. Strukturbidraget permanentas från och med 2021.

Grundsärskola

Under 2020 var i snitt 40 elever inskrivna i grundsärskolan, varav sex gick utanför kommunen. 22 elever var inskrivna i fritidshem i sarskolan. Nyttjandegraden inom fritidshem i sarskolan har ökat de senaste åren vilket har bidragit till ökade kostnader för verksamheten.

13.3 Ekonomisk uppföljning

Nämnden redovisar ett överskott om 16,3 mnkr. Resultatet fördelar sig med ett underskott om 2,3 mnkr på intäkter och ett överskott om 18,5 mnkr på kostnadssidan. Underskottet på intäktssidan beror främst på att Pedagogcentrum inte sökte projektbidrag från SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten) 2020. Tidigare intäkt från ett sådant bidrag har dock legat kvar i budget. Överskottet på kostnadssidan beror främst på lägre volymer och återfinns därmed till största delen under köp av verksamhet (skolpeng och andra ersättningar) som står för 98 procent av bruttokostnaderna.

13.4 Framåtblick

Översyn av resursfördelning för särskilt stöd, fristående och kommunala resursskolor, särskilda undervisningsgrupper, tilläggsbelopp med mera, pågår lokalt och nationellt. Konsekvenserna av nya nationella riktlinjer och bestämmelser kan påverka utformning av verksamhet inom kommunens egen regi.

Ny lagstiftning i samband med pandemin kan påverka förskola och skola, genom till exempel beslut om stängning av verksamhet. Även fortsatt distansarbete och undervisning på distans kan påverka personal och elever.

I 4 Kultur- och fritidsnämnden

I 4.1 Viktiga händelser

- Finskt förvaltningsområde flyttar över till Kultur- och fritidsnämnden från Kommunstyrelsen.
- Pandemin har varit i fokus sedan i mars och samordnare för finskt förvaltningsområde har översatt och uppdaterat Österåker kommuns information om covid-19 kontinuerligt.
- Biblioteken ställde om under våren, på grund av pandemin, till mer uppsökande verksamhet i form av utkörning av böcker till riskgrupper, ökad e-bokutlåning samt fler digitala kulturella aktiviteter.
- Forskningsundersökning och amatörarkeologiska kurser vid Biskosptuna har genomförts. Beslut fattat angående sponsoravtal.
- Invigning av Slussvaktarbostaden.
- Antagande av reviderad konstpolicy och nya riktlinjer för konst och skötselplan.
- Statusöversyn och klassificering av alla idrottsanläggningar.

I 4.2 Verksamhetsuppföljning

Pandemin har påverkat nämndens verksamhet i nästan alla delar.

Biblioteken har haft begränsade öppettider under hela pandemin. Under vissa perioder har lokalerna varit stängda, men verksamheten har till viss del kunnat bibehållas. Ökade kostnader för biblioteken har berott på behovet av att införskaffa skyddsutrustning, men också att extra personal har behövts vid sjuk-skrivningar.

För att stödja kulturföreningar, när inga aktiviteter har kunnat genomföras, togs beslut om extra kulturbidrag inom nämndens budgetram. Eftersom inga större evenemang har ägt rum har ett större intäktsbortfall för Berga teater påverkat utfallet.

Även inom idrotts- och fritidsverksamheten har extra bidrag utbetalats. Dessutom har beslut fattats att betala ut aktivitetsstödet enligt 2019 års bidragsnivå. Idrottshallarna har under vissa delar av året varit stängda enligt riktlinjer från regeringen.

Den årliga aktiviteten sommarklubb har genomförts, men i begränsad och smittsäker form.

I 4.3 Ekonomisk uppföljning

Kultur och fritidsnämndens resultat för 2020 motsvarar budget.

Föreningsbidrag enligt budget betalades ut tidigare än vanligt på grund av covid-19 för att stötta föreningslivet under pandemin och senare kunde medel

som budgeterat för inställda kulturarrangemang omprioriteras till extra föreningsbidrag.

Budgeterade intäkter för finansiering av Berga teater uteblev, men kostnader för sommarklubb som genomfördes i begränsad form blev lägre. En nämnd ställdes in på grund av covid-19 och resulterade även det i lägre kostnader.

14.4 Framåtblick

Omvärldsbevakning och dialog med föreningslivet fortsätter under året gällande smittläget. Detta kan fortsatt komma att påverka hur anläggningar kan nyttjas och verksamhet bedrivs och inte minst föreningarnas ekonomiska situation.

Under 2021 planeras arbetet med Samsyn Österåker; framtagandet av en gemensam värdegrund och utvecklingsprocess för idrotts- och friluftsföreningar att slutföras.

Nämnden deltar i arbetet med utvecklingen av kommunens anläggningar, framför allt kring multihallen, och lika så i framtagning av friluftsföreningstrategi.

Kulturrådet genomför på regeringens uppdrag en satsning för att stärka folkbiblioteken i Sverige i syfte att öka utbudet och tillgängligheten. Med bidraget kommer Österåkers bibliotek i Åkersberga centrum köpa in nya möbler för att skapa en mer inspirerande och trygg miljö. Vidare kommer arbetet med *Digitalt först med användaren i fokus* att fortsätta, också det en statlig satsning. Biblioteket kommer att få en ny webbsida under hösten.

Österåkers kommun börjar under 2021 att genomföra Barnkonsekvensanalyser på ett systematiskt sätt. Detta kommer att följas upp löpande för att se vilka effekter det får på processer och beslut.

Med anledning av covid-19 har ett flertal scenkonstföreställningar fått ställas in 2020. Frågan om hur Österåker ska kunna fortsätta att erbjuda scenkonst under en eventuell fortsatt pandemi eller ”det nya normala” är en fråga som behöver utredas.

Mitt Österåker, en tillfällig konstutställning kring stadsutveckling och seniorers syn på specifika platser i kommunen, planeras för sommaren 2021.

15 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

15.1 Viktiga händelser

- Pandemin medför studier, arbete och möten på distans
- Kommunala aktivitetsansvaret (KAA) medverkar i MIA Vidare (Mobilisering inför arbete) finansierat av Europeiska socialfonden (ESF)
- Nytt avtal med regionen avseende medicinsk personal

15.2 Verksamhetsuppföljning

Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

KAA erbjuder stöd och insatser för ungdomar 16-20 år som inte studerar inom gymnasieskolan. En särskild satsning i budget 2020 om 0,7 mnkr har delfinansierat ungdomscoacher i verksamheten, vilket tidigare finansierades genom statsbidrag (MUCF). Under 2020 har 331 ungdomar varit aktuella för KAA till följd av avbrutna eller ej påbörjade studier, varav kontakt har etablerats med 80 procent. Av dessa har 30 procent (81 personer) tackat ja till fortsatt kontakt/insatser. Övriga har tackat nej till vidare kontakt på grund av till exempel studier i andra utbildningsformer, utlandsvistelse, arbete eller föräldraledighet. Målet att få kontakt med samtliga inom målgruppen har inte uppnåtts, men ytterligare åtgärder för kontakt planeras.

Verksamheten visar ett underskott mot budget på 150 tkr, beroende på att intäkter från projektet *Mia Vidare* genom Europeiska socialfonden inte har kunnat genomföras fullt ut på grund av pandemin.

Ungdomsmottagningen

Under 2020 gjordes 5 000 besök på mottagningen, vilket innebär att målet 4 500 besökande nåddes. I budget 2020 gjordes en politisk satsning på 0,7 mnkr för att kunna behålla en barnmorsketjänst för ökad tillgänglighet. Ungdomsmottagningen beviljades också ett bidrag på 1 mnkr från *Uppdrag Psykisk Hälsa* (UPH). Verksamheten visade inga avsteg från budget 2020.

Under året togs beslut om delat huvudmannskap för alla ungdomsmottagningar i Stockholms län. Detta innebär att den medicinska personalen övergår till regionen, medan kuratorstjänsterna kvarstår i kommunal regi.

Gymnasieskola

I kommunen finns två gymnasieskolor, Österåkers gymnasium med högskoleförberedande program och Skärgårdsgymnasiet (fristående) med yrkesprogram. 2020 gick drygt 50 procent av de folkbokförda gymnasieungdomarna i gymnasieskola utanför kommunen. Genom ett länsövergripande samverkansavtal kan

alla ungdomar söka gymnasieutbildning inom hela länet på lika villkor. Inom ramen för inriktningsmålet *Länets bästa skola* följer nämnden upp andelen med gymnasieexamen inom tre år. Utfallet 2020 var 77 procent, vilket var en förbättring jämfört med 2019. Målet på 80 procent uppnåddes däremot inte. Kvaliteten i gymnasieskolan följs årligen upp genom en länsövergripande gymnasieenkät i åk 2. Helhetsomdöme, bemötande och arbetsro förbättrades jämfört med 2019. Andelen som upplever att de är trygga i sin gymnasieskola försämrades från 88 till 79 procent. Målet på 100 procent uppnåddes inte.

Stöd i gymnasieskolan

Inom den gemensamma prislistan för gymnasieutbildning i länet ingår ett strukturbidrag för elever med låga meritvärden. 2020 fördelades 1,6 mnkr i strukturbidrag för studerande från Österåkers kommun. Tilläggsbelopp och interkommunal ersättning för särskilt stöd har beviljats för i snitt 17 elever under året. Inom kommunen utgår ett verksamhetsstöd till den kommunala gymnasieskolan, som främst har nyttjats för en mindre undervisningsgrupp för elever med diagnos inom autismspektrum. Nettokostnaden för särskilt stöd blev 0,5 mnkr högre än budget.

Gymnasiesärskola

Kommunen har ingen egen gymnasiesärskola, utan eleverna söker plats i gymnasiesärskolor utanför kommunen. Utbudet av utbildningsplatser som är anpassade för varje individ är ofta begränsat vilket gör att kostnaden sällan kan påverkas av kommunen. Under vårterminen 2020 fanns 29 elever och under höstterminen fanns 25 elever i gymnasiesärskolan.

Kommunal vuxenutbildning

Vuxenutbildning anordnas av auktoriserade utförare och i egen regi. 2020 fanns ett 30-tal utförare inom gymnasial och grundläggande utbildning och cirka 15 inom svenska för invandrare (sfi). Volymerna inom gymnasial och grundläggande vuxenutbildning har ökat medan sfi har minskat något. 2020 studerade cirka 900 personer inom gymnasial vuxenutbildning, 200 inom grundläggande och 430 inom sfi. Andelen godkända betyg inom gymnasiala kurser ökade från 81 till 85 procent 2020, medan resultatet inom sfi sjönk från 98 till 92 procent. Andelen avbrott var 28 procent inom sfi jämfört med 11 procent inom övriga utbildningsvägar.

Särskild utbildning för vuxna (sär vux) anordnas inom kommunen. 2020 fanns 10 studerande. Verksamheten finansieras genom anslag.

15.3 Ekonomisk uppföljning

Nämndens nettokostnad uppgick till 231,6 mnkr vilket är 6,0 mnkr högre än budgetramen. Avvikelse från budget beror på volymer. Nästan 95 procent av nämndens bruttokostnader avser köp av verksamhet, varav merparten består av programpeng vilket innebär att elevvolymer påverkar utfallet i mycket stor utsträckning.

Även de lägre intäkterna mot budget påverkas av volymer. Till följd av färre asylsökande än budgeterat har bidrag för asylsökande från Migrationsverket minskat.

15.4 Framåtblick

Pandemin riskerar att medföra fortsatt ansträngt läge i utbildningsverksamheterna. Särskilda svårigheter kan uppstå inom utbildningar med praktiska inslag, då möjligheterna till arbetsplatsförlagd praktik begränsas vid fortsatta restriktioner.

Ökade volymer inom kommunal vuxenutbildning förväntas.

Inom gymnasieskolan prognostiseras en ökning med cirka 200 ungdomar till 2030.

16 Vård- och omsorgsnämnden

16.1 Viktiga händelser

- Utbrottet av covid-19 har påverkat myndighetsutövning, utförande och uppföljning av verksamheter under 2020
- Vård- och omsorgsnämnden har tillfälligt erbjudit ett korttidsboende samt en hemtjänstenhet för äldre med covid-19 samt erbjudit en vårdhygienutbildning till samtliga utförare
- Driften av särskilt boende för äldre, Solskiftet, har tagits över av Attendo från och med 1 mars 2020
- Byggnation av Ljusterö särskilda boende för äldre har inletts av Armada och beslut har tagits om att verksamheten ska drivas av Kommunstyrelsens produktionsutskott
- Revidering av förfrågningsunderlag som reglerar valfrihetssystemet för hemtjänst har beslutats
- Beställning av ny gruppboende för personer med funktionsnedsättning är gjord från kommunen till Armada

16.2 Verksamhetsuppföljning

Vård- och omsorgsnämnden fullgör kommunens ansvar när det gäller att tillgodose behoven av vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), med undantag för själva driften av de kommunala resultatenheter. Vård- och omsorgsnämnden är en så kallad kundvalsnämnd med ansvar för myndighetsutövning, beställning och finansiering av verksamheten, uppföljning av kvaliteten i verksamheten och de utförda insatserna.

Uppföljning av hälso- och sjukvård inom kommunens ansvarsområde har under 2020 genomförts på distans på grund av covid-19. Uppföljning har skett via mail och digitala möten med ansvariga i verksamheterna. Fokus har varit att säkerställa att verksamheterna har rutiner för att hantera pandemin, vad gäller till exempel basala hygienrutiner, hantering av skyddsutrustning och övriga vårdhygieniska rutiner för att säkerställa minimal smittspridning. Verksamheterna ska följa myndigheternas och Region Stockholms rutiner för covid-19.

16.3 Ekonomisk uppföljning

Nämndens nettokostnad för perioden uppgår till - 619,7 mnkr vilket motsvarar 96 procent av periodbudgeten. Per den sista december finns en positiv budgetavvikelse om 25,4 mnkr. Anledningen till den positiva avvikelsen är att volymerna inom främst äldreomsorg varit lägre än beräknad med anledning av covid-19.

16.4 Framåtblick

Befolkningsutveckling

Andelen personer som är 80 år och äldre ökar i Österåkers kommun. Sista december 2019 var antalet 1 926 personer. Det är en ökning med cirka 500 personer på fem år. Enligt befolkningsprognosen beräknas antalet om ytterligare fem år (2024) vara 2 893 personer, en ökning med nästan tusen personer. Detta kommer att innebära ökat behov av insatser riktade till målgruppen, till exempel hemtjänst och särskilt boende.

Tillgång till platser i särskilt boende

Tillgången på platser i särskilt boende för äldre har bedömts vara god sedan hösten 2017 då två nya verksamheter enligt LOV öppnades. Tillgången på platser är dock osäker framöver då LOV-verksamheterna också säljer platser till andra kommuner än Österåker. Ett nytt särskilt boende med 60 platser planeras av Vardaga i Täljöviken. Ett särskilt boende på Ljusterö är under planering och beräknas öppna med tio platser 2021.

Tillgång till platser i bostäder med särskilt service LSS

Det finns behov av bostäder med särskild service LSS för att kunna verkställa beviljade insatser i Österåkers kommun istället för köp av plats i externt boende utanför kommunen. Kostnaden för köp av externt boende är ofta högre än för boenden som drivs av Kommunstyrelsens produktionsutskott eller på entreprenad enligt, av Kommunfullmäktige beslutad, ersättning. Enligt boendeprognos finns det behov av en ny gruppbostad om sex platser med några års mellanrum under de närmaste åren för att kunna tillgodose nya behov och beslut. Nya gruppbostäder skulle behöva tillkomma som kan ersätta vissa av de nuvarande gruppbostäderna som har bristande lokaler.

Ökade behov psykisk ohälsa

Framöver kan personer med behov av stöd inom socialpsykiatri öka då många ensamkommande barn och nyanlända personer bär på traumatiska upplevelser som kan leda till en långvarig psykisk ohälsa. Likaså spår experter inom området att effekter efter pandemin kommer att kunna orsaka ökad psykisk ohälsa bland grupperna vårdanställda, arbetssökande och tidigare sjuka.

Digitalisering och välfärdsteknik

Vård- och omsorgsnämnden har beslutat om att en strategi för digitalisering inom nämndens område ska tas fram. En ekonomisk satsning kan förväntas ge effekter på resursanvändningen inom Vård- och omsorgsnämnden på sikt.

Nytan för brukaren kan vara ökad självständighet, delaktighet, tillgänglighet och trygghet. För verksamheten innebär det möjlighet till ökad effektivisering och kvalitet på tjänsterna. Regeringens vision är att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

Tillgång till personal

Tillgång till personal i framtidens vård och omsorg är osäker. Vissa utförarverksamheter i Österåker ser redan nu att det är svårt att rekrytera personal med undersköterskekompetens eller motsvarande. Även bristen på sjuksköterskor är stor i Stockholmsområdet. Detta behöver tas med som en faktor i planeringen för framtidens vård och omsorg.

Covid-19

Utvecklingen av covid-19 samt medföljande restriktioner, till exempel besöksförbud på särskilt boende för äldre, kommer att påverka nämndens arbete på både kort och lång sikt. Det är troligt att vissa regleringar kommer att göras från nationellt håll som påverkar hur organisering och finansiering av vård och omsorg kan utvecklas. Exempelvis har flera utredningar tillsatts av regeringen som konsekvens av pandemin.

17 Byggnadsnämnden

17.1 Viktiga händelser

Under året 2020 har bygglov bland annat lämnats för nybyggnad av:

- En ny padelhall i Brännbacken
- En ny MAX-restaurang
- Ett nytt LSS-boende
- Multihallen (idrottsanläggning) vid Näsvägen
- Anläggande av ny park (vid Järnvägsparken), innehållande bl.a. en scen och en ny lekpark

17.2 Verksamhetsuppföljning

Bygglovenheten

Bygglovenheten är byggnadsnämndens tjänstemannaorgan. Verksamheten utgörs huvudsakligen av myndighetsutövning i form av hantering av frågor om bygglov, marklov, förhandsbesked, strandskyddsfrågor, samråd i fastighetsbildningsfrågor samt även av en stor mängd tillsynsärenden.

Sammanräknat 362 stycken bygglov för nybyggnad av bostäder (inklusive fritidshus) har lämnats under perioden, att jämföra med 197 stycken bostäder under 2019. Bygglov har lämnats för uppförande av 3 stycken flerbostadshus med totalt 44 stycken lägenheter.

Nämnden har totalt fattat beslut i 663 lovärenden (samma period 2019: 754), samt i 81 ärenden rörande strandskyddsdispens (samma period 2019: 66). Startbesked har lämnats i 1057 ärenden (2019: 1020), varav 180 för bygglovsfria åtgärder, det vill säga Attefall (2019: 159).

Bostadsanpassningsbidrag

Bidraget lämnas av kommunen för vissa åtgärder som behövs för att personer med funktionsnedsättningar ska kunna använda sin bostad på ett ändamålsenligt sätt.

Antalet ärenden, liksom genomsnittskostnaden, för helåret ligger under budgeterat. Det positiva utfallet för lämnade bidrag ligger direkt kopplat till antalet inkomna ärenden, samt att genomsnittskostnaden per ärende legat betydligt under såväl budgeterat som föregående års utfall. Viktigt att notera är att verksamhetens omfattning och kostnader fluktuerar över tid.

17.3 Ekonomisk uppföljning

Nämndens överskott om 1,5 mnkr fördelar sig med ett underskott om 0,8 mnkr på intäktssidan och ett överskott om 2,3 mnkr på kostnadssidan.

Intäkter

Intäkterna har en negativ avvikelse på helåret om 0,8 mnkr i jämförelse med budget. Trots att antalet bygglovsärenden nått den budgeterade nivån, har andelen större bygglovsärenden varit färre än budgeterat, vilket förklarar den negativa avvikelsen. Den negativa avvikelsen på bygglovsavgifter har hjälpts upp av att nivån gällande sanktionsavgifter ökat kraftigt under året.

Kostnader

Summa kostnader har en positiv avvikelse på helåret om 2,3 mnkr i jämförelse med budget. Avvikelsen under personalkostnader härrör sig till största delen från lägre kostnader vad avser utbildning av personal. Den positiva avvikelsen under övriga kostnader härrör sig till största delen till lägre kostnader vad avser bostadsanpassningsbidrag.

17.4 Framåtblick

Antalet ärenden per årsarbetare vid bygglovenheten bedöms även fortsättningsvis ligga på en, i jämförelse med andra kommuner, hög nivå, dock med fluktuationer utifrån rådande konjunkturläge och liknande faktorer. Under helåret 2020 var antalet inkomna bygglovärenden 1484, en ökning med cirka 15 procent jämfört med 2019.

Nämnden kan för detta år även notera en fortsatt ökning av antalet komplexa tillsynsärenden, vilka ofta är mycket resurskrävande. Tillsynsprocessen har setts över, vilket resulterat i att den vakanta samordningstjänsten på enheten omvandlas till en handläggartjänst inriktad mot tillsyn. Rekrytering avses inledas tidigt 2021.

Kommunens fortsatta utveckling kommer att innebära en kontinuerlig ökning av antalet ärenden inom bygglovsområdet. Befolkningens förändrade åldersstruktur, där antalet äldre ökar, kan också leda till att antalet ärenden gällande bostadsanpassningsbidrag blir fler framöver.

18 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

18.1 Viktiga händelser

- 382 smittskydds- och trängselkontroller har utförts på serveringsställen.
- I syfte att minska näringsläckaget från våra marker har ett webinarium för hästägare och hästföretagare genomförts tillsammans med Vallentuna kommun. Webinariet har spelats in och kan ses i efterhand.
- Ett seminarium om miljövänligt båtägande riktat till båtklubbar med fokus på att minska spridning av giftiga ämnen från båtbottnfärger har genomförts.
- Tillsyn har genomförts vid marinor och varv vars hantering av bland annat båtbottnfärg har lett till föroreningar i sediment och jord. Tillsynen sker i syfte att säkra en reducerad risk för miljö- och hälsopåverkan.
- Klagomål på lukt från Margretelunds avloppsreningsverk har lett till föreläggande om skyddsåtgärder och utredning. Roslagsvatten AB har tagit fram förslag på åtgärder i syfte att minimera lukt som planeras genomföras 2021.

18.2 Verksamhetsuppföljning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för tillsyn med stöd av miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om handel med vissa receptfria läkemedel, strålskyddslagen, lag om foder och animaliska biprodukter, smittskyddslagen och tillhörande föreskrifter samt lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

De fortsatta satsningarna på utökad provtagning av sediment och vatten i syfte att uppnå miljökvalitetsnorm för vatten samt medverkan i arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för kustvatten, sjöar och vattendrag i kommunen har fortgått.

Pandemin har i stor omfattning påverkat Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Tillsyn av smittskydd på serveringsställen har införts, klagomål och förfrågningar har ökat. Hänsyn till smittrisker medför att viss tillsyn inte har kunnat genomföras och att tillsyn och annat arbete har utförts på distans. Trängsel- och smittskyddstillsyn på serveringsställen har utförts i serveringslokaler, på uteserveringar och vid olika slags event, julbord och liknande. Klagomål och förfrågningar har ökat kraftigt främst beträffande nedskräpning, dumpning av byggavfall och hushållsavfall, små avlopp, buller och andra bostadsrelaterade störningar samt trängsel.

Risk för smitta samt trängsel- och smittskyddstillsynen har inneburit stor påverkan inom livsmedelskontrollen. Anläggningar som har en verksamhet som innebär hög risk och som omfattas av årlig tillsyn såsom livsmedelsbutiker med egen produktion, storkök och restauranger har prioriterats. Provtagning av is från ismaskiner, vattenautomater och färgämnen i produkter riktade till barn

har genomförts. Antalet nyregistrerade livsmedelsanläggningar har varit fler än tidigare år. 18 RASFF (EU:s varningssystem om livsmedel) och 10 misstänkta matförgiftningar har hanterats.

Ansökningar om tillstånd för små avlopp har ökat. Tillsyn av farligt avfall på nedskräpade tomter och tillsyn av rökfria miljöer och förskolor har genomförts. Tretton tillbud avseende bland annat oljeläckage, risk för bränsleläckage från lastbil, buss, entreprenadmaskin och sjunkande båt, brand i villa, bilbrand samt bräddningar av avloppsvatten från ledningsnät och pumpstationer har handlagts.

18 ansökningar om serveringstillstånd, en bolagsförändring och ett återkallande på egen begäran har handlagts. Tillsyn av alkoholservering har skett dagtid, kvällstid och nattetid. Yttre tillsyn har skett vid 61 tillfällen och inre tillsyn (ekonomi och vandel) vid 44.

18.3 Ekonomisk uppföljning

Nämndens överskott om 1,4 mnkr fördelar sig med ett överskott om 1,0 mnkr på intäktssidan och ett överskott om 0,4 mnkr på kostnadssidan. De ökade intäkterna beror främst på ett ökat antal avloppsansökningar, senarelagd fakturering av avloppstillsyn, en ökning av tillsyn inom vissa områden samt ett ökat antal remisser avseende bygglovsansökningar och strandskyddsbedömningar. Orsaken till överskottet på kostnadssidan beror på personalvakanser samt lägre kostnader inom framförallt fortbildningsområdet.

18.4 Framåtblick

Österåker växer och fler skolor, förskolor, livsmedelsanläggningar och andra verksamheter där nämnden utövar tillsyn och kontroll förväntas att starta, vilket kommer att medföra en ökning av antalet ärenden inom nämndens område.

En nationell strategi för miljöbalkstillsynen kommer att tas fram under 2021 och förändringar inom livsmedelskontrollen förväntas från 2022.

19 Tekniska nämnden

19.1 Viktiga händelser

- Slussvaktarbostaden har invigts efter en omfattande renovering
- Ett så kallat muscle beach, en form av utomhusgym har byggts vid Breviksbadet och tillgänglighetsåtgärder har utförts
- Remissvar på Region Stockholms sjötrafikutredning har lämnats och en resenärsundersökning har genomförts
- Båthamnsvägens ersättning har slutbesiktigats under december månad
- Skolbusstrafik med sex bussar startade i augusti
- Den förlängda Hjulvägen öppnade för trafik i juni
- Kvalitetshöjning av fastighetsgränser har under året skett i följande områden: Betsö, Mjölkö, Ålön, Långholmen, Gistholmen samt delar av Ingmarsö och Örsö

19.2 Verksamhetsuppföljning

Nämnd

Nämndadministrationens budget omfattar främst arvoden, resekostnader och utbildningskostnader. Överskottet för perioden beror framförallt på lägre antal genomförda nämndsmöten under 2020.

Infrastruktur och anläggning

Under 2020 har en organisationsförändring genomförts och det har skapats en avdelning, Infrastruktur och anläggning, samt ett antal enheter. En enhetschef har rekryterats till den nybildade trafikenheten. Trafikenheten kommer från och med 2021 även att inkludera samhällsbetalda resor. Utöver trafikenheten har även tillskapats: park och landskapsenheten, enheten för projektledare anläggning samt gata och parkeringsenheten.

Arbetet med Kråkbergsparken respektive Bergsättraparken har inletts.

Arbetet med mobilitets- och trafikplan fortskrider med parkerings- respektive kollektivtrafikplan. Projekten har dock försenats på grund av covid-19 och att resurser omprioriterats till förmån för skolbussprojektet och sjötrafikutredningen. En enkät angående behov av sjötrafik nu och i framtiden genomfördes under våren och kollektivtrafikenkäten sammanställdes under våren.

Antalet trafiksäkerhetsåtgärder har blivit fler än budget och omfattar bland annat ombyggnad av flera passager över vägar till upphöjda övergångsställen.

Verksamhetsstöd

Under året har skolbussar upphandlats för att minska skolskjuts med taxi och därmed också, på sikt, komma tillrätta med en negativ kostnadsutveckling. Skolbussarna, totalt sex bussar, har varit i drift från och med höstterminens start. En ny webbapplikation har införts för ansökan om skolskjuts

Primärkarta över ytterskärgården är framtagen med samma detaljnivå som övriga delar av kommunen det vill säga byggnader, vägar, detaljer samt nivåkurvor med ekvidistans 0,5 meter. Det finns nu en kommunövergripande karttäckning, vilket underlättar för alla som vill bygga och bo i kommunen.

19.3 Ekonomisk uppföljning

Nämndens överskott om 51 tkr fördelar sig med ett överskott om 3,2 mnkr på intäktsidan och ett lika stort underskott på kostnadssidan.

Intäkter

Intäkterna har en positiv avvikelse på helåret om 3,2 mnkr i jämförelse med budget. Den positiva avvikelsen beror främst på intäkter av engångskaraktär, markhyror, arrendavgifter och kraftigt ökade intäkter vad avser kartproduktion gentemot allmänheten

Kostnader

Summa kostnader har en negativ avvikelse på helåret om 3,2 mnkr i jämförelse med budget. Den negativa avvikelsen under personalkostnader härrör sig till lägre omföring av tid gentemot investeringsprojekt, mycket på grund av pandemin, samt ökade personalkostnader i form av inhyrd personal (föräldra-/tjänstledighet) inom Samhällsbetalda resor. Den positiva avvikelsen under kapitalkostnader är kopplat till genomförd reversering (återföring av avskrivningar) som genomförts under 2020 på anläggningstillgångar som bedöms ha ett beständigt värde. Den negativa avvikelsen under köp av verksamhet är till större delen kopplat till ökade kostnader för dagvattenhantering. Den negativa avvikelsen under övriga kostnader är främst kopplad till samhällsbetalda resor.

Under verksamhetsåret 2020 har nettoinvesteringar motsvarande 75,2 mnkr genomförts inom nämnden, vilket motsvarar 95 procent av fastställd årsbudget om 79,0 mnkr. Under verksamhetsåret sänktes tilldelad budgetram om 104,0 mnkr till 79,0 mnkr, detta med anledning av att starten av bytet av Säbybron blev förskjutet. Sänkt budgetram om 25,0 mnkr har överförts till verksamhetsåret 2021.

19.4 Framåtblick

Infrastruktur och anläggning

Framtida volymer bedöms öka avseende såväl ärenden från invånare, myndighetsbeslut i form av tillstånd och driftvolymer. Dessa volymökningar behöver hanteras både utifrån organisation samt resurser för drift och underhåll. Antalet anläggningar ökar och därigenom behov av underhåll, både löpande och för att bibehålla värdet på anläggningarna.

Samhällsbetalda resor

De skolbussar som upphandlats transporterar elever morgon och eftermiddag. Under ett antal timmar på dagen står dessa stilla. Möjlighet finns att till en mindre kostnad använda dessa bussar till andra typer av transporter när de inte används för att transportera elever. De möjligheter som ses över är att använda bussarna till skolornas behov av utflykter, transport till simundervisning med mera. Även möjligheter till turbundna resor till och från daglig verksamhet undersöks.

Kart- och mätenheten

I takt med att Österåker växer ställs större krav på effektiva byggprocesser samtidigt som alla som bor och verkar i kommunen vill ha insyn i, och förståelse för, den förvandling som Österåker står inför i samband med Sverigeförhandlingen. En översyn av olika möjligheter för att påskynda processen från insamling av data till färdig kartprodukt pågår.

20 Socialnämnden

20.1 Viktiga händelser

- Två nya jourhem har kontrakterats.
- MIA-projektet (Mobilisering inför arbete) inom Samordningsförbundet Roslagen har avslutats. Europeiska socialfonden (EFS) har godkänt en förlängningsansökan och projektet fortsätter under namnet Mia Vidare.
- En projektanställning har tillkommit inom våld i nära relationer. Syftet är att ytterligare utveckla samordningen och samverkan inom förvaltningen.
- En projektanställning av en ungdomsbehandlare på heltid har tillkommit. Syftet är att förstärka behandlingsalternativen på hemmaplan.
- Ny överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms Län om ärendansvar för personer i hemlöshet har antagits och gäller från september 2020.
- Ny e-tjänst för anmälan av oro för barn.

20.2 Verksamhetsuppföljning

Pandemin och dess konsekvenser har krävt flexibla lösningar av medarbetare och på genomförandet av insatser.

Trots ändrade förutsättningar i pandemins spår har socialförvaltningen kunnat upprätthålla arbetet med att ta emot anmälningar, göra förhandsbedömningar och fatta beslut om utredning samt genomföra insatser. Fler samtal har till exempel genomförts digitalt eller via telefon för att minska antalet fysiska möten, vilket inneburit utmaningar i arbetet med barns delaktighet.

Vad gäller insatser som Socialnämnden beviljar har vissa påverkats av pandemin. Det är främst genomförandet av insatsen som förändrats. Exempel på detta är att familjebehandling och öppenvården för personer med beroendeproblematik i egen regi i huvudsak har genomförts digitalt.

Under november månad genomfördes en uppföljning av insatsen boendestöd med anledning av covid-19. Insatsen har på grund av pandemin genomförts via telefon. Uppföljningens fokus var att fånga hur mottagaren upplevde boendestödet via telefon. 14 personer var aktuella för insatsen och tio (71 procent) deltog i uppföljningen. Samtliga tio personer ansåg att insatsen fungerade bra.

20.3 Ekonomisk uppföljning

Socialnämndens verksamhetskostnader är 10,2 mnkr lägre än budget 2020 och intäkterna är 16,0 mnkr lägre än budget. Årets prognostiserade underskott på 3 mnkr ökade i december till 5,8 mnkr. I samband med årsskiftet bokfördes en ökning av semesterskuld motsvarande 0,7 mnkr som kostnad. Samtidigt minskade upplupna intäkter från Migrationsverket motsvarande 2,7 mnkr.

20.4 Framåtblick

Den psykiska ohälsan i samhället ökar enligt Socialstyrelsen. Detta gäller framförallt bland barn och unga vuxna. Orsakerna till detta är inte helt klarlagt. Pandemin medför ytterligare påfrestningar i den sociala situationen genom social distansering och situationen på arbetsmarknaden.

Digitalisering och välfärdsteknologi är områden där produkter, programvaror och tjänster utvecklas snabbt. För kommuninvånarna kan utvecklingen bidra till ökad självständighet, delaktighet, tillgänglighet och trygghet. För verksamheten innebär det möjligheter till ökad effektivitet, nya arbetssätt och ökad kvalitet på tjänsterna.

Den digitala omställningen har påskyndats av pandemin. Pandemin har accelererat toleransen för videomöten och distansarbete. Socialförvaltningens medarbetare har möten med medborgare och varandra via videolänk. Allt fler medarbetare vet hur de ska använda sig av de digitala verktyg som finns på arbetsplatsen. Detta ger en positiv grund för att bedriva utvecklingsarbetet mot en ökad användning av digital teknik inom socialförvaltningens verksamhetsområde.

Ekonomiskt bistånd är ett komplext område där kommunen står inför olika utmaningar. Samverkan mellan olika myndigheter är av stor vikt då individer inom ekonomiskt bistånd många gånger är i behov av parallella eller samordnade insatser. Arbetslösheten är nationellt den enskilt vanligaste orsaken till att enskilda uppbär ekonomiskt bistånd. Arbetsförmedlingens reformering, med stängda kontor och mindre stöd till den enskilde, kan påverka kostnaderna för ekonomiskt bistånd i kommunerna.

Det ekonomiska biståndet till nyanlända som lämnat etableringsprogrammet ökar. Det är problematiskt att programmet och ersättningen endast gäller under två år och att kostnader flyttas över till kommunen när Arbetsförmedlingen inte lyckas stödja individer till egen försörjning. Även pandemin påverkar gruppens väg mot egen försörjning. Många aktiviteter har ställts in och det har blivit svårare att skaffa praktikplatser.

En annan påverkan på behovet av ekonomiskt bistånd är att Försäkringskassan beviljar färre personer sjuk- eller aktivitetsstöd. Personer som är långvarigt sjuka och saknar sjukpenninggrundande inkomst (SGI) kan ha behov av ekonomiskt bistånd.

Med anledning av pandemin har Migrationsverkets arbete med överföringar av kvotflyktingar stått stilla under våren 2020. Då expertmyndigheter bedömer att risken för spridning av viruset i världen minskat, har Migrationsverket återupptagit arbetet med överföringar och dessa kommer att ske till de kommuner och regioner där smittspridningen och belastningen på sjukvården bedöms vara låg. Migrationsverket har meddelat att kommuntalet för 2020 kommer att underskridas. Detta innebär att alla kommuner inte kommer att uppnå sitt kommuntal för 2020. I början av 2021 kommer Migrationsverket att lämna respektive kommun information om det slutliga antal anvisningar för 2020. Anvisningsantalet för 2021 är 65 personer.

21 Armada fastighets AB (koncernen)

21.1 Viktiga händelser

- Färdigställande av ombyggnation på Skärgårdstadsskolan
- Nya omklädningsrum har byggts i befintlig lokal i Sporthallen
- I Alceahuset har ombyggnationen färdigställts och hyresgästen Stockholms Läns Landsting, som flyttade in i nya lokaler på bottenvåningen
- Byggnationen av multihallen pågår. Markförstärkning och pålning är klara och nu pågår själva byggnationen av hallen
- På Ljusterö i Mellansjö har nybyggnationen av Särskilt Boende med 10 platser påbörjats
- Tunadotter AB har under våren avyttrats, vilket innefattade hotell- och banklokal
- Fastigheterna Tråsättra 1:94 och Täljö 2:8 har avyttrats
- Armada Mellansjö AB, Armada Projektfastigheter AB samt Armada Stenhagen AB har fusionerats upp i Armada Bostäder AB samt Armada Kommunfastigheter AB

21.2 Verksamhetsuppföljning

Armada har under året påbörjat två nybyggnationer; multihallen och särskilt boende på Ljusterö, samt avslutat en större ombyggnation av Skärgårdstadsskolan. Det är kostsamma investeringar som har kunnat utföras utan nya banklån. Byggnationen har bland annat finansierats av försäljningen av Tunadotter AB, där ett koncerninternt lån på 47 mnkr löstes, samt försäljning av fastigheterna Tråsättra 1:94 och Täljö 2:8.

Styrelsen fattade beslut om att minska antalet bolag i koncernen. Därför har två bolag, Armada Mellansjö AB och Armada Projektfastigheter AB fusionerats upp i sina respektive moderbolag. Armada Bostäder AB:s dotterbolag Armada Stenhagen AB, med förskolan Klippan, har fusionerats upp i Armada Kommunfastigheter AB. Därmed ligger nu alla förskolor i samma juridiska bolag.

Året har präglats av pandemin. Några få lokalyresgäster har erhållit hyresbidrag från den statliga hyresersättningen som aviserades i början av pandemin. Armada Bostäder AB har anpassat sig till de nya förutsättningarna som råder. Säkerheten för hyresgäster, servicepersonal och hantverkares hälsa är prioriterat. I så stor utsträckning som möjligt sker visning av lägenheterna utifrån de bostadssökandes och boendes önskemål, med enbart enstaka personer i lägenheten samtidigt. Det medför att uthyrningsprocessen tar något längre tid. Enbart i undantagsfall hyr Armada ut via ritning och då i samförstånd med den bostadssökande.

Bostadsfastigheterna behöver underhållas och under året har flera typer av underhållsarbeten skett. För att ge ökad trygghet för hyresgäster fortsätter Armada även arbetet med byte av passersystem i bostadsfastigheterna.

På de kommunala fastigheterna har taket renoverats på Sjökarbyskolan och på Söra Simhall. I Margretelundsskolan fortsätter arbetet med att byta ut fönsterna. Arbetet kommer fortgå under 2021. Byte av brandlarmanläggning till ett SOS-kopplat fullskaligt brandlarm har skett på Roslags-Kulla skola och på Sjökarbyskolan. I Alceahuset har en del av parkeringsplatsen framför byggnaden asfalterats och i slutet av året påbörjades ett omfattande byte av avloppsrör i kulvert, vilket fortsätter in på 2021.

Internt har arbetet fortgått med att bland annat digitalisera besiktningssprocessen, som idag är en omfattande process med mycket information i pappersform, mejl till flera parter och flera olika kontaktytor för den utflyttande hyresgästen.

Under året har det investerats i en egen energimodul som tidigare funnits hos driftentreprenör. Armada får nu bättre kontroll och äger numera plattformen där informationen finns. Modulen samlar in data om energi- samt vattenanvändning.

21.3 Ekonomisk uppföljning

Koncernens resultat uppgår till en vinst på 43 mnkr (36 mnkr). I resultatet ingår försäljning av fastigheterna Täljö 2:8, Tråsättra 1:94 samt bolagsförsäljningen av Tunadotter AB.

Omsättningen har minskat något jämfört med 2019, 336,4 mnkr (340,7 mnkr). Det är främst Österåkers Stadsnät AB som har minskat sin omsättning från föregående år, 18,7 mnkr (27,3 mnkr). Antalet nya anslutningar minskar och bolaget går från att kraftigt bygga ut nätet till att gå in i ett förvaltningsskede. Tunadotters omsättning bidrar också till den lägre nivån.

Även driftkostnaderna är lägre mot 2019, 112,4 mnkr (127,6 mnkr) och även här kan det främst kopplas till Österåkers Stadsnät AB då installationskostnader har minskat i takt med färre anslutningar. I fastighetsbolagen har driftkostnaderna gått ned något främst på grund av färre skador och mildt klimat. Vattenförbrukningen har sänkts med cirka 16 procent i de kommunala fastigheterna men har å andra sidan gått upp med 6 procent i bostadsfastigheterna.

Underhållet för 2020 är 28,1 mnkr (33,1 mnkr). Föregående år gjordes en extra satsning i Armada Kommunfastigheter AB som då hade ett särskilt behov av att byta ut flera tak på skolfastigheter. Med anledning av att stora ombyggnationer aktiveras skapas utrymme för mer underhåll. Det som aktiveras skrivs av på mellan 15-30 år. I år har Armada Kommunfastigheter AB kunnat avsätta 2,4 mnkr i en periodiseringsfond för att skapa en buffert att kunna utnyttja i framtiden vid behov.

Balansomslutningen har ökat till 3 222 mnkr (3 132 mnkr) på grund av flertalet pågående om- och nybyggnadsprojekt. Eftersom bolaget gjort några försäljningar så har skulderna hos kreditinstitut enbart ökat marginellt. Koncernens totala utestående lån till kreditinstitut var på balansdagen 2 883 mnkr (2 860 mnkr).

Räntekostnaderna har under året gått ned till följd av att gamla lån med fast ränta har förhandlats om till lägre ränta. Andelen rörliga lån är lägre, 10 procent (15 procent). Armada har valt att binda flera lån när räntan varit låg. Den genomsnittliga räntesatsen hos kreditinstitut är 0,93 procent (1,13 procent) Samtliga av koncernens lån har kommunal borgen som säkerhet.

21.4 Framåtblick

Med en lånevolym på 2 883 mnkr är räntekostnaderna och förändringen av ränteläget väsentligt för koncernens resultat. En ränteförändring på 1,0 procentenhet för lånen som förfaller under 2021 skulle innebära en ökad räntekostnad på 4,3 mnkr. Det totala lånebeloppet för bolagen är hög, men det bör noteras att marknadsvärdet på fastigheterna är drygt 4,2 mdkr. Om det inte sker några fastighetsförsäljningar kommer koncernen ta upp nya banklån för att finansiera byggandet av multihallen och särskilt boende.

Arbete med ökad digitalisering fortsätter. Utvecklandet av hemsidan fortskrider för att hyresgäster via ”Mina Sidor” ska kunna få all information om sitt boende på ett ställe. Fordonstorget är helt digitaliserat och inom en snar framtid kan hyresgästen använda sig av Mobilt BankID för inloggning och signering av alla sina avtal.

22 Roslagsvatten (koncernen)

22.1 Viktiga händelser

- Två större organisationsförändringar genomfördes i syfte att bättre renodla uppdragen och tydliggöra gränsdragningar. Detta innebar att en helt ny avdelning föddes, kundreskontra, med huvudsaklig uppgift att säkra intäktsflödet.
- Beslut om att bygga ett reningsverk på befintlig plats i Margretelund togs under våren i Österåkers kommun samtidigt som Vaxholms stad tog ett inriktningsbeslut att ansluta till det nya reningsverket.
- Nya värderingar har under året tagits fram: proaktivt, integritet, hållbart och resultatinkänt och till dessa även vägledande principer och beteenden. Dessa kommer under 2021 att integreras allt mer i organisationen.
- Arbetet med att ta fram handlingsplaner kopplade till bolagets så kallade "skitviktiga mål" (SVM) och visualisera arbetet mot målet *Topp 5 om 5* har ytterligare utvecklats under året.

22.2 Verksamhetsuppföljning

Totalt har Roslagsvatten distribuerat 6 miljoner kubikmeter dricksvatten till 110 000 kunder under 2020. Det är ungefär samma volym som 2019. Mängden odebiterat vatten har under året ökat något. För att motverka detta har Roslagsvatten under året börjat låsa brandposter och installera vattenkiosker.

I Österåker har närmare 2 miljoner kubikmeter dricksvatten distribuerats till 37 638 personer. Det är 145 liter per person och dygn med 28 procent odebiterat vatten, vilket är en viss ökning från 22 procent 2019, som beror på en eftersläpning i såld mängd.

Roslagsvatten har under 2020 renat avloppsvatten vid 25 egna reningsverk samt två där bolaget ansvarar för driften. Totalt har 1 926 ton slam producerats vid avloppsreningen, vilket är en ökning med cirka 150 ton från 2019. 827 ton av det slam som producerats var Revaq-certifierat, vilket också är en ökning från 2019, både i absoluta tal och i andel av det totala slammet.

När det gäller avfallshantering har ett övergripande fokus under året varit att skapa bättre möjligheter till sortering. Under 2020 har möjligheten till matavfallssortering erbjudits till 14 117 abonnenter jämfört med 12 932 abonnenter 2019. Totalt har Roslagsvatten under 2020 ansvarat för avfallshantering för nära 30 400 hushåll i Österåker och Vaxholm.

På Ljusterö har Roslagsvatten förbättrat möjligheten till källsortering och infört matavfallsinsamling som innebär att boende kan bidra till en bättre hantering av det uppkomna avfallet. Roslagsvatten har också påbörjat arbetet med en stationär återvinningscentral på Ingmarsö. När anläggningen öppnar 2021 blir det Roslagsvattens första på en skärgårdsö.

Tillsammans med Österåkers kommun har Roslagsvatten tagit fram en ny avfallsplan som kommer att gälla mellan 2021–2030. Planen kommer att visa vägen mot en effektiv och attraktiv avfallshantering för kunderna de kommande åren, då mycket spännande utveckling kommer att ske.

Österåker växer som många av bolagets kommuner. Centralorten Åkersberga ska omvandlas enligt vision och översiktsplan, vilket innebär förändringar även i den befintliga VA-anläggningen. Planerna innefattar också flera nybyggnationer västerut och söderut längs Roslagsbanan för stationsnära bostäder i linje med Sverigeförhandlingen.

22.3 Ekonomisk uppföljning

Resultatet för perioden blev ett överskott om 20 mnkr före bokslutsdispositioner. Resultatet avsätts helt till överavskrivningar i respektive dotterbolag. Dessa reserver byggs upp för att kunna tas i anspråk när framtida avloppsrening ska finansieras. Resultatförbättringen jämfört budget består främst av ökade intäkter och lägre räntekostnader. De ökade intäkterna har också genererat ökade kostnader. Soliditeten ligger stabilt på 9,2 procent.

22.4 Framåtblick

Utvecklingen i kommunen innebär också vissa strategiska åtgärder. Det behövs en ny överföringsledning för västra Åkersberga som kommer projekteras under 2021. Omvandlingen av Åkersberga centrum innebär också ett stort VA-arbete. Under 2020 blev flera områden klara där fastigheter kopplades till kommunalt VA, exempelvis Nyhagen, Brännbacken och Vagnslidret.

Eftersom ett helt nytt reningsverk planeras byggas för Österåker på samma plats där nuvarande reningsverk finns, har arbetet med projektplaneringen fortgått under året. Verket planeras tas i drift 2026 och det gamla läggs i samband med det ner.

23 Miljöredovisning

23.1 Allmänt

Österåker arbetar för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling som ger goda förutsättningar för människa, miljö och natur att samverka.

Österåkers lokala miljömål beskriver vad kommunen vill åstadkomma med sitt miljöarbete. Miljömålen riktar sig till hela den kommunala verksamheten och ska även fungera som inspiration och kommunikation till invånare i kommunen. Varje förvaltning, bolag och enhet planerar sitt miljömålsarbete utifrån miljömålen.

De lokala miljömålen baseras på:

- Nationella och regionala miljömål
- Miljökvalitetsnormerna för vatten och luft
- Mål i andra antagna styrdokument
- Österåkers situation och möjlighet att bidra med störst miljönytta

De kommunala miljömålen (Österåkers miljömål 2016-2019) har förlängts och gällde även 2020. Processen att ta fram nya miljömål har pågått under hela 2020, och nya miljömål förväntas vara klara att antas under 2021. I utvecklingsarbetet ingår även att se över uppföljningen av miljömålen. Projektet att ta fram nya miljömål sker parallellt och i samspel med projektet att ta fram ett hållbarhetsramverk som kopplar kommunens verksamhet till de 17 hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Förankring och dialog kring miljömålen har under året skett med de viktiga interna intressentgrupperna förtroendevalda och tjänstepersoner. Dialogformer har skett i form av workshops med grupparbeten och enkäter, möten och intervjuer med tjänstepersoner, samt tätare möten med kommunkoncernens miljömålsgrupp.

Nedan redovisas ett urval av slutförda och pågående aktiviteter under 2020 inom respektive målområde i kommunen gällande miljömål (Österåkers miljömål 2016-2019).

23.2 Klimat och luft

Innehåller kommunens mål gällande koldioxidutsläpp, energi och transporter.

Under året har projektet att ta fram en ny klimat- och energistrategi fortgått. Strategin ska inkludera en handlingsplan för att fortsätta minska kommunens klimatpåverkan och därmed bidra till Parisavtalet. Kommunens energi- och klimatrådgivare (EKR) har fortsatt den utåtriktade rådgivningen med syfte att stötta en effektiv och miljöanpassad energianvändning och de nationella klimat- och energimålen. Framst i form av att ge råd till de som kontakter EKR om solenergi, laddplatser, uppvärmning (värmepumpar) och energieffektivise-

ring mer mera, samt att medverka vid publika evenemang. EKR har bland annat varit medarrangör till ett seminarium om energisparande och förnybar el för skärgårdsföretag och arrangerat aktiviteter på temat ”cykla, gå- låt bilen stå” under Europeiska trafikantveckan. I övrigt ställdes regionala aktiviteter om till digitala seminarier, rådgivningsfilmer och ökad aktivitet på sociala medier. Regionalt har ett verktyg för digital rådgivning till bostadsrättsföreningar tagits fram.

Kommunens energianvändning i lokaler

Energianvändningen i kommunens lokaler har fortsatt att minska. Även om årets energiminskning blev mindre än målnivån har delmålet att energiförbrukningen (kWh/kvm) ska minska med 20 procent mellan 2009 och 2020 överträffats. Utfallet är en total minskning på 25 procent. Till 2030 är målet att energiförbrukningen ska minska med 40 procent jämfört med 2009.

Ett urval av energibesparande åtgärder 2020:

- Fönsterbyte till 3-glas i en fastighet
- Byte av ventilationsaggregat samt cirkulationspump
- Löpande kommunikation och information till hyresgäster om energianvändning
- Ökad digitalisering av processer, bland annat samlad fastighetsinformation och besiktningssprocess samt ny energimodul med samlad information om energi-och vattenförbrukning. Bättre information ger ökad möjlighet till analys, felsök och optimering

Resor och transporter

En resepolicy för kommunanställda har antagits av Kommunfullmäktige tillsammans med ett beslut att anta en klimatväxlingsutmaning från Fossilfritt Sverige. En väl implementerad resepolicy är ett viktigt steg mot minskad klimatpåverkan från kommunens verksamheter. Kommunanställdas transporter har överlag minskat under 2020 på grund av utvecklad teknik och arbetssätt för distansarbete och möten med brukare, samt fler digitala möten, konferenser och utbildningar både internt och externt.

Måltider

Måltidsenheten har fortsatt sitt progressiva arbete med att laga klimatsmart, näringsrik och närproducerad mat. Ur klimatperspektiv har det lett till att klimatpåverkan per inköpt kilo livsmedel minskat genom:

- Mer mat från växtriket, cirka 30 procent mer vegetariskt än tidigare år genom att basera måltider på grönsaker och fullkornsprodukter. Den största förändringen är på gymnasiet, där betydligt fler nu väljer att äta vegetariskt. I skolrestaurangerna serveras alltid ett vegetariskt alternativ

och en dag per vecka är båda rätterna vegetariska. Serveringslinjerna har ändrats så att det numera är den vegetariska rätten som eleverna tar först av.

- Mindre, men bättre kött. Måltidsenheten har de senaste två åren minskat inköp av kött motsvarande cirka 0,5 mnkr. Andel svenskt kött har ökat med tio procentenheter till 98 procent.
- All fisk är MSC-märkt, det vill säga från hållbara bestånd. Under året har ett projekt med att köpa in lokalt och hållbart landodlad fisk genomförts med gott resultat.
- I första hand väljs närodlade svenska livsmedel med kunskap om hur den är producerad.

Information och påverkan

Ett miljöbidrag har för fjärde året i rad delats ut av kommunen. Bidraget är till för projekt som utförs inom kommunen av lokala organisationer och på olika sätt bidrar till ökad hållbar utveckling med fokus på miljömässig hållbarhet. I år har bidrag delats ut till en cykeltävling öppen för alla invånare, samt etablering av en ny bigård.

Kommunen har via miljö- och hälsoskydds-enheten genomfört informationsinsatser för att minska negativ påverkan på hälsa och miljö vid eldning i eldstäder och av trädgårdsavfall samt vid tomgångskörning.

I bygglovsprocessen har byggherrar och andra målgrupper, utifrån skede, informerats om valmöjligheter med bäring på miljöhänsyn samt om möjligheten att avgiftsfritt konsultera kommunens energi och klimatrådgivare gällande till exempel val av uppvärmningskällor och egen elproduktion.

Österåkers bibliotek har infört en höjning av avgiften för plastkassar. Så snart lagret med plastkassar tar slut så kommer biblioteket att övergå till papperskassar.

Under året har alla skolor i kommunens egen regi fått klassuppsättningar av utbildningsmaterialet "Natur- och miljöboken" med material om hållbar utveckling.

Upphandling och inköp

Upphandlingsenheten har skrivit ett beslutsunderlag för införandet av ett inköpssystem. Ett inköpssystem kommer att vara ett viktigt verktyg för kommunens hållbarhetsarbete genom att exempelvis ge förutsättningar för att effektivisera och följa upp inköpen.

Flera förvaltningar, bolag samt upphandlingsenheten har arbetat med att ställa miljökrav i upphandling:

- Armada har infört en systematisk stickprovskontroll där leverantörerna följs upp på både kvalitet och miljö

- I upphandling av konferensfaciliteter och personalvårdande fika och frukt har miljökrav ställts
- Kommunkansliet har genom ökad digitalisering, i stor omfattning kunnat minska volymerna för pappershandlingar som underlag för beslut i fullmäktige och nämnder, något som inverkar positivt på kommunens miljöpåverkan
- Roslagsvatten har inlett ett arbete med att förbättra processen för uppföljning av leverantörer. Man har också implementerat en checklista vid upphandlingar av entreprenader. Checklistan beskriver vilka miljökrav som ska ställas på entreprenader och hur dessa ska följas upp, vilket förenklar uppföljningen av kravefterlevnad.

Trafik och infrastruktur

Arbetet med mobilitets- och trafikplan fortskrider med parkerings- respektive kollektivtrafikplan. Projekten har försenats på grund av pandemin samt att resurser omprioriterats till förmån för skolbussprojektet och sjötrafikutredningen. Arbetet med att förbättra laddinfrastrukturen genom fler laddstolpar har genomförts och bidrag har erhållits från Klimatklivet. Flera mindre åtgärder i form av cykelparkeringar av god kvalitet har genomförts under året.

Den nya linjelagda skolbussen går på fossilfria bränslen, vilket bidrar till minskade utsläpp.

Under 2020 har Kommunstyrelsen fattat beslut om en avsiktsförklaring för ett vätgasprojekt i skärgården med syfte att etablera en vätgasdriven passagerarbåt för kommersiell linjetrafik. Vätgas kan produceras lokalt och hållbart, lagras och skulle vara ett mycket intressant alternativ till fossila drivmedel för skärgårdstrafiken. Arbetet för att skapa förutsättningar för projektet har intensifierats under året.

23.3 Skärgård, sjöar och vatten

Anger bland annat att kommunens sjöar, vattendrag och kustvatten ska ha god ekologisk och kemisk status samt att utbyggnaden i skärgården ska ske varsamt så att natur- och kulturvärden längs kusten bevaras.

God status i kommunens vatten

För att nå upp till miljömålet om god kemisk och ekologisk status i sjöar, vattendrag och kustvatten, har tillsynen av enskilda avloppsanläggningar fortgått enligt plan. Av dessa har 14 procent bedömts vara bristfälliga och kommer att följas upp med krav på förbättrande åtgärder eller förbud mot utsläpp. Genom att bristfälliga avloppsanläggningar åtgärdas kan utsläppen av näringsämnen till närliggande sjöar, vattendrag samt kustvatten minska. Dessutom har ett arbete med ett lokalt åtgärdsprogram för kommunens vatten inletts och satsningarna

på utökad provtagning av sediment och vatten i syfte att uppnå miljö kvalitetsnormer för vatten fortgår. Under vintern höll miljö- och hälsoenheten ett seminarium om miljövänligt båtägande riktat till båtklubbar med fokus på att minska spridning av giftiga ämnen från båtbottnfärger.

Arbete med tematiskt tillägg till översiktsplanen med fokus på kust och skärgård pågår och kan bidra till att nå målet att utbyggnaden i skärgården sker på ett varsamt sätt som tillgängliggör kusten och bevarar natur- och kulturvärden.

Kopplat till skolan har också LONA-projektet Skolbäcken pågått. Sportfiskarna tillsammans med lokala sportfiskeklubben har under året tagit ut 27 skolklasser till Smedbyån. Eleverna har på ett praktiskt sätt fått lära sig mer om livet i ett vattendrag och hjälpa till med fiskevårdande åtgärder.

Avlopp och dagvatten

Ett nytt inriktningsbeslut har tagits om att bygga ut reningsverket vid Margretelund för att kunna möta kommunens utveckling.

Margretelunds reningsverk har generellt fungerat tillfredsställande under året, men ett par driftstörningar och reoveringsarbeten har påverkat utsläppsvärdena under året. Vid reningsverket pågår ett arbete med att minska luktstörningar från slamhanteringen. Vid de mindre reningsverken har riktvärdena hållits vid Skärgårdsstad, Roslagskulla och Rydbo reningsverk, medan överskridanden har skett vid Linanäs och Mellansjö.

Under året har ett par bräddningar inträffat. De större bräddningarna orsakades av höga flöden och av strömavbrott. För att förebygga sådana bräddningar kommer ett par av de större pumpstationerna att förses med reservkraftsaggregat. Att minska mängden av så kallat tillskottsvatten är viktigt både för att minska risken för bräddning och för att öka livslängden på ledningsnät, pumpstationer och reningsverk. Roslagsvatten har under året drivit ett projekt för att leta felkopplingar till spillvattenledningarna och på så sätt minska tillskottsvattnet. En annan prioriterad åtgärd under 2020 har varit att identifiera och agera på variationer och trender i avloppsreningen. Sådana avvikelser kan exempelvis vara att halterna av ett visst ämne är högre än vanligt eller att det kommer mycket mer avloppsvatten än väntat.

Arbetet med att genomföra kommunens antagna VA-plan pågår. Planering av genomförande av Åkersberga centrums planprogram pågår där stora delar av befintlig VA-anläggning behöver byggas om. Under 2020 blev flera områden klara där fastigheter kopplades till kommunalt VA, exempelvis Nyhagen, Brännbacken och Vagnslidret.

Under året har det skett ett arbete med att definiera de ramar och möjligheter som kommunen måste förhålla sig till för att möta ny tillämpning av lagstiftning kring dagvatten.

Vattenförsörjning

Vattenkvaliteten på det kommunala dricksvattnet har varit god under året. Vattenförsörjningen höll sig överlag på normala nivåer utom under en kortare period i juni. I Österåker har närmare 2 miljoner kubikmeter dricksvatten distribuerats till 37 638 kunder, vilket motsvarar en vattenförbrukning på 145 liter per person och dygn. I kommunens egna bostadsfastigheter har vattenförbrukningen ökat med 6 procent i spåren av pandemi och ökat distansarbete. Roslagsvatten har drivit kommunikationskampanjer kring hur vattenkonsumtionen kan minskas. Inkomna anmälningar om att borra för dricksvattentäkt var 22 stycken, vilket är en ökning jämfört med föregående år.

För att minska spill har Roslagsvatten under året infört låsning av samtliga brandposter. Detta hindrar obehöriga att ta vatten från brandposterna och därmed minskar risken för störningar, spill och skador. Vatten kan istället hämtas i speciella vattenkiosker som har tagits i drift under året.

23.4 Skadliga ämnen och rena kretslopp

Målområdet fokuserar bland annat på att de risker som barn och ungdomar utsätts för på grund av skadliga ämnen ska minska, samt att dricksvattnet, mark och byggnader ska vara fria från skadliga ämnen.

Arbetet med att genomföra kommunens kemikalieplan har inte påbörjats, då många åtgärder förutsätter en tillsatt kemikaliesamordnare som kan samordna och stötta med kemikaliekompetens, både vid upphandling, utfasning av farliga ämnen på förskolor och skolor och för systematiskt arbete med kemiska arbetsrisker.

Förorenad mark och PFAS

Tillsyn av förorenade områden och byggnader har utförts enligt plan på bland annat marinor och båtuppställningsplatser, i samband med planläggning, byggnationer och markarbeten. Ett tillsynsområde som har aktualiserats under de senaste åren är tillsyn av kemiska produkter och varor.

Under året har även provtagning utförts av PFAS i dagvatten inom Åkersberga tätort utförts av miljö- och hälsoskyddsavdelningen i samarbete med planavdelningen och Roslagsvatten som en del av utredningarna som krävs för ny planläggning.

Påverkan från kemiska ämnen

Andelen ekologisk mat i skolor, förskolor och boenden ökade från 29 till 32 procent, vilket innebär att målet i kommunens kostpolicy uppnåddes.

Under hösten har viss provtagning av is från ismaskiner, vattenautomater och färgämnen i produkter riktade till barn genomförts. Resultaten från is-provtag-

ningen har inte analyserats klart. Alla resultaten presenteras när alla provtagningar är genomförda och analyserna är färdiga.

Rena kretslopp

För att avgifta kretsloppen behöver farligt avfall, såsom batterier och elektronik, sorteras ut från övrigt avfall. Kommunens mål är därför att det ska vara enkelt att lämna farligt avfall. I år har den mobila miljöstationen fått ytterligare två insamlingsplatser. Där kan privatpersoner lämna sitt farliga avfall som till exempel färg och mindre elavfall såsom hushållsapparater, tv-apparater och batterier.

23.5 Mark, byggande och boende

Behandlar samhällsbyggnadsfrågor, exempelvis trafikplanering, men även kretsloppsfrågor såsom VA och avfallshantering.

Planering för klimatsmarta, attraktiva och hållbara stadsdelar

Stadsplanearbetet har under året fokuserats på planläggning i anslutning till Åkersbergas centrala delar och i kollektivtrafiknära lägen såsom vid Roslagsbanans stationer västerut. Ett samrådsförslag för att möjliggöra en utökning av värmeverket har tagits fram under våren.

Kommunen arbetar i den fysiska planeringen för att genomföra översiktsplanens mål om hållbar utveckling. Arbetet fokuserar på att skapa samhällsstrukturer som bland annat gynnar hållbara transporter, trygghet och entreprenörskap.

Projekt för en hållbar samhällsbyggnad som har pågått under året:

- Ett hållbarhetsprogram för översiktsplanen har bearbetats under året
- Planeringsverktyget ”Fysisk strukturbild” och en lokaliseringsanalys har tagits fram under året för att ge stöd och beskriva hur översiktsplaneringen kan bidra till en samlad utveckling av tätorten mot klimatsmarta, attraktiva och hållbara stadsdelar
- Arbetet med det tematiska tillägget till översiktsplanen, kust och skärgård (TÖP), har fortsatt och kan preliminärt lyftas för antagande i slutet av 2021
- För att kunna genomföra Sverigeförhandlingen på ett hållbart sätt har flera strategiska utredningar om biologisk mångfald, kulturmiljö och friluftslivsvärden initierats
- En ny jordbruksmarksstrategi för hur kommunen kan hantera jordbruksmarkens värden vid nybyggnation har tagits fram i dialog med en referensgrupp av lantbrukare
- Processen för att ta fram hållbarhetsprogram, hållbarhetsbedömningar, miljöbedömning och MKB, dagvattenhantering med mera i planer och exploateringsavtal har utvecklats under året

Klimatanpassning

Arbetet med att säkra ny bebyggelse från klimatrelaterade risker har pågått i form av en fördjupad utredning av åtgärder för klimatanpassning för områden kring Åkers kanal och Tunafjärden (Kanalstaden, Åkersberga centrum, Kanalterrassen och Slussholmen).

Offentliga lokaler och lokalförsörjning

Byggandet av en multihall har påbörjats och byggnaden kommer att uppfylla kriterierna för miljömärkningen Miljöbyggnad, nivå silver. Armada har gjort stickprovskontroller på sina viktigaste entreprenörer exempelvis kring att de uppfyller kommunens mål kring sortering av byggavfall.

En strategisk planering av lokalförsörjningen har inletts där utbildnings- och samhällsbyggnadsförvaltningen samarbetar för att säkra ändamålsenliga lokaler för lärande.

Transportplanering

Se Klimat och luft.

Avfall

Avfallshanteringen under 2020 präglades av den rådande pandemin. Kommuninvånarna rensade ut i hemmen som aldrig förr och besöken till Brännbackens återvinningscentral ökade kraftigt. Grovavfallsmängderna ökade mycket, och trädgårdsavfallet ökade med mer än 100 procent. Att fler kunder har varit mer vid sina fritidshus märktes även på att det var betydligt mer restavfall som uppkom från dessa kunder under året. Sammantaget ser det därmed inte ut som att kommunens mål med minskade avfallsmängder mellan 2015 och 2020 kommer att nås. Den slutliga statistiken kommer senare under 2021. Positivt är dock att restavfallet generellt minskat de senaste åren medan mängden insamlat matavfall ökat.

Avfallssortering

Roslagsvatten genomförde en plockanalys för hushållens restavfall (vanliga soporna) i början av året och där framkom det att det slängs mycket som går att återvinna. Bara cirka 30 procent av avfallet skulle behövt vara ”sopor”. 32 procent kunde ha sorterats ut som matavfall och 38 procent som förpackningar och tidningar. Roslagsvatten har under 2020 haft en pågående kampanj i sociala medier angående myter om avfall och hur man själv som invånare kan påverka.

Ljusterö har under året fått fastighetsnära hämtning av matavfall, vilket innebar

att antalet kunder med matavfallsabonnemang ökade med 11 procent. Insamlad mängd matavfall ökade totalt med 14 procent jämfört med 2019. Alla på fastlandet inklusive Ljusterö har nu möjlighet att sortera ut matavfall. Roslagsvatten arbetar för att erbjuda matavfallssortering även i skärgården senast 2025. Samtidigt kommer återvinningsmöjligheterna av förpackningar på öarna att förbättras. Ett arbete med att etablera en stationär återvinningscentral på Ingmarsö har påbörjats.

En ny avfallsplan antogs i slutet på året. Den innebär bland annat ett ökat fokus på cirkularitet och avfallsminimering och har en konkret och uppföljningsbar handlingsplan på hur uppsatta mål ska nås. Arbetet med att implementera planen i kommunens verksamhet har påbörjats och kommer att fortgå under 2021.

Avfallshantering i kommunens verksamheter

Kommunen (Produktionsutskottet) har som mål att andelen tillagningskök som källsorterar ska öka, 2019 källsorterade 33 procent av köken och 2020 har det ökat till 50 procent.

Måltidsenheten startade ett nytt projekt för minskat matsvinn under sportlovet 2020, där fokus legat på att minska matsvinnet i de kommunala skolköken. Genom implementation av IT-stödet Skola24 för registrering av frånvaro, så får skolköken från höstterminen 2020 snabb information om frånvarande elever, vilket har gjort det möjligt för Måltidsenheten att anpassa produktionen och därmed minska matsvinnet och miljöpåverkan.

Nedskräpning och andra störningar

Under året har kommunen märkt av en ökad nedskräpning från det rörliga friluftslivet, samt fler klagomål på nedskräpning. Det kopplas både till att fler rör sig i skog och mark och skräpar ned och att fler dumpningar då upptäcks än tidigare. Nedskräpning avser bland annat dumpning av byggavfall och hushållsavfall i naturen.

Under året har kommunens sopmajor för det rörliga friluftslivet inventerats. Nästa steg är att samråda med Skärgårdsstiftelsen, Region Stockholm, Länsstyrelsen samt förpacknings- och tidningsinsamlingen för goda framtida lösningar.

Kommunens avdelning för tillsyn, miljö- och hälsoskyddsavdelningen har tagit emot fler miljörelaterade klagomål än vanligt under året. Förutom nedskräpning gäller det störningar kring grannar, trafikbuller, små avlopp och slamtömning samt på miljöfarliga verksamheter i form av lukt från Margretelunds avloppsreningsverk, buller från mobil krossning i Svinninge samt Rydbokrossen och miljöfarligt utsläpp från Brännbackens deponi. Den ökande mängden klagomål på buller bedöms till viss del kunna kopplas till att fler personer vistas i sin bostad under dagtid som en följd av pandemin och att behovet av arbetsro och tysta miljöer därmed ökat.

23.6 Natur och biologisk mångfald

Ljfter bland annat vikten av tillgång till grönområden av god kvalitet och nyttan av ekosystemtjänster. Dessutom betonas behovet av goda förutsättningar för barn och ungas lärande om ekologi, djur och natur.

Olika former av medborgardialog för att ta fram parker av god kvalitet har genomförts. Ett parkprogram är framtaget, men ännu inte beslutat. Programmet beskriver befintliga anläggningar och framtida behov, vilket kommer att fungera som ett stöd för framtida planering och investering. Kommunen har fortsatt att samverka med andra kommuner för att utveckla värdena av de gröna kilarna i regionen och arbetet med naturvård i kommunen har bland annat varit kopplat till artskydd av groddjur och pollinatörer.

Skolor och förskolor har möjlighet att söka pengar för att arbeta med projektet från Jord till bord. Projektet är en praktisk tillämpning för att öka kunskap och medvetenhet kring hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen. Inom projektet ingår uppföljning och spridning av resultaten. I år har alla medel utbetalats, fördelat på 15 förskolor.

Under året har kommunen utökat inventeringar av värdefull natur för att utveckla bra planeringsunderlag. Särskilt viktiga ekologiska spridningssamband har kartlagts. I samband med större planprojekt har olika skyddade djurarter särskilt kartlagts. Arbetet med en pollineringsplan har påbörjats.

24 Barnbokslut

I oktober 2015 antog Kommunfullmäktige Barn- och ungdomspolicy för Österåkers kommun och i juni 2017 beslutade Kommunfullmäktige att samtliga nämnder och styrelser ska redovisa barn- och ungdomsperspektivet i sina respektive verksamheter och processer.

Österåkers barn- och ungdomspolicy anger att:

- Aktuell kunskap och forskning om barn och unga ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn och unga
- Österåkers kommun ska arbeta sektorsövergripande med barnets bästa i centrum i frågor som berör barn och unga
- Österåkers kommun ska erbjuda fortbildning till beslutsfattare, berörda yrkesgrupper samt barn och unga själva för att stärka kunskapen om barns rättigheter
- Österåkers kommun ska stimulera och stötta unga i att själva komma med idéer samt öka deras möjligheter till inflytande i kommunala beslut
- Beslut och åtgärder som rör barn och unga ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv

1 januari 2020 blev FN:s barnkonvention lag. Detta har medfört ett särskilt fokus på vad Österåkers kommun behöver utveckla för att säkerställa att lagen tillämpas i verksamheten.

Aktuell kunskap och forskning om barn och unga ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn och unga

Österåkers kommun växer och förändras. Barn och unga är en del av kommunens utveckling och är en grupp vars intressen särskilt måste tillses av beslutsfattare. Aktuell kunskap om barn i allmänhet, och om barn och unga som lever i kommunen i synnerhet, är av särskild vikt.

Barnperspektivet tar således stor plats i den övergripande planeringen av nya stadsdelar. Hänsyn tas till barns och ungas rörlighet med trygghet i fokus. Även om befintliga miljöer i kommunen förs dialog med barn och unga kopplade till platser där de rör sig ofta. Det kan till exempel gälla frågor om hastighetsbegränsningar och andra trygghetsskapande åtgärder runt skolor.

Socialnämndens förvaltning arbetar sedan länge efter Socialstyrelsens utredningsmodell BBIC (barnets behov i centrum), en evidensbaserad struktur för socialtjänstens arbete som sätter barnet i centrum. Det innebär bland annat att funktioner runt barns ärenden arbetar nära varandra, något som ökar trygghet.

Kommunen använder sig av livsstilsenkäten LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitiken), som tas fram av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Enkäten ger beslutsfattare i en bild av hur unga i kommunen upplever sin situation. Under 2020 har enkätresultatet (från 2019) återkopplats till

de elever som gjorde enkäten, tillsammans med att följdfrågor kring hälsa tagits upp. Resultatet har också återkopplats till politik och inom tjänstemannaorganisationen. Fler uppföljningar planeras tillsammans med barn och unga för att förtydliga och förankra enkätresultatet.

Barn och unga i åldern 3-16 år svarar även årligen på kommunens egen enkät: MMIS (Med målen i sikte). Enkäten är mer specifikt knuten till skola och förskola och barn och ungas upplevelse av trygghet, delaktighet och lärande i den miljön. Enkätresultatet utgör ett underlag för utvecklingsarbetet i förskola och skola, både på de enskilda enheterna och för kommunen i stort, där fokus är på barn och ungas upplevelse av deras "arbetsmiljö".

Österåkers kommun ska arbeta sektorsövergripande med barnets bästa i centrum i frågor som berör barn och unga

Under året har en kommunövergripande arbetsgrupp undersökt organisationens beredskap kopplat till FN:s barnkonvention som lag. Arbetet har bland annat lett fram till ett stödverktyg för tjänstepersoner i hela organisationen för att genomföra Barnkonsekvensanalys. Analysen ska säkerställa att barnrättsperspektivets beaktas, bedöms och behandlas tillsammans med alla övriga perspektiv i ett ärende. Verktøget börjar användas under 2021. Inom samtliga nämnder arbetar tjänstepersoner över förvaltningsgränserna enligt möjliggörande rutiner och utefter behov. Kopplat till barn och unga har kommunen samverkansgruppen Social preventionsgrupp, där samtliga medverkande arbetar riktat mot barn eller ungdomar. I gruppen ingår även polis och räddningstjänst. Skola och socialtjänst har täta samarbeten kopplat till barn i behov av särskilt stöd (SIP och BUS).

Kultur- och fritidsförvaltningen samverkar med skolan genom skolbio på tema mänskliga rättigheter och genom boksamtal med elever (i mindre utsträckning under 2020 på grund av covid-19) och med inköp av litteratur.

I många fall sker samverkan även med parter utanför kommunorganisationen, med expertmyndigheter och riksorganisationer. Exempelvis samverkar kultur- och fritidsförvaltningen med RF-SISU Stockholm (Riksidrottsförbundet) om utbildningar i trygga idrottsmiljöer för barns bästa på deras fritid. Utbildningarna är förankrade i FN:s barnkonvention.

Österåkers kommun ska erbjuda fortbildning till beslutsfattare, berörda yrkesgrupper samt barn och unga själva för att stärka kunskapen om barns rättigheter

Österåkers kommun är sedan 2020 medlem i SKR:s Barnrättsnätverk. Ett nätverk som samverkar kring utbildning, erfarenhetsutbyten och best-practice med barns rättigheter i fokus. Flertalet nämnder har under året tagit emot informations- och utbildningstillfällen kopplade till enkät- och utredningsresultat kopplat till barn och unga. Exempel är återkopplingar av LUPP och information om arbeten kopplade till FN:s barnkonvention som lag.

I samband med skolfilm om mänskliga rättigheter erbjöds filmsamtal för personal och skolklasser om förintelsen, människovärde och likaberättigande. Biblioteket och fritidsgårdarna samverkar med Ungdomsjouren Bellis i kunskapande i HBTQ-frågor genom till exempel Regnbågsveckan.

Österåkers kommun ska stimulera och stötta unga i att själva komma med idéer samt öka deras möjligheter till inflytande i kommunala beslut. Året med covid-19 har påverkat ungas möjlighet att själva ta initiativ till aktiviteter och arrangemang. Bidraget *Ungas egen organisering* som från kommunen ska ge unga en möjlighet att förverkliga idéer, har inte kunnat betalas ut i vanlig utsträckning och ungas möjligheter att samlas och samla andra har starkt begränsats av pandemin.

Det som i normala fall hade varit medborgardialoger med fysiska möten har fått ske via enkätundersökningar. Till exempel har samhällsbyggnadsförvaltningen gjort unga delaktiga i utveckling av fritidsmiljöer genom enkätundersökning om ungas skejtande. Barn och unga har även fått vara med i utvecklingen av tryggare miljöer runt sina skolor genom dialoger initierade av tjänstepersoner på väg- och trafikenheten.

Sommarjobbade unga har tagit fram och format marknadsföringen av pandemianpassade sommarlovsaktiviteter. Sommarlovsarbeten har också gett unga möjlighet att delge sin syn på kommunens offentliga konstverk genom filmer som har publicerats på kommunens sociala medier.

Beslut och åtgärder som rör barn och unga ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv

Inom kommunens lagstyrda verksamheter som skola och omsorg finns rutiner för uppföljning kopplade till mål och resultat genom det systematiska kvalitetsarbetet, där insatser bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet. Brukarundersökningar genomförs i kommunens verksamheter för att få input från de barn och ungdomar som befinner sig där.

I och med att FN:s barnkonvention nu är lag tydliggörs vikten av att barnrättsperspektivet finns med och utvärderas i alla beslut som kommunen tar som påverkar barn och unga. För att barn och unga ska synliggöras i processer och beslut har kommunen format verktyget Barnkonsekvensanalys som kommer att användas kommunövergripande från 2021. Barnrättsperspektivet behöver ofta sättas i relation till andra konkurrerande och/eller samverkande perspektiv för att kunna följas upp i sin helhet. En barnkonsekvensanalys synliggör alla dessa perspektiv och dess relation till varandra.

25 Bilagor

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	Nöjdheten med service och bemötande ska öka (Kommunstyrelsen)	NKI Insikt om kommunens myndighetsutövning	74	71	70	
		Ranking företagsklimat enligt Svenskt Näringsliv	38	68	25	
		Andelen hanterade felanmälningar inom angiven avtalstid	90 %		92 %	
	Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka (Socialnämnd)	SKR:s brukarundersökning IFO	87	85	88	
		Personalomsättning	11 %	3 %	12 %	
		Antal nya e-tjänster	2	1	1	
	Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka (Vård- & omsorgsnämnd)	NKI brukarundersökning	80 %		81 %	
		personalomsättning	7,06 %	16,28 %	12 %	
		antal nya e-tjänster	1	1	1	
	Nöjdheten med bygglovsverksamhetens service och kvalitet ska öka (Byggnadsnämnd)	SBA:s NKI-undersökning	60	67	65	
Kundnöjdhet inom miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll samt avseende serveringstillstånd ska vara hög. (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Livsmedel SBA:s NKI undersökning	77	78	70		

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	Kommunens invånare och besökare ska i de kommunala idrottsanläggningarna uppleva att de får ett trevligt bemötande samt att anläggningarna är säkra hela och rena. <i>(Kultur- och fritidsnämnd)</i>	NKI matning till föreningar	66	0	0	
	Kultur och fritidsnämnden ska verka för ett varierat och allsidigt kulturutbud med hög kvalitet. <i>(Kultur- och fritidsnämnd)</i>	Antal offentliga kulturarrangemang för barn och vuxna som anordnats i kommunen med stöd av KFN	84	11	90	
	Kultur och fritidsnämnden ska verka för att folkbiblioteket erbjuder hög tillgänglighet avseende öppettider och tillgång till medier, aktiviteter och program. <i>(Kultur- och fritidsnämnd)</i>	Antal öppettid dagar per år totalt på folkbiblioteket	475	426	475	
Antal program och aktiviteter på folkbiblioteket		552	525	500		
Antal öppettimmar på huvudbiblioteket per vecka		62		62		
Medborgare får snabbt och korrekt svar på fråga vid kontakt med kommunen <i>(Förskole- och grundskolenämnd)</i>	Andel som får adekvat svar på fråga per telefon	92 %	82 %	85 %		
	Andel som inom en arbetsdag får svar på fråga via E post	85 %	81 %	85 %		
Medborgare får snabbt och korrekt svar på fråga per telefon <i>(Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)</i>	Andel som får adekvat svar på fråga per telefon	92 %	82 %	85 %		
	Andel som inom en arbetsdag får svar på fråga per E post	85 %	81 %	85 %		
Nöjdheten med nämndens service och bemötande ska öka <i>(Teknisk nämnd)</i>	Andelen hanterade felanmälningar inom angiven avtalstid	92 %	98 %	95 %		

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
Österåker ska ha en ekonomi i balans	SBF-KS ska redovisa en ekonomi i balans (Kommunstyrelsen)	Verksamheten bedrivs inom tilldelad ram	● Ja	● Ja	● Ja	●
		En värdeåterföringsmodell för sverigeförhandlingen tas fram.	● Genomfört	● Genomfört	● Genomfört	●
		Verksamheten bedrivs inom tilldelad ram			0 %	—
	Kommunstyrelsen har en budget i balans (Kommunstyrelsen)	Ingen negativ avvikelse mot budget			0 %	—
	Kommunen ska uppnå de finansiella målen (Kommunstyrelsen)	Andelen uppfyllda mål		100 %	100 %	●
	Prognossäkerheten i kommunen ska öka (Kommunstyrelsen)	Procentuell avvikelse mot budget			0 %	—
	Nämnden ska redovisa en budget i balans vid bokslut (Socialnämnd)	budgetavvikelse i förhållande till utfall	10 %	-7 %	0 %	■
	Nämnden ska redovisa en budget i balans vid bokslut (Vård- & omsorgsnämnd)	Budgetavvikelse i förhållande till utfall	0,6 %	3,9 %	0 %	●
		Fastställd åtgärdsplan vid eventuell budgetavvikelse	100 %	100 %	100 %	●
Åtgärdsplan ska beslutas samtidigt som eventuell negativ prognos lämnas (Byggnadsnämnd)	Fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse	196	1 478	0	●	
Ingen budgetavvikelse samt åtgärdsplan tas fram vid negativ budgetavvikelse (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse	0	0	0	●	

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020		
	Nämnden ska inte redovisa någon negativ budgetavvikelse vid bokslut (Kultur- och fritidsnämnd)	Fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse	1 %	0 %	0 %	●	
	Ingen negativ budgetavvikelse utom volymer (Förskole- och grundskolenämnd)	Åtgärdsplan vid negativ avvikelse mot budget	0,6 %	1,7 %	0 %	●	
	Ingen negativ budgetavvikelse förutom volym (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	Åtgärdsplan vid negativ budgetavvikelse	-3,1 %	-2,7 %	0 %	●	
	Tekniska nämndens ska redovisa en ekonomi i balans (Teknisk nämnd)	Fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse	■ Nej	● Ja	● Ja	●	
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	God planberedskap för skolverksamhet utifrån behov (Kommunstyrelsen)						
	Genom planläggning säkerställa behov av ytor för skol- och förskoleändamål (Kommunstyrelsen)	Antal lagakraftvunna dpl för förskole-/skoländamål	2	0	1	■	
	Medverka vid framtagande av övergripande plan för skolor (Kommunstyrelsen)	Antal antagna dpl för förskole-/skoländamål	1	1	1	●	
	Stödja och leda produktionsförvaltningens och utbildningsförvaltningens chefer att skapa välmående och attraktiva arbetsplatser (Kommunstyrelsen)	Sjukfrånvaro, PF Utbildning, samt UF			10 %	6 %	◆
		Personalomsättning PF Utbildning, samt UF			4 %	9 %	■
	Hållbart medarbetarengagemang, kommunen totalt		79	82	80	●	

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	Antalet barn med problematisk skolfrånvaro ska minska (Socialnämnd)	barn som erbjuds insats inom ramen för projektet "problematiskskolfrånvaro" som återgår till skolan	100 %	88 %	60 %	●
	Antalet barn med problematisk skolfrånvaro ska minska (Vård- & omsorgsnämnd)	andel barn som erbjuds insats inom ramen för projektet "problematiskskolfrånvaro" som återgår till skolan	100 %	88 %	60 %	●
	Tillsyn i skolorna ska utföras vartannat år med syfte att uppnå en god miljö (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Andel av skolorna där MHN utövat tillsyn av miljön.	100 %	0 %	0 %	●
	Kultur och fritidsnämnden verkar för demokratiutveckling i skolan, fler skolor ska delta i kommunens demokratistärkande arbete. (Kultur- och fritidsnämnd)	Antal skolor som medverkar i kommunens demokratistärkande arbete	12	9	10	◆
	Verksamheten i förskola och skola håller hög kvalitet (Förskole- och grundskolenämnd)	Andel vårdnadshavare som uppger att de är nöjda med barnets förskola	91 %	90 %	100 %	◆
		Andel behöriga förskollärare	28 %	26 %	33 %	◆
	Alla elever når kunskapskraven i åk 9 (Förskole- och grundskolenämnd)	Andel behöriga till gymnasieskolan	92%	87%	100%	◆
		Andel med minst godkänt i alla ämnen åk 9	84 %	82 %	100 %	◆
		Andel lärare med legitimation och behörighet	70 %	71 %	80 %	◆
		Genomsnittligt meritvärde åk 9	242	242	250	◆

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	Alla elever på nationellt program går ut gymnasieskolan med gymnasieexamen (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	Andel med gymnasieexamen efter tre år, hemkommun	70 %	77 %	80 %	◆
	Kommunen har kännedom om sysselsättning hos all som ingår i målgruppen för KAA (16 - 20 år) (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	KAA har en etablerad kontakt med alla unga inom målgruppen för KAA	-	80 %	100 %	◆
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning	Stödja och leda produktionsförvaltningens och socialförvaltningens chefer att skapa välmående och attraktiva arbetsplatser (Kommunstyrelsen)	Sjukfrånvaro, PF vård och omsorg, SF		11 %	7 %	◆
		Personalomsättning PF vård och omsorg, SF		15 %	12 %	◆
		Hållbart medarbetarengagemang, kommunen totalt	79	82	80	●
	Aldre personer med missbruk ska genom socialtjänstens insatser uppleva en ökad livskvalité (Socialnämnd)	upplevd livskvalité hos äldre (65år och äldre) med missbruk som fått insatser	88 %	100 %	70 %	●
	Andelen omsorgstagare, som är nöjda ska öka (Vård- & omsorgsnämnd)	NKI hemtjänst	87 %	88 %	88 %	●
		NKI äldreboende	80 %	82 %	81 %	●
Brukarenkäter inom funktionshinder (LSS gruppbostad)		79 %	96 %	80 %	●	

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	Handläggning av bostadsanpassningsåtgärder ska även fortsatt i hög grad motsvara sökandens förväntningar (Byggnadsnämnd)	Andel personer med bostadsanpassningsärenden som är nöjda med handläggningen.	95 %	89 %	95 %	
	Tillsyn i äldreboenden och gruppbostäder för personer med funktionsnedsättning ska utföras vart tredje respektive vart femte år med syfte att uppnå en god miljö (Miljö- & hälsoskydds nämnd)	Andel av äldre- och gruppbostäder för personer med funktionsnedsättning där MHN har utövat tillsyn.	0 %	0 %	100 %	
	Den upplevda tillgängligheten till kommunens kultur och fritidsutbud ska öka. (Kultur- och fritidsnämnd)	Antalet föreningar som deltar i årligt hållen utbildning för ökad inkludering	0	0	5	
	All personal i förskola och skola har god kompetens inom funktionsvariationer (Förskole- och grundskolenämnd)	Andel enheter som deltar i kompetenshöjande utbildning kring funktionsvariationer	82 %	89 %	100 %	
	All personal i gymnasieskolan har god kompetens kring funktionsvariationer (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	Antal gymnasieskolor inom kommunen som deltar i kompetenshöjande utbildning kring funktionsvariationer	-	-	-	
	Erbjuda attraktiva och tillgängliga offentliga miljöer (Teknisk nämnd)	Antal utförda åtgärder	6	8	8	
Österåker ska ha en trygg miljö	Beredningsarbetet i Österåkers kommun ska hålla en fortsatt hög kvalitet. (Kommunstyrelsen)	Sammanställt resultat av MSB			39	

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	Offentliga miljöer ska upplevas trygga för våra medborgare att vistas på (Kommunstyrelsen)					
	Tryggheten i kommunen ska öka (Kommunstyrelsen)	Medborgardialog. Genomförs av polis och kommun vartannat år.			6,5	■
	Våldsutsatta personer och barn som utsatts för och/eller bevittnat våld i nära relationer ska erbjudas hjälp och stöd (Socialnämnd)	upplevd nöjdhet hos vuxna som tagit emot insats	83 %	83 %	75 %	●
		Familjer med barn som tackar ja till erbjuden insats (vid förekomst av våld i nära relationer)	89 %	85 %	100 %	◆
	Ungdomar som befinner sig i riskzon för droger och kriminalitet ska erbjudas adekvata stödinsatser i deras hemmiljö (Socialnämnd)	Andel barn med familjer och unga vuxna som tackar ja till erbjuden insats	100 %	100 %	100 %	●
	Personer som är utsatta för våld i nära relationer ska erbjudas stöd och hjälp (Vård- & omsorgsnämnd)	Andel av anställda (minst 1 år) som har grundutbildning inom våld	94 %	92 %	85 %	●
		Andel anställda som har grundutbildning inom hederrelaterat våld		32 %	30 %	●
	Tillsyn utförs årligen i syfte att förhindra ordningsstörningar eller överservering på eller i anslutning till serveringsställen (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Antal genomförda kvällstillsynstillfällen	3	7	3	●
		NKI på biblioteket (basvärde 2018)	66	0	0	●

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	Andelen unga som alltid känner sig trygga inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde ska öka. (Kultur- och fritidsnämnd)	Trygghetsundersökning på fritidsgårdarna, andel som känner sig trygga	96 %	99 %	98 %	
	Barn och elever är trygga i sin förskola och skola (Förskole- och grundskolenämnd)	Andel barn som uppger att de är trygga i sin förskola	96 %	97 %	100 %	
		Andel elever som uppger att de är trygga i sin skola	87 %	89 %	100 %	
	Gymnasieelever upplever att de är trygga i sin gymnasieskola (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	Andel elever som upplever att de är trygga i sin gymnasieskola	88 %	79 %	100 %	
	Öffentliga miljöer ska upplevas trygga för våra medborgare att vistas på. (Teknisk nämnd)	Antal hanterade felanmälningar inom angiven avtals-tid	92 %	98 %	95 %	
Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka	Nämndshandlingar inom Kommunstyrelsen ska hanteras digitalt (Kommunstyrelsen)	Andelen nämndshandlingar (inkl. KF-handlingar) som skickas digitalt			95 %	
	Sjöar, vattendrag och kustvatten ska ha en god ekologisk och kemisk status (Kommunstyrelsen)	Arbetet med ett åtgärdsprogram för blåstruktur påbörjas	 Ja	 Ja	 Ja	
	Boende och verksamma i Österåkers kommun har en god tillgång till parker och natur och ett varierat utbud av grönområden av god kvalitet (Kommunstyrelsen)					

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	I tätorten ska gång-, cykel och kollektivtrafik prioriteras i kommunens planering (Kommunstyrelsen)	En transportstrategi lyfts för antagande	● Ja	● Ja	● Ja	●
	Dagvattenhantering ska vara säker och innehållet av föroreningarna i dagvatten ska fortsätta att minska (Kommunstyrelsen)	En va-plan som bland annat innehåller dagvattenfrågor lyfts för antagande	● Ja	● Ja	● Ja	●
	Utbyggnaden i skärgården sker på ett varsamt sätt som tillgängliggör kusten och bevarar natur- och kulturvärden (Kommunstyrelsen)	Arbete med tematisk tilllägg om kust och skärgård ska vara genomfört	◆ Delvis genomfört	◆ Delvis genomfört	◆ Delvis genomfört	◆
	Fler invånare ska kunna arbeta i Österåker (Kommunstyrelsen)	Arbetsplatskvot	0,5		0,5	—
	Nyanlända som anvisas till Österåker ska ges förutsättningar för att snabbt komma i egen försörjning (Kommunstyrelsen)	Andel som lämnat etableringsprogrammet och börjat arbeta eller studera	46%		60%	—
	Socialnämndens verksamhet ska drivas på ett för miljön hållbart sätt Måluppfyllelse (Målnivå) (Socialnämnd)	Andel nya avtal som innehåller kommunens miljökrav (enligt kommunens miljömål)	100 %	100 %	100 %	●
		Antalet aktiviteter som genomförs i syfte att öka medvetenheten kring miljöpåverkan avseende upphandling, resor och inköp	2	4	4	●

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	Vård- och omsorgsnämndens verksamhet ska drivas på ett för miljön hållbart sätt (Vård- & omsorgsnämnd)	Andel nya avtal som innehåller kommunens miljökrav (enligt kommunens miljömål)	100 %	100 %	100 %	●
		Antalet aktiviteter som genomförs inom förvaltningen i syfte att öka medvetenheten kring miljöpåverkan avseende upphandling, resor och inköp		4	4	●
	Vid större byggprojekt informera byggherrar om fördelar med miljösmarta val. (Byggnadsnämnd)	Andel av alla större byggprojekt vid vilka byggherrarna informerats om miljösmarta val.	100 %	100 %	100 %	●
	Tillsyn av enskilda avloppsanläggningar utförs årligen i syfte att sjöar, vattendrag och kustvatten ska bibehålla eller uppnå en god ekologisk och god kemisk status (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Antal fastigheter med enskilt avlopp som har fått tillsyn	201	208	200	●
	Livsmedelsbutiker och storkök som får kontroll under 2020 informeras om minskat matsvinn. (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Antal livsmedelsobjekt som fått information efter att MHA har genomfört livsmedelskontroll	100 %	100 %	100 %	●
	Information om luftkvalitet utförs i syfte att minska utsläppen av partiklar och skadliga ämnen (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Antal informationsaktiviteter rörande luftkvalitet som MHA har genomfört.	2	3	2	●

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	Tillsyn av de kommunala naturreservaten utförs vart tredje år med syfte att boende och verksamma i kommunen ska ha tillgång till natur och ett varierat utbud av grönområden av god kvalitet <i>(Miljö- & hälsoskyddsnämnd)</i>	Tillsyn av naturreservat	2	0	0	●
	Tillsyn av förorenade områden och byggnader genomförs i syfte att åstadkomma riskreducering för människors hälsa och miljö <i>(Miljö- & hälsoskyddsnämnd)</i>	Antal förorenade områden eller bostäder där undersökning eller riskreducerande åtgärder har skett.	10	26	15	●
	Sprida information om risk för förekomst av skadliga ämnen i och begränsad tillgång av dricksvatten från enskilda brunnar <i>(Miljö- & hälsoskyddsnämnd)</i>	Antal informationsaktiviteter enligt tillsynsplanen, om behov av provtagning och om smart användning av dricksvatten som MHA har genomfört.	3	4	3	●
	Utveckla möjligheterna för medborgardialog med föreningar inom nämndens verksamhetsområde <i>(Kultur- och fritidsnämnd)</i>	Antal dialoger enligt framtagen modell		5	4	●
	Förbättra möjligheterna att arbeta långsiktigt och strategiskt med kulturmiljöfrågorna i Österåkers kommun. <i>(Kultur- och fritidsnämnd)</i>	Antal åtgärder som genomförts	1	2	1	●

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	Kommunens utbildningsmiljöer är anpassade för alla barn och elever och erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö (Förskole- och grundskolenämnd)	Plan för utbyggnad av nya förskolor och skolor revideras årligen				●
	Kommunens utbildningsmiljöer är anpassade för alla barn och elever och erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö. (Agenda 2030 mål 4A) (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	Plan för utbyggnad av gymnasieskola revideras årligen				●
	Boende och verksamma i Österåkers kommun har en god tillgång till parker och natur och ett varierat utbud av grönområden av god kvalitet (Teknisk nämnd)	Ett parkprogram är under bearbetning och kommer föreslås antas under våren 2021		● Helt	● Helt	●
Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	Arbetsmarknaden i Österåkers kommun ska växa i enlighet med STONO's vision. (Kommunstyrelsen)	Antal arbetstillfällen	11 460		11 704	—
	Bebyggelseutvecklingen ska prioriteras i områden nära kollektivtrafik, VA-området och service (Kommunstyrelsen)	Andel bostäder som möjliggörs i antagna dpl inom 1 km från kollektivtrafiken				—

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	Antalet bostäder i antagna detaljplaner uppfyller minst bostadsförsörjningsplanens mål (Kommunstyrelsen)	Antal bostäder som möjliggörs i lagakraftvunna detaljplaner	75	0	0	●
		Antal möjliga nytillkommande bostäder inom antagna detaljplaner	0	0	0	●
	Planering av nya områden ska främja ett hållbart byggande (Kommunstyrelsen)	Arbete med riktlinjer för hållbart byggande, bedömd progress uttrycks som andel arbete av totalt till antagande	5%	5%	5%	●
	God planberedskap för verksamhetsmark utifrån behov (Kommunstyrelsen)	Antal lagakraftvunna detaljplaner som möjliggör lokaler för verksamheter i form av handel, kontor, service	1	1	1	●
		Antal laga kraftvunnen dpl som möjliggör lokaler för verksamheter i form av småindustri	1	1	0	●
		Antal antagna dpl som möjliggör lokaler för verksamheter i form av handel, kontor, service	2	3	1	●
		Antal antagna dpl som möjliggör lokaler för verksamheter i form av småindustri	1	0	1	■
	Socialnämnden skall medverka i kommunens samhällsplanering för att belysa sociala aspekter. (Socialnämnd)	Andel yttranden som Socialnämnden lämnat vid planering av nya bostäder och byggnationer.	100 %	100 %	100 %	●

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	Tillgång till bostäder för vård- och omsorgsnämndens målgrupper för att täcka behovet (Vård- & omsorgsnämnd)	Andel yttranden som nämnden lämnat vid planering av nya bostäder och byggnationer.	100 %	100 %	100 %	●
		årlig boendeprogos	100 %	100 %	100 %	●
	Styra nya bostäder och arbetsplatser till, i huvudsak, kollektivtrafiknära lägen (Byggnadsnämnd)	Andel av alla förhandsbesked och bygglov som handlagts, har beviljats i kollektivtrafiknära lägen.	95 %	95 %	95 %	●
	Tillsyn av avfall och masshantering i exploaterings- och byggprojekt ska genomföras med syfte att skydda människor hälsa och miljön (Miljö- & hälsoskydds-nämnd)	Antal ärenden (områden) där MHA deltar	6	8	5	●
	Kommunen ska erbjuda ett rikt och mångfacetterat kultur- och fritidsliv, samt ha aktiva föreningar (Kultur- och fritidsnämnd)	Antal idrottsföreningar med verksamhet i Österåkers kommun per 10 000 invånare	10	13	10	●
		Idrottsföreningar med varken pojk- eller flickdominerad verksamhet, andel %	18 %	27 %	18 %	●
	Barn och elever har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen (Förskole- och grundskole-nämnd)	Fördelning av budget för jord till bord projekt	100 %	100 %	100 %	●

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Målnivå 2020	
	Alla ungdomar i kommunen har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård (Agenda 2030 mål 3.7) (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	Antal besök på ungdomsmottagningen	4 600	5 000	4 500	